

АПЕЛАЦИОНЕН СУД ШТИП

БИЛТЕН

Бр. 12

Декември 2019

Штип

БИЛТЕН

Бр. 12

Декември 2019
Штип

СОДРЖИНА

ВОВЕД	1
КРИВИЧЕН ОДДЕЛ	2
КРИВИЧЕН ЗАКОНИК	2
ЗАКОН ЗА КРИВИЧНА ПОСТАПКА	17
ГРАЃАНСКИ ОДДЕЛ	23
ТРГОВСКИ СПОРОВИ	23
СПОРОВИ ОД РАБОТНИ ОДНОСИ	34
СПОРОВИ ОД ИМОТНИ ОДНОСИ	44
ЗАКЛУЧОЦИ од работната средба на Апелационите судови во РСМ од кривичниот оддел за воедначување на судската практика, март 2019 Битола	69
ЗАКЛУЧОЦИ од работната средба на Апелационите судови во РСМ од граѓанскиот оддел за воедначување на судската практика, март 2019 Битола	73

ВОВЕД

Апелациониот суд во Штип, во согласност со член 72 став 3 од Судскиот деловник (Службен весник бр. и 66/2013 од 09.05.2013 год.) како и досегашната практика, го приготви и издава Билтен бр.12 на својата судска пракса.

Билтенот е поделен на две области, кривичен и граѓански оддел.

Во кривичниот оддел се опфатени одлуки од областа на Кривичниот законик и Законот за кривична постапка.

Во граѓанскиот оддел се опфатени одлуки од имотните и семејните односи и одлуки од трговските и работните спорови.

Билтенот содржи обработени 29 одлуки, од кои 11 се од кривичната и 18 од граѓанската област.

Објавените одлуки ја одразуваат праксата на Апелациониот суд во Штип се одлуки кои биле на одлучување по вонреден правен лек во Врховен суд на РСМ.

Во билтенот се објавени и заклучоците од работната средба на Апелационите судови во Република Северна Македонија за воедначување на судската практика, одржана на 13, 14 и 15 март 2019 година во Битола.

Во изработката на билтенот учествувале:

Наке Георгиев – Претседател на судот
Зоранчо Мицевски – Претседател на граѓански оддел
Корнелија Давчева – Претседател на кривичен оддел
Сузана Здравева – Член на совет за судска пракса - граѓански оддел
Славчо Тасев – Член на совет за судска пракса - кривичен оддел
Екатерина Спасова – Судски соработник
Марија Михова – Судски соработник

Техничка обработка: Елизабета Џонова – Советник информатичар

Претседател на судот

Наке Георгиев

КРИВИЧЕН ОДДЕЛ

КРИВИЧЕН ЗАКОНИК

1. **Исполнети за законските елементи на кривично дело „Убиство на миг“ од чл.125 од КЗ, а не на кривичното дело „Убиство“ од чл.123 ст.1 од КЗ, кога од изведените докази се утврдува дека кај обвинетиот не постоел план за дејствување, не постоела директна, ниту пак постоела евентуална умисла за да го лиши од живот сега покојниот, напротив основната причина за стореното кривично дело била силната раздражлива состојба кај обвинетиот во моментот на сторувањето на делото, во која состојба обвинетиот бил доведен од страна на покојниот со физички и психички напад врз него.**

Од образложението:

Основен суд со обжалената пресуда, обвинетиот го огласил за виновен за кривично дело Убиство од чл.123 ст.1 од КЗ и го осудил на казна затвор во траење од 5 години. Го задолжил обвинетиот да ги плати трошоците во кривичната постапка, а оштетената за остварување на имотно правното побарување ја упатил на спор.

Од првостепената пресуда останале незадоволни Основниот јавен обвинител и обвинетиот. Со жалбата од ОЈО пресудата се побива поради одлуката за кривичната санкција, а со жалбата од обвинетиот пресудата се побива по сите жалбени основи.

Постапувајќи по жалбите, а по одржаната усна, јавна и главна расправа овој суд жалбата на ОЈО ја оцени како беспредметна, а жалбата на обвинетиот делумно ја уважи и ја преиначи првостепената пресуда од следните причини:

Првостепениот суд по укинувањето на првостепената пресуда повторно сторил суштествена повреда на чл.415 ст.1 т.11 од ЗКП, а и фактичката состојба во поглед на нејзината правилност се доведува под сериозно сомнение, па затоа следуваше второстепениот суд да постапи согласно чл.437 ст.1 и ст.4 од ЗКП (Службен весник на РМ бр.150/2010), поради што закажа и одржа расправа, на која во доказната постапка се изведени предложените докази, па ценејќи го секој доказ посебно и сите заедно, второстепениот суд ја утврди следната фактичка состојба:

Обвинетиот е вработен во МВР на РМ, ПС-Свети Николе на работно место полициски службеник. Критичниот ден околу 17,45 часот на ул.„Маршал Тито“ во Свети Николе, обвинетиот бил во службена полициска униформа, времето било сеуште ден - видливо, тој се движел по улицата, а во еден момент забележал дека на растојание од околу 10 до 15 метри едно ПМВ, бела боја, марка “Лада“ без регистарски број се движело од улица “Гоце Делчев“ и се приклучувало кон улицата “Маршал Тито“. Притоа обвинетиот забележал дека наишло по коловозот и едно помладо лице кое управувало велосипед, па гледајќи го сето тоа забележал дека движењето на ПМВ марка “Лада“ му го попречило правецот на движење на велосипедистот и возачот на ПМВ извикал на глас на велосипедистот: “Кај гледаш бе гомно едно, ќе те згазам“. Лицето кое го управувало ПМВ, бил сега покојниот Д. И., а лицето кое го управувало

велосипедот бил сведокот В. Т.. Сега покојниот Д. го запрел возилото, излегол од возилото и веднаш се упатил кон велосипедистот и истовремено со тупаница замавнал во правец на главата кон велосипедистот. Од ова замавнување, а со намера физички да го нападне велосипедистот, Д. паднал на коловозот, но веднаш станал, се исправил и повторно се обидел да го нападне велосипедистот. Гледајќи го сето ова, обвинетиот Б., се приближил на местото на настанот и тогаш видел-разбрал дека возачот на ПМВ лада е лицето Д., кого во Свети Николе го нарекувале “Ц.“. Обвинетиот успеал да ги раздели Д. и велосипедистот и притоа велосипедистот продолжил со движење, а обвинетиот Б. му издал усна наредба на Д. да се смири, бидејќи бил многу агресивен, изјавувајќи му да престане со таквото однесување, а велосипедистот продолжил со движење и се оддалечил од критичното место. Д. продолжил со гласни закани на адреса на велосипедистот, кој се оддалечил и веднаш потоа додека тука бил присутен полицаецот-обвинетиот, Д. влегол во сопственото возило марка “Лада“ кое што веднаш било паркирано тука во непосредна близина, па иако полицаецот му давал усни наредби да се легитимира со документи, односно да излезе од возилото, Д. сето тоа не го почитувал, не давал значење на истите наредби, туку го стартувал возилото и веднаш силно тргнал на напред со возилото. Обвинетиот Б. како полицаец, вршејќи си ја својата должност, се обидел да го спречи Д., бидејќи сметал дека доколку продолжи со возилото повторно ќе дојде до физичко напаѓање на велосипедистот и како резултат на тоа, со десната рака Б., преку полуотворениот прозорец на предната лева врата, го фатил за раката, во пределот на левата надлактица Д. и така држејќи го Д., а возилото веќе било во движење, обвинетиот Б. бил повлечен и доведен во состојба да трча паралелно со возилото 5-6 метри и така трчејќи паралелно со возилото и истовремено држејќи го возачот, полицаецот паднал на коловозот, а возилото продолжило со движење по коловозот. Од падот на обвинетиот на коловозот, му испаднале радио-врската, стоп палката и мобилниот телефон, па откако истиот се исправил, а чувствувал и болка во пределот на коленото од падот, кога се исправил и го насочил погледот во правец кон движењето на возилото кое се оддалечило, забележал дека возилото на улицата направило полукруг, односно возачот Д. го свртел возилото повторно во правец кон просторот каде што останал полицаецот. Обвинетиот забележал дека возилото на Д. се движи со голема брзина во неговиот правец и сватил дека веќе е во опасност, дека возачот има намера да го прегази. Опасноста, дека може да биде прегазен, обвинетиот ја забележал кога возилото управувано од сега покојниот Д. се наоѓало на растојание од него од околу 40 метри. Приближувајќи се возилото кон обвинетиот со зголемена брзина, обвинетиот го извадил службениот пиштол и го држел во раце, со намера возачот Д. да го види пиштолот и да се откаже од намерата, односно од нападот што го превзема со возилото кон обвинетиот. Меѓутоа, без разлика на тоа што обвинетиот го извадил службениот пиштол, возилото управувано од сега покојниот продолжило со движење и кога се доближило на околу 10 метри до обвинетиот, обвинетиот се потргнал од коловозот на десната страна до ивичњакот на улицата, но понатаму немало простор, поради тоа што имало брег каде има изградено стамбени куќи, па како резултат на сето ова, во таква состојба кога возилото пристигнало непосредно до полицаецот на просторот од околу еден метар, возачот Д. го запрел возилото. Во тој момент полицаецот се придвижил со отскокнување на неколку чекори кон левата страна од коловозот, го одминал предниот дел на возилото и дошол странично од возилото на просторот некаде

на средишниот дел од коловозната лента. Кога возачот Д. тргнал со возилото напред, обвинетиот Б. наоѓајќи се во состојба на силна раздразнетост во која состојба без своја вина го довел сега покојниот Д. И. со неговите претходно опишани напади, обвинетиот Б. наоѓајќи се позади возилото-странично, со пиштолот испукал еден куршум, насочувајќи го пиштолот кон задната врата од левата страна на возилото, а од таквиот истрел, куршумот поминал преку задното стакло на задната врата и продолжувајќи кон возачкото седиште од каде преку возачкото седиште го погодил сега покојниот Д. продолжил со движење на возилото, упатувајќи се кон Здравниот дом во Свети Николе, каде што ја изгубил свеста и била констатирана смрт, како резултат на оштетување на левото белодробно крило од дејствувањето на огнестрелното оружје, каде дошло до искрварување и престанок на работата на срцето кај истиот и притоа за кратко време на лице место пристигнале ОСЛ од ПС Свети Николе и СВР-Штип каде што биле констатирани трагите од кривично правниот настан и бил пронајден испуканиот куршум.

Од психолошко, психијатриското вештачење изготвено од вештите лица Д-р.Роза Арсова-психијатар и Виолета Коцева-дипл.психолог, како и од исказите на овие вешти лица даден на главната расправа пред овој суд, јасно и недвосмислено се утврдува дека обвинетиот Б. во конкретниот случај бил доведен без своја вина во состојба на силна раздразнетост од нападите од страна на сега покојниот Д. И.. Од наведеното вештачење со сигурност се утврдува дека во време на вршењето на делото обвинетиот Б. доживеал афект на страв и афект на гнев што кај него предизвикало зголемен афектен тонус, односно како што вештите лица појасниле, во правната наука тој доживеан силен страв и афект на гнев, се нарекува јака раздразливост, па во таква состојба кога бил загрозен физичкиот интегритет на обвинетиот, се појавила акција-реакција, што значи постоела провокација за дејствување на обвинетиот. Понатаму, од вештачењето на психологот и психијатрот се утврдува дека во конкретниот случај кај обвинетиот не постоела ниту една биолошка состојба во смисла на процесно душевно заболување, душевна заостанатост на развојот кои би влијале на неговото сваќање, расудување и управување со своите постапки, напротив во неколку наврати вештите лица потенцирале дека во моментот на вршењето на делото, обвинетиот се наоѓал во состојба на јака раздразнетост која влијаела на нарушување на психичката рамнотежа исклучиво во афективниот живот.

Имајќи ја во предвид севкупноста на одвивањето на овој кривично-правен настан од почеток, па до неговиот крај, а притоа ценејќи го неневропсихијатриското вештачење и непосредниот распит на вештите лица, второстепениот суд утврдува дека во дејствијата на обвинетиот Б., конкретно опишани во изреката и во фактичката состојба, се содржани сите конститутивни елементи на кривично дело "Убиство на миг" од чл.125 од КЗ. Ова од причини што обвинетиот Б. во конкретниот случај, без своја вина бил доведен во состојба на силна раздразнетост од нападите на сега покојниот, за да истиот го лиши од живот. По наоѓање на овој суд, единствен мотив за да дејствува обвинетиот на начин како што дејствувал, се нападите што ги превзел сега покојниот Д. врз обвинетиот, а кои напади предизвикале афективната состојба врз обвинетиот, изразена со силен страв, силен гнев и силна раздразнетост, па наоѓајќи се во една таква состојба обвинетиот го сторил делото од чл.125 од КЗ, а не кривично дело „Убиство“ од чл.123 ст.1 од КЗ. Кривичното дело „Убиство“ од чл.123 ст.1 од КЗ се врши со умисла. Во конкретниот случај кај обвинетиот не постоела ниту

директна, нити евентуална умисла за да го лиши од живот сега покојниот Д.. Напротив, основна причина за да се случи овој кривично-правен настан е силната раздразлива состојба кај обвинетиот во моментот на сторувањето на делото. Во таква состојба на силна раздразливост, обвинетиот бил доведен од сега покојниот Д. со физички и психички напад врз обвинетиот, на кој начин ја зголемил афективната тензија кај обвинетиот, го доживејал животниот страв кој влијаел врз логичкото размислување и врз другите психички функции. Тоа било главна причина, обвинетиот да ги превземе противправните дејствија и тоа во еден ист момент кога бил под влијание на виталниот страв, односно на виталната загрозеност.

Раководејќи се од напред наведените причини, овој суд ја преиначи побиваната пресуда на првостепенит суд во делот на правната квалификација, огласувајќи го обвинетиот за виновен за кривичното дело „Убиство на миг“ од чл.125 од КЗ и преку анализа и оцена на сите олеснителните и отежнителните околности, овој суд на обвинетиот му изрече казна затвор во траење од една година, со која казна смета дека ќе се оствари правдата и ќе се постигне целта на казнувањето.

Пресуда на Апелационен суд Штип – Кж.бр. 14/17 и пресуда на Врховен суд на РСМ - Вкж2 бр. 11/2017.

2. Обвинетата го сторила кривичното дело „Одземање на малолетник“ од чл. 198 ст.1 од КЗ, бидејќи било оневозможено остварување на родителското право и одржување на лични родителски контакти на двете малолетни деца со нивниот татко, кои права се засновани на донесените решенија од ЈУ Меѓуопштински центар за социјални работи, за начинот и времето на одржување на лични контакти ивидувања, меѓутоа таткото и двете малолетни деца, иако во критичниот временски период малолетните деца и биле доверени на чување на нивната мајка – обвинетата.

Од образложението:

Основниот суд во Штип, со првостепената пресуда, обвинетата ја ослободил од обвинение врз основа на чл. 403 ст.1 т.1 од ЗКП, дека со дејствијата опишани во изреката на пресудата, обвинетата би сторила кривично дело „Одземање малолетник“ од чл. 198 ст.1 в.в. со чл. 45 од КЗ. На обвинетата и биле досудени од Буџетските средства на РМ – трошоци во постапката сите за ангажираниот бранител.

Поднесената жалба од Основниот јавен обвинител против првостепената ослободителна пресуда, Апелациониот суд во Штип ја уважил, така што првостепената пресуда ја преиначил, така што обвинетата била огласена за виновна за продолжено кривично дело од чл. 198 ст.1 од КЗ и и изрекол алтернативна мерка – условна осуда, со утврдена парична казна од 50 дневни глоби, утврдена вредност на глоба од 10 евра во денарска противвредност од 615,00 денари односно парична казна од 500 евра во денарска противвредност од 30.750,00 денари, условени со рок на проверување од една година обвинетата да не стори ново кривично дело.

Врховниот суд на РМ, постапувајќи по изјавената жалба од обвинетата

преку нејзиниот бранител, по сите жалбени основи ја одбил како неоснована, а пресудата на Апелациониот суд ја потврдил.

Неосновани се жалбените наводи на обвинетата, по основот на погрешна примена на КЗ. Во жалбата се наведува дека по фактичкиот престанок на брачната заедница, двете малолетни деца останале да живеат со нивната мајка – обвинетата, биле во тешка состојба поради семејното насилство врз обвинетата од страна на оштетениот – нивниот татко, се плашеле од него и не сакале да го видат. Средбите со таткото не биле реализирани поради психичката состојба кај децата а не е резултат на умислено постапување на обвинетата да ги спречува контактите на таткото со малолетните деца. Поради тие причини според жалителот, во конкретниот случај мајката на децата, не може да биде обвинета како родител на која со одлука на надлежен државен орган и биле доделени децата на чување во критичниот временски период.

Горе наведените жалбени наводи се неприфатливи и неосновани, бидејќи неспорен е фактот дека од страна на ЈУ Мегуопштински Ценар за социјални работи биле донесени повеќе решенија со кое било уредено правото на оштетениот – таткото на децата да одржува лични контакти и видувања со неговите малолетни деца на начин утврден во изреката на решенијата.

Но и покрај тоа, обвинетата не постапувала според изреката на тие решенија.

Во дејствијата на обвинетата, се содржани елементите на кривичното дело од чл. 198 ст.1 од КЗ в.в. со чл. 45 од КЗ. Стресната состојба кај децата не е причина за непостапувањето на обвинетата согласно горе наведените решенија за лични контакти на таткото со малолетните две деца, односно обвинетата преземала дејствија на спречување на личните контакти и видувања на оштетениот со неговите две малолетни деца.

Правото на оштетениот на лични контакти, произлегува од актите донесени од надлежен државен орган, донесени врз основа на оценка на возраста на малолетните деца, нивните развојни потреби и интересот за правилен развој и воспитување на децата како објект на заштита кај предметното кривично дело.

Заштитата на правото на семеен живот е предвидено и во чл. 8 од Европската конвенција за човекови права. На тоа укажува и соодветната пракса на Европскиот суд за човекови права, како што е наведено и во пресудата Митови против Република Македонија (бр. 53565/13 од 16.04.2015 година).

Пресуда на Апелационен суд Штип – Кж.бр. 297/18 и пресуда на Врховен суд на РСМ - Вкж2.бр. 40/18.

3. Неосновани се жалбените наводи на обвинетиот за сторена повреда на КЗ од чл. 382 ст.1 т.2 од КЗ в.в. со чл. 353 ст.4 в.в. со ст.3 и 1 од КЗ, в.в. со чл. 45 од КЗ, дека во дејствијата на обвинетиот недостасувал субјективниот елемент – умисла од Законското битие на кривичното дело „Злоупотреба на службена положба и овластување“ од чл. 353 ст.4 в.в. со ст.3 и 1 од КЗ, бидејќи обвинетиот подолго време вработен во ТТК Банка, АД Скопје Експозитура Штип и Пробиштип, како одговорно лице – раководител на Експозитура Пробиштип и директор на Филијала во Штип, презел дејствија за кои и самиот знаел дека се спротивни на Законот за платен промет и Упатството за формата и содржината на платните

инструменти за вршење на платен промет во Земјата, обвинетиот знаел дека не смее да реализира ПП 30 обрасци без потпис на одговорните лица во правните лица, вадел пари од различни Експозитури на банката во исти ден, без налози за исплата, тоа го правел свесно, искористувајќи ја довербата на вработените во банката и неговата работна позиција.

Од образложението:

Со првостепената пресуда на Основен суд Штип обвинетиот бил огласен за виновен за кривично дело „Злоупотреба на службена положба и овластување“ од чл. 353 ст.4 в.в. со ст.3 и 1 и в.в. со чл. 45 од КЗ и бил осуден на казна затвор во траење од 5 години, со засметано времето поминато во притвор во казната затвор. Обвинетиот бил задолжен на оштетената ТТК Банка АД Скопје да исплати на име штета износ од 21.638.421,00 денари, а имотната корист во износ од 5.236.253,00 денари со која се стекнал обвинетиот со извршувањето на предметното кривично дело била конфискувана во полза на РМ.

Жалби против првостепената пресуда изјавиле Основниот јавен обвинител од Штип и обвинетиот.

Со жалбата изјавена од Застапникот на обвинението се напаѓа првостепената пресуда по основот на одлуката за кривичната санкција, со предлог првостепената пресуда да се преиначи, на обвинетиот да му се изрече повисока казна затвор.

Со изјавената жалба од обвинетиот преку неговиот бранител, првостепената пресуда се напаѓа поради сторени суштествени повреди на одредбите од ЗКП, погрешно утврдена фактичка состојба, повреда на КЗ, одлуката за висината на кривичната санкција, по однос на мерката конфискација на имотната корист. Се предлага со изјавената жалба првостепената пресуда да се укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно одлучување или првостепената пресуда да се преиначи, обвинетиот да се ослободи од обвинение или да се преиначи само по основот на одлуката за кривичната санкција, така што спрема обвинетиот да се изрече поблага кривична санкција.

Со писмениот предлог на Вишото јавно обвинителство и со изјавата на Јавниот обвинител во Вишото јавно обвинителство на јавната седница пред Апелациониот суд во Штип, се предлага жалбата изјавена од обвинетиот преку неговиот бранител да се одбие како неоснована, а жалбата изјавена од Основниот јавен обвинител од Штип да се уважи, така што првостепената пресуда да се преиначи по однос на одлуката за кривичната санкција, на обвинетиот да му биде изречена повисока казна затвор, а во останатиот дел првостепената пресуда да се потврди.

Апелациониот суд во Штип по одржаната јавна седница, ја одби жалбата изјавена од обвинетиот преку неговиот бранител, а ја уважи жалбата изјавена од Основниот јавен обвинител од Штип, така што ја преиначи првостепената пресуда само по основот на одлуката за кривичната санкција и го осуди обвинетиот на казна затвор во траење од 7 години потврдувајќи го останатиот дел од првостепената пресуда.

Неосновани се жалбените наводи на обвинетиот во изјавената жалба преку неговиот бранител за повреда на КЗ на штета на обвинетиот, бидејќи во дејствијата преземени од обвинетиот недостасувал субјективниот елемент на кривичното дело од чл. 353 ст.4 в.в. со ст.3 и 1 од КЗ – умислата кај обвинетиот

поради следните причини:

Од сите изведени докази правилно анализирани и ценети, секој поединечно и сите заедно, првостепениот суд ги утврдил сите решителни факти од кривично правниот настан, правилно и основано констатирал првостепениот суд дека во дејствијата на обвинетиот се содржани сите конститутивни елементи од битието на предметното кривично дело. Ова од причини што обвинетиот кога го сторил кривичното дело бил наполно свесен за противправните дејствија и нивното значење кои ги превземал во еден подолг временски период, кои се недозволиви и спротивни на законските одредби, кривичното дело обвинетиот го сторил како одговорно лице со искористувајќи ја својата службена положба и овластување и пречекорување на своите службени овластувања. Со преземањето на противправните дејствија упорно во еден подолг временски период обвинетиот бил свесен и за штетните последици што ќе настапат со сторувањето на кривичното дело.

Како резултат на тоа, обвинетиот за себе прибавил противправна имотна корист, како и за правни лица кои се точно наведени во изреката на првостепената пресуда.

Поради горе наведените причини, кај обвинетиот се констатира присуство на висок степен на вина и кривична одговорност за стореното, а на обвинетиот како на одговорно лице добро му биле познати сите прописи и законски акти, со кои се регулира работењето во банкарските институции.

За да ја оствари својата единствена цел, прибавување на противправна имотна корист, за себе и за правни лица, ја искористил довербата на вработените во Банката, неговата работна позиција како и довербата на граѓаните како клиенти на ТТК Банка.

Пресуда на Апелационен суд Штип - Кж.бр. 3/17 и пресуда на Врховен суд на РСМ - Квп.2.бр. 45/2017.

4. Во дејствијата на обвинетиот не се содржани елементите на кривичното дело „Измама“ од чл. 247 ст.4 в.в. со ст.1 од КЗ, не постои намера за прибавување на противправна имотна корист и лажно прикривање на факти за да се доведе оштетениот во заблуда да стори или да не стори нешто на својот имот или на туг имот, туку се работи за должничко доверителен однос на обвинетиот и оштетениот, кои склучиле Договор за позајмица, обвинетиот во предвидениот рок не ја вратил позајмицата, во граѓанска постапка тужбеното барање на оштетениот – тужителот било одбиено, од причини што склучениот Договор за позајмица меѓу обвинетиот и оштетениот се прикривал со претходно склучен Договор за гаранција, дека обвинетиот уредно ќе ги плаќа ратите за ПМВ што обвинетиот го купил на име на оштетениот – како еден вид осигорување на оштетениот.

Од образложението:

Со првостепената пресуда на Основен суд Струмица, обвинетиот бил ослободен од обвинение за кривично дело „Измама“ од чл. 247 ст.4 в.в. со ст.1 од КЗ, согласно чл. 403 ст.1 т.1 од ЗКП.

По изјавената жалба од страна на Основниот јавен обвинител од

Струмица, со која се напаѓа првостепената пресуда поради сторени суштествени повреди на одредбите од ЗКП и погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, Апелациониот суд во Штип жалбата изјавена од Основниот јавен обвинител од Струмица ја одбил како неоснована, првостепената пресуда ја потврдил и одлучил од Буџетот на РМ на обвинетиот му се досудуваат дополнителни трошоци во постапката кои да му бидата исплатени од Буџетот на РМ, согласно чл. 108 в.в. со чл. 106 и чл. 102 од ЗКП.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот – Основниот јавен обвинител од Струмица дека првостепениот суд неправилно постапил кога го ослободил од обвинение обвинетиот, согласно чл. 403 сст.1 т.1 од ЗКП, бидејќи по оценка на жалителот во дејствијата на обвинетиот постоела умисла и намера за прибавување на противправна имотна корист. Според жалителот, во дејствијата на обвинетиот се содржани елементите на предметното кривично дело „Измама“ од чл. 247 ст.4 в.в. со ст.1 од КЗ.

Дејствието на извршување на кривичното дело „Измама“ од чл. 247 од КЗ, се состои во лажно прикажување или прикривање на факти за да се доведе или држи некого во заблуда, со цел да се наведе да стори или да не стори нешто на штета на својот имот или на туѓ имот, за сторување на ова кривично дело е потребно постоење на намера кај сторителот за себе или за друг да прибави противправна имотна корист.

По оценка на Апелациониот суд во Штип, првостепениот суд преку целосна анализа на сите материјални и вербални докази, утврдил дека во преземените дејствија на обвинетиот не постоела намера за прибавување на противправна имотна корист, ниту пак оштетениот бил доведен во заблуда од страна на обвинетиот.

Од изведените докази се утврдува дека обвинетиот и оштетениот склучиле Договор за позајмица на 05.06.2006 година, со кој оштетениот на обвинетиот му позајмува износ од 98.000 швајцарски франци, кои обвинетиот се обврзал да ги врати најдоцна до 31.06.2007 година.

Од увидот во списите во граѓанскиот предмет П1.бр. 101/11 се утврдува дека оштетениот против обвинетиот повел постапка за враќање на заемот, која резултирала со пресуда, со која тужбеното барање на тужителот – оштетениот се одбива како неосновано, со образложение дека во конкретниот случај станува збор за склучен привиден Договор кој прикрива друг склучен Договор за гаранција, како еден вид осигорување на оштетениот дека обвинетиот уредно ќе ги исплаќа ратите за возилото, што обвинетиот го купил во Швајцарија на име на оштетениот.

Правилно прифатил првостепениот суд дека во конкретниот случај се работи за должничко доверителни односи меѓу обвинетиот и оштетениот, од кои произлегувале права и обврски кои при евентуално неисполнување на странките, можат да се остварат во судска постапка, како што всушност и постапил оштетениот со поднесување на тужба.

Правилно утврдил првостепениот суд дека со самото потпишување на Договорот за позајмица, кај обвинетиот се исклучува постоењето на елементот на противправноста односно постоењето на намера за противправно прибавување на имотна корист, што е законско обележје на битието на кривичното дело „Измама“ од чл. 247 од Кривичниот Законик. Од ова се констатира дека обвинетиот воопшто немал тенденција оштетениот да го доведе и одржува во заблуда со намера за себе да прибави противправна имотна корист.

Во дејствијата на обвинетиот не се содржани битните елементи на законското битие на кривичното дело од чл. 247 ст.4 в.в. со ст.1 од КЗ, односно во дејствијата не е содржана умислата кај обвинетиот како субјективен елемент на кривичното дело. Со оглед на тоа, делото за кое се обвинувал обвинетиот не е кривично дело според Законот, во смисла на чл. 403 ст.1 т.1 од ЗКП.

Пресуда на Апелационен суд Штип - Кж.бр. 424/17 и пресуда на Врховен суд на РСМ - Кзз.бр. 32/18.

5. Не е повреден КЗ на штета на обвинетиот кај кривичното дело „Силување“ од чл. 186 ст.4 в.в. со ст.1 од КЗ, иако примената на сила од страна на обвинетиот како конститутивен елемент на ова кривично дело и давањето на сериозен и постојан отпор од оштетената, не оставиле видливи траги кај оштетената, од стореното кривично дело, со употребата на сила од страна на обвинетиот.

Од образложението:

Со првостепената пресуда на Основен суд Кочани, обвинетиот бил огласен за виновен за кривично дело „Силување“ од чл. 186 ст.4 в.в. со ст.1 од КЗ и бил осуден на казна затвор во траење од една година, со засметан притвор во казната затвор од 22.06.2011 до 04.08.2011 година. Обвинетиот бил задолжен со судски паушал во износ од 8.500,00 денари, да ги надомести трошоците во постапката во вкупен износ од 67.278,00 денари и да ги надомести трошоците во постапката на оштетената во износ од 28.839,00 денари, а оштетената за остварување на имотно правното побарување била упатена на спор. Било одлучено по правосилноста на пресудата на обвинетиот и на оштетената да им бидат вратени привремено одземените предмети, точно наведени во изреката на пресудата.

Од ваквата пресуда останал незадоволен обвинетиот кој преку неговиот бранител изјавил навремена жалба, со која се напаѓа првостепената пресуда поради суштествени повреди на одредбите од ЗКП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, повреда на КЗ и поради одлуката за кривичната санкција. Се предлага првостепената пресуда да се укине и предметот врати на повторно одлучување пред првостепениот суд или првостепената пресуда да се преиначи, обвинетиот да биде ослободен од обвинение.

На јавната седница одржана пред Апелационен суд Штип, Јавниот обвинител при Вишото јавно обвинителство предложи жалбата изјавена од обвинетиот преку неговиот бранител да се одбие како неоснована, првостепената пресуда да се потврди, поради причините изнесени во писмениот предлог Кож.бр. 258/16 од 23.09.2016 година.

Апелациониот суд во Штип по одржаната седница на советот, во смисла на чл. 387 и чл. 388 од ЗКП, одлучи жалбата изјавена од обвинетиот преку неговиот бранител да се одбие како неоснована, а првостепената пресуда да се потврди.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот, дека во дејствијата преземени од обвинетиот не се содржани елементите на кривичното дело од чл. 186 ст.4 в.в. со ст.1 од КЗ. Според жалителот употребата на сила со сигурност не била докажана, а од исказот на оштетената не можело да се

докаже употребата на сила од страна на обвинетиот и постоењето на сериозен и постојан отпор од оштетената.

Горе наведените жалбени наводи се неосновани, поради следните причини:

Правилно прифатил првостепениот суд, дека отпорот што го дала оштетената врз која се извршени половите дејствија се третира во контекст на општата ситуација кога се случил кривично правниот настан, времето и местото на сторувањето на кривичното дело, возраста на оштетената, психичката и физичката конституција на оштетената, присуството на агресивноста и однесувањето на обвинетиот при сторувањето на кривичното дело, дали оштетената можела да очекува помош од неког при преземањето на противправните дејствија од страна на обвинетиот. Во конкретниот случај, имало употреба на сила од страна на обвинетиот, што се утврдува од исказот на оштетената, поткрепен со другите изведени докази пред првостепениот суд, посебно од Наодот и мислењето на вештите лица за оштетената од Универзитетската Клиника за психијатрија Скопје, проф.др.Весна Пејовска –Герасова и др. Елизабета Мицева Величковска од Скопје, и нивните искази изнесени на главната расправа пред првостепениот суд.

Од ова вештачење, неспорно се констатира дека кај оштетената која била на возраст од 16 години во време на кривично правниот настан било присутно логичко и реалистичко мислење. Оштетената во потполност можела да го свати значењето и последиците од дејствијата преземени од обвинетиот. И покрај тоа што на примената на сила од страна на обвинетиот, оштетената пружала отпор, била жртва и доживеала непријатно искуство со високо ниво на траматизација. Во време на настанот обвинетиот преку примена на позиција на надмоќ, закана, примена на сила, искористувајќи ја блискоста со оштетената, која била сестра на неговата сопруга и наивноста на оштетената, успеал сексуално да ја злоупотреби оштетената.

Оштетената давала активен отпор во согласност со нејзината возраст и состојбата на адолесценција во согласност со нејзината физичка конституција – низок раст, слаба и нежна, без сексуално искуство, наспроти обвинетиот, повозрасен, физички надмоќен со развиена мускулатура, доволно силен да со употреба на сила го скрши отпорот кај оштетената. Покрај тоа, кривично правниот настан се случил во семејната куќа на обвинетиот, во касните вечерни часови, а исто така кај оштетената имало присуство на елементи на страв и срам од она што и се случило.

Примената на сила во себе опфаќа физичко делување по телото на оштетената, со кое се ограничува или одзема слободата во формирањето на вољата кај оштетената и слободата во постапувањето на оштетената во согласност со таквата воља, но и присуство на психичка сила што упатува на примена на физичка сила со која се свртува волебото поведение на оштетената во одреден правец. Во конкретниот случај, правилно е прифатено од првостепениот суд дека од изведените докази се утврдува да силата била насочена кон совладување на отпорот на оштетената, за да се извршат половите дејствија од обвинетиот, на начин подорбно опишан во изреката на обжалената пресуда.

Правилно е прифатено од првостепениот суд дека на примената на сила од страна на обвинетиот оштетената дала отпор, кога се обидела да го спречи обвинетиот да и ги соблече тренерките и гаките, но не успеала да го спречи во тоа, од причини што обвинетиот бил физички понадмоќен, како и кога

обвинетиот и ја држел раката на оштетената на неговиот полов орган, оштетената давала отпор да и ја ослободи раката, но поради силното стискање на раката од страна на обвинетиот со примена на сила, оштетената не успеала во тоа.

Од исказот на оштетената кој е јасен, категоричен и веродостоен, се утврдува дека оштетената јасно изјавила дека се спротиставила на дејствијата на обвинетиот, му рекла дека не сака обвинетиот да ја лиже по телото и да и го става половиот орган во нејзиниот анален отвор, што јасно упатува на фактот дека сите дејствија што ги презел обвинетиот со примена на сила, биле спротивни на вољата на оштетената, а биле реализирани од страна на обвинетиот со упорна употреба на сила.

Основано и правилно прифатил првостепениот суд дека оштетената имала доверба во обвинетиот, како сопруг на нејзината сестра и поради тоа делувала изненадена од постапките на обвинетиот, исплашено и вознемирувачки.

Имајќи во предвид дека обвинетиот кривичното дело го сторил со извршување, односно преземање на полови дејствија, кои ги презел заради задоволување на неговиот полов нагон, кривичното дело го сторил со умисла, применувајќи сила, на полно свесен дека дејствијата кои ги презема, се спротивни на вољата на оштетената, истиот го сакал извршувањето на ова кривично дело, првостепениот суд правилно нашол дека во дејствијата на обвинетиот се содржани сите битни елементи на кривичното дело „Силување“ од чл. 186 ст.4 в.в. со ст.1 од КЗ, па поради тоа неосновани се наводите во изјавената жалба на обвинетиот преку неговиот бранител за повреда на Кривичниот Законик.

Пресуда на Апелационен суд Штип - Кж.бр. 207/16 од 07.12.2016 година и пресуда на Врховен суд на РСМ - Квп1.бр. 18/2017 година од 20.03.2019 година.

6. Не е повреден КЗ на штета на обвинетите од чл. 416 т.4 од ЗКП в.в. со чл. 378 ст.3 в.в. со ст.1 за обвинетото одговорно лице и чл. 378 ст.4 в.в. со ст.3 и 1 од КЗ, за обвинетото правно лице, односно првостепениот суд не применил Закон што не може да се примени во поглед на кривичното дело што е предмет на обвинението – „Фалсификување исправа“ од чл. 378 од КЗ, бидејќи обвинетото одговорно лице – управител на правното лице и правното лице употребиле лажни јавни исправи ЦЕМТ/ЕКМТ – Мултинационални дозволи како вистински во повеќе наврати при вршење на превоз на стока со товарни моторни возила во име и за сметка на правното лице низ повеќе Европски држави потписнички на ЕКМТ резолуција, така што во дејствијата на обвинетото одговорно и обвинетото правно лице се содржани сите елементи од кривичното дело „Фалисикување исправа“ од чл. 378 ст.3 в.в. со ст.1 од КЗ за обвинетото одговорно лице и од чл. 378 ст.4 в.в. со ст.3 и 1 од КЗ в.в. со чл. 45 од КЗ.

Од образложението:

Со првостепената пресуда на Основен суд Радовиш обвинетото одговорно и обвинетото правно лице биле огласени за виновни за кривично

дело „Фалсификување исправа“ од чл. 378 ст.3 в.в. со ст.1 и чл. 45 од КЗ – обвинетото одговорно лице и кривично дело „Фалсификување исправа“ од чл. 378 ст.4 в.в. со ст.3 и 1 и чл.45 од КЗ – обвинетото правно лице и биле осудени, обвинетото одговорно лице на казна затвор во траење од 6 месеци, а обвинетото правно лице на парична казна во износ од 300.000,00 денари. Обвинетите биле задолжени во корист на Буџетските средства на судот да платат паушал во износ од по 2.000,00 денари, како и трошоци по постапката во износ од 1.111,00 денари во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата. Согласно чл.100-а од КЗ од обвинетите биле одземени повеќе мултинационални дозволи, кои се точно наведени во изреката на првостепената пресуда, така што по правосилноста на пресудата да се предадат на Агенцијата за управување со одземен имот на РМ, согласно чл. 25 од Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка.

Од ваквата пресуда останале незадоволни Основниот јавен обвинител од Радовиш како и обвинетите, кои во благовремен рок поднеле жалби.

Неосновани се жалбените наводи на обвинетите во изјавената жалба преку нивниот бранител дека првостепениот суд сторил повреда на КЗ на штета на осудените во смисла на чл. 416 т.4 од ЗКП, дека бил применет Закон што не може да се примени, бидејќи првостепениот суд пресудата ја донел врз основа на признание на вина на осудените за предметните кривични дела, кое признание било целосно, доброволно, обвинетите биле свесни за правните последици од признание за вина и изречената кривична санкција предвидена со Закон. Од изведените докази се утврдува дека обвинетото одговорно и правно лице по изнесената поука од првостепениот суд за нивните права се изјасниле дека ги признаваат кривичните дела и ја прифаќаат вината за истите, се каат за стореното, а тоа го направиле од причина што на тоа ги принудил пазарот на трудот за работа, како би можела фирмата да опстане.

Во поглед на кривичното дело што е предмет на обвинението, не е применет закон што не може да се примени, од причина што во изреката на самата првостепена пресуда јасно и конкретно е наведено дека обвинетото одговорно лице – управител на правното лице користел исти прилики и слични околности и во повеќе наврати при вршење на превоз на стока со товарни моторни возила во име и за сметка на правното лице низ повеќе држави, потписнички на ЕКМТ-резулцијата, употребиле лажни јавни исправи ЦЕМТ/ЕКМТ мултинационални дозволи како вистински.

Од законскиот опис на кривичното дело „Фалсификување исправа“ од чл. 378 од КЗ се утврдува дека се наведени во законскиот опис повеќе дејствија на извршување на ова кривично дело, односно дејствието на извршување е алтернативно определено, како правење на лажна исправа, преиначување на вистинска исправа со намера да се употреби како вистинска, како и употреба како вистинска, лажна или преправена исправа.

Неосновани се жалбените наводи дека изреката на првостепената пресуда е нејасна, бидејќи обвинетите се теретеле дека употребувале јавна исправа, при што не е наведено поради што се смета дека мултинационалните дозволи се јавни исправи, не било наведено од кој државен орган или организација која врши работи од јавен интерес врз основа на Закон ги издала таквите исправи. Тоа што обвинетите признале дека ги сториле дејствијата кои им се стават на товар, не значело дека ја признаваат и правната квалификација на кривичното дело, поради следните причини:

Јавната исправа според законското дефинирање е исправа која е

издадена во пропишан облик од страна на државен или друг орган или институција што врши јавни овластувања во границите на својата надлежност. Во конкретниот случај станува збор за мултинационални дозволи кои обвинетите во повеќе наврати таквите лажни јавни исправи ги употребиле низ повеќе држави во Европа, потписнички на ЕКМТ резолуцијата.

Од тие причини, правилно постапил првостепениот суд кога прифатил дека во дејствијата преземени од обвинетите а детално опишани во изреката на првостепената пресуда се содржани сите елементи на кривичното дело „Фалсификување исправа“ од чл. 378 ст.3 в.в. со ст.1 и чл. 45 од КЗ, за обвинетото одговорно лице и од чл. 378 ст.4 в.в. со ст.3 и 1 и чл. 45 од КЗ за обвинетото правно лице.

Пресуда на Апелационен суд Штип - Кж.бр.11/2017 од 21.03.2017 година и пресуда на Врховен суд на РСМ - Квп1.бр. 53/17 од 03.04.2019 година.

7. Судот сторил повреда на КЗ во смисла на чл. 416 т.3 од ЗКП, в.в. со чл. 108 ст.3 од КЗ, кога прифатил дека процесните дејствија кои ги превзел Основниот јавен обвинител во делот од предистражната постапка која ја води Јавниот обвинител, насочени кон поднесување на Барање за известување и добивање на податоци од Лекарската Комора на Република Северна Македонија и од Министерството за здравство на РСМ, кај кривичното дело „Несовесно лекување болни“ од чл. 207 ст.3 в.в. со ст.1 од КЗ, не доведуваат до прекин на течењето на рокот за застареност на кривичното гонење.

Од образложението:

Со пресуда на Основен суд Штип К.бр. 286/17 од 01.03.2018 година, обвинетиот кој бил лекар специјалист ортопед, вработен во Клиничка Болница Штип, бил огласен за виновен за кривично дело „Несовесно лекување болни“ од чл. 207 ст.3 в.в. со ст.1 од КЗ и му била изречена алтернативна мерка – условна осуда, со утврдување на казна затвор во траење од 2 месеци, извршувањето на казната затвор било одложено за време од една година, доколку обвинетиот во времето на рокот за проверување, не стори ново кривично дело.

Обвинетиот бил задолжен со трошоци во кривичната постапка во износ од 30.800,00 денари и трошоци по постапката на име судски паушал, износ од 2.500,00 денари. Оштетениот за остварување на имотно правното побарување бил упатен на спор. Кривично правниот настан се случил на 12.01.2015 година.

Против првостепената пресуда жалба изјавил Основниот јавен обвинител од Штип и обвинетиот.

Основниот јавен обвинител од Штип со изјавената жалба ја напаѓа првостепената пресуда само по основот на одлуката за кривичната санкција, со предлог спрема обвинетиот да биде изречена ефективна казна затвор, согласно Законот.

Обвинетиот, со изјавената жалба, ја напаѓа првостепената пресуда по основот на сторени суштествени повреди на одредбите од ЗКП, погрешно утврдена фактичка состојба и повреда на КЗ, со предлог првостепената пресуда да се укине и предметот врати на повторно одлучување пред првостепениот суд

или да се преиначи, така што обвинетиот да биде ослободен од обвинение за погоре наведеното кривично дело.

Апелациониот суд во Штип со пресуда Кж.бр. 136/18 од 14.05.2018 година, ја уважил жалбата изјавена од обвинетиот, ја преиначил првостепената пресуда согласно чл. 402 ст.1 т.6 од ЗКП, обвинението било одбиено, против обвинетиот за кривично дело од чл. 207 ст.3 в.в. со ст.1 од КЗ, бидејќи настапила релативна застареност на кривичното гонење, а жалбата изјавена од Основниот јавен обвинител е беспредметна.

Јавниот обвинител на Република Северна Македонија, согласно чл. 457 од ЗКП поднел Барање за заштита на законитоста, против пресудата на Апелациониот суд во Штип Кж.бр. 136/2018 од 14.05.2018 година поради повреда на КЗ од чл. 416 т.3 од ЗКП, в.в. со чл. 108 ст.3 од КЗ, со предлог да се констатира дека второстепениот суд сторил повреда на КЗ во корист на обвинетиот.

Во чл. 207 ст.3 в.в. со ст.1 од КЗ, е предвидено дека, ако кривичното дело „Несовесно лекување болни“ од ст.1 и 2 од истата законска одредба, е сторено од небрежност, сторителот ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

Согласно чл. 107 ст.1 т.6 од КЗ, е предвидено дека, критичното гонење не може да се превземе кога ќе поминат две години од извршувањето на кривичното дело, за кое според Законот може да се изрече парична казна или затвор до една година.

Од списите во предметот, се констатира дека по поднесената кривична пријава од оштетениот против обвинетиот, за кривично дело од чл. 207 ст.3 в.в. со ст.1 од КЗ, Основниот јавен обвинител согласно чл. 287 од ЗКП се обратил до Лекарската Комора на РСМ со Барање да се изврши стручен надзор над работата на здравствениот работник – д-р. Кирил Ушинов – лекар специјалист ортопед, вработен во ЈЗУ Клиничка Болница Штип во врска со лекувањето на пациентот – оштетениот Перо Лазаров. Поради непостапувањето на Лекарската Комора по поднесените барања од Јавниот обвинител, биле поднесени пет ургенции, така што дури на 13.01.2017 година бил доставен одговор дека поради недостиг на финансиски средства, ова правно лице не е во можност да формира Комисија која ќе одговори на поставените барања. Исто така, писмени барања за известување од страна на Основниот јавен обвинител биле поднесени и до Министерството за здравство на РСМ, по што на 04.12.2016 година бил доставен одговор во кој се наведувало дека за надзорот над стручната работа на Здравствените Установи кои вршат здравствена дејност, како и на здравствените работници и соработници била надлежна Лекарската Комора на Република Северна Македонија. Бидејќи Основниот јавен обвинител не добил одговор на писмените Барања за известување, како и податоци, од негова страна била издадена Наредба до Институтот за судска медицина, криминалистика и медицинска деонтологија при Медицински Факултет во Скопје, со цел да се изврши судско медицинско вештачење по предметот заведен пред Основното јавно обвинителство Штип Ко.бр. 110/2016.

Горе наведените дејствија Основниот јавен обвинител ги превзел согласно овластувањата кои ги има согласно одредбите од ЗКП, во делот за предистражната постапка, која согласно одредбите од ЗКП ја води Јавниот обвинител. Овие процесни дејствија кои ги превзема Јавниот обвинител во смисла на поднесени Барања за известување и добивање на податоци од Лекарската Комора на РСМ предизвикуваат прекин на течењето на рокот за

застарување на кривичното гонење.

Поради горе наведените причини Врховниот суд на Република Македонија по изјавениот вонредно правен лек – Барање на заштита на законитоста со пресуда Кзз.бр. 12/2019 од 16.10.2019 година, го уважил Барањето за заштита на законитоста и утврдил дека со пресуда на Апелационен суд Штип Кж.бр. 136/2018 од 14.05.2018 година е сторена повреда на Законот во корист на обвинетиот.

Ова од причина што Апелациониот суд во Штип неправилно прифатил дека првото процесно дејствие кое е превземено за кривично гонење на обвинетиот, била Наредбата за вештачење издадена од Основниот јавен обвинител во Штип од 06.03.2017 година, односно две години и два месеци од кривично правниот настан или два месеци откако веќе настапила релативна застареност на кривичното гонење.

Предистражната постапка во одредбите од ЗКП, спага во делот за текот на кривичната постапка – претходна постапка во која се превземаат процесни формални дејствија од Јавниот обвинител, насочени кон кривичен прогон на обвинетиот.

Во конкретниот случај, со донесената пресуда на Апелациониот суд во Штип е повреден чл. 416 т.3 од ЗКП в.в. со чл. 108 ст.3 од КЗ во корист на обвинетиот.

Пресуда на Апелационен суд Штип - Кж.бр. 136/2018 од 14.05.2018 година и пресуда на Врховен суд на РСМ - Кзз.бр. 12/2019 од 16.10.2019 година.

ЗАКОН ЗА КРИВИЧНА ПОСТАПКА

1. Кога во постапката пред првостепениот суд првостепениот суд за кривичното дело „Обљуба врз немоќно лице“ од чл. 187 ст.1 од КЗ, релевантните факти за постоењето на кривичната одговорност на обвинетиот се темелат на исказот на оштетениот, кој е лице со заостанат душевен развој – умерена душевна заостанатост во коефициент на интелигенција 49, не е сторена суштествена повреда на одредбите од ЗКП (Сл.весник на РМ бр. 150/2010) во смисла на чл. 415 ст.1 т.8 од ЗКП, бидејќи испитувањето е извршено на оштетениот на законит начин, согласно чл. 232 од ЗКП, испитувањето на посебно ранливи жртви и сведоци со користење на посебно техничко средство – тонско снимање на неговата изјава и со тоа ни се доведува во прашање доказната вредност на исказот на оштетениот.

Од образложението:

Основниот суд со обжалената пресуда обвинетите ги огласил за виновни за по едно кривично дело од чл. 187 ст.1 од КЗ, осудувајќи ги на казни затвор во траење од по 8(осум) години. Оштетениот, за остварување на имотно правното побарување, го упатил на спор.

Со поднесените жалби од обвинетите преку нивните бранители, првостепената пресуда се напаѓа по основот на сторени суштествени повреди на одредбите од ЗКП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, погрешна примена на КЗ и одлуката за кривичната санкција, со предлог првостепената пресуда да се укине и предметот врати на повторно одлучување или да се преиначи, така што обвинетите да бидат ослободени од обвинение.

Неосновани се жалбените наводи на обвинетите во изјавените жалби преку нивните бранители, за сторена суштествена повреда на одредбите од ЗКП, во смисла на чл. 415 ст.1 од ЗКП, со кои наводи се спори доказната вредност на исказот на оштетениот.

Првостепениот суд на записник на главна расправа констатирал дека се работи за посебна категорија на жртва во смисла на чл. 232 од КЗ и правилно постапил кога оштетениот го испитал со користење на посебно техничко средство – тонско снимање на неговата изјава без присуство на странските и другите учесници во постапката со помош на две стручни лица доктор специјалист невропсијатар и доктор специјалист – психијатар. На овој начин на одбраната и на јавниот обвинител им било овозможено поставување на прашања со посредство на судот, записникот изготвен врз основа на тонското снимање и ЦД-то, со снимката им биле доставени на Јавниот обвинител и бранителите на обвинетите. Исказот на оштетениот бил изведен во правилно спроведена доказна постапка и тој не е доказ врз кој според одредбите од ЗКП не може да се заснова пресудата.

Од приложената медицинска документација и Наодот и мислењето на двајца лекари – невропсихијатри, оштетениот правилно прифатил првостепениот суд, дека оштетениот е со умерена ментална ретардација боледува од епилепсија но и покрај тоа, тоа може и ги репродуцира настаните

од минатото и и сегашноста го репродуцира кривично – правниот настан, трауматски Настанот што го опишува оштетениот реално се случил не произлегува од неговата фантазија. Оштетениот не бил способен да пружа отпор и да се брани од дејствијата преземени од обвинетите.

Пресуда на Апелационен суд Штип - Кж.бр. 268/17 и пресуда на Врховен суд на РСМ – Квп2.бр. 33/18.

2. Поднесувањето на вонредно правен лек – Барање за вонредно преиспитување на правосилна пресуда пред Врховен суд на РМ, од страна на бранителот на осудениот одреден од судот по службена должност е поднесена од неовластено лице во смисла на чл. 74 ст.6 од ЗКП, освен во случај кога осудениот го овластува бранителот со посебно полномошно, да презема дејствија и по вонредни правни лекови, односно да презема дејствија и по правосилноста на пресудата.

Од образложението:

Со првостепената пресуда на Основен суд Струмица обвинетиот со повеќе други обвинети бил огласен за виновен за едно кривично дело „Обљуба врз немоќно лице“ од чл. 187 ст.1 од КЗ, осуден на казна затвор во траење од 8 (осум) години. Бил задолжен да плати солидарно со останатите обвинети кривични трошоци во постапката како и паушални трошоци. Оштетениот бил упатен на спор.

Обвинетиот изјавил жалба преку неговиот бранител, со која се напаѓа првостепената осудителна пресуда по сите жалбени основи, со предлог првостепената пресуда да се укине и предметот врати на повторно одлучување, или да се преиначи, обвинетиот да биде ослободен од обвинение, поради недокажаност.

Апелациониот суд ја одби изјавената жалба преку бранителот на обвинетиот одреден од судот по службена должност како неоснована.

Обвинетиот поднесе вонреден правен лек – Барање за вонредно преиспитување на правосилната пресуда преку бранителот по службена должност.

Во чл. 74 ст.6 од ЗКП е предвидено дека ако обвинетиот во случај на задолжителна одбрана од претходните ставови на оваа законска одредба сам не земе бранител, Претседателот на судот ќе му постави бранител по службена должност за натамошниот тек на кривичната постапка до правосилноста на пресудата.

Согласно горе наведената законска одредба вонредното преиспитување на првостепената пресуда на осудениот преку бранителот по службена должност е поднесено од неовластено лице.

Бранителот по службена должност е овластен да ги презема дејствијата но само до правосилноста на пресудата.

Бидејќи во конкретниот случај, бранителот по службена должност презема дејствије – поднесувањесе на вонреден правен лек по правосилноста на пресудата, а нема полномошно од осудениот со означено овластување да презема дејствија и по вонредни правни лекови, Барањето за вонредно преиспитување на правосилна пресуда е поднесено од неовластено лице и како

такво се отфрла.

Пресуда на Апелационен суд Штип - Кж.бр. 268/17 и пресуда на Врховен суд на РСМ - Квп2.бр. 33/18.

3. Не е сторена суштествена повреда на одредбите од ЗКП (Сл.весник на РМ бр. 150/2010) во смисла на чл. 415 ст.1 т.8 од ЗКП, кога во постапката пред првостепениот суд, решителните факти од кривично правниот настан, за кривично дело „Телесна повреда“ од чл. 130 ст.2 од КЗ се утврдуваат од исказот на оштетената во корелација со исказите на сослушаните сведетели, медицинската документација за оштетената, фотодокументацијата и решението ВПП (донесено во вонпарнична постапка) со кое спрема обвинетиот била изречена привремена мерка за заштита од семејно насилство, кои докази се изведени и ценети на законит начин во постапката спроведена во рамките на законските овластување на судот.

Од образложението:

Со првостепената пресуда на Основен суд Струмица, обвинетиот бил огласен за виновен за кривично дело „Телесна повреда“ од чл. 130 ст.2 од КЗ во врска со ст.1 од КЗ и осуден на казна затвор во траење од 1 година и 6 месеци, бил задолжен со паушал и трошоци во постапката.

Со изјавената жалба од обвинетиот преку неговиот бранител се напаѓа првостепената пресуда по сите жалбени основи, со предлог да биде укината првостепената пресуда и предметот да биде вратен на повторно одлучување, или да биде преиначена, обвинетиот да биде ослободен од обвинение.

Апелациониот суд во Штип жалбата изјавена од обвинетиот преку неговиот бранител ја одбил како неоснована, а првостепената пресуда ја потврдил.

Неосновани се жалбените наводи дека првостепената пресуда е заснована на докази врз кои според одредбите од ЗКП не може да се заснова пресуда чл. 465 т.2 од ЗКП в.в. со чл. 415 т.8 од ЗКП, со кои жалбени наводи се оспорува доказната вредност на доказите прифатени како релевантни за утврдување на решителните факти од кривично правниот настан.

Ова од причини што сите докази во текот на постапката биле изведени и ценети на законит начин и постапката е спроведена во рамките на законските овластувања на судот. Врз основа на исказот на оштетената во корелација со исказите на сослушаните сведетели, медицинската документација на име на оштетената и фотодокументацијата, на јасен и детален начин се утврдени настанатите повреди од дејствијата преземени од страна на обвинетиот. Од изведениот доказ ВПП решение на обвинетиот му била изречена привремена мерка – Заштита од семејно насилство, забрана да малтретира, вознемирува, телефонира, контактира или на друг начин да контактира и комуницира со член на семејството директно или индиректно.

Врз основа на пресудите на првостепениот суд, со кои обвинетиот претходно бил огласен за виновен за кривично дело „Загрозување на сигурноста и му била изречена алтернативна мерка – условна осуда или казна затвор, како и од содржината на останатите изведени докази, првостепениот суд ги утврдил

личните карактеристики на осудениот односно за каков тип на личност се работи.

Дејствијата преземени од осудениот правилно се подведени по законскиот опис на кривичното дело „Телесна повреда“ од чл. 130 ст.2 и 1 од КЗ, бидејќи осудениот при вршење на семејно насилство телесно ја повредил неговата поранешна сопруга, кога без повод и причини вербално ја нападнал, удирајќи и два шамара по лицето, ја соборил на земјната удирајќи ја со клоци по телото, при што и биле нанесени телесни повреди – набиеница на двете подлактици, набиеница и оток по левото колено и синило во пределот на крстот (половината) и десната надколеница.

Пресуда на Апелационен суд Штип – Кж.бр. 39/17 и пресуда на Врховен суд на РСМ - Квп1.бр. 54/17.

4. Не е сторена суштествена повреда на одредбите од ЗКП во смисла на чл. 415 ст.1 т.8 од ЗКП (Сл.весник на РМ бр. 150/2010), ниту се повредени одредбите од Законот за законитоста на личните податоци – Сл.весник на РМ бр. 7/05, кога првостепениот суд осудителната пресуда ја заснова на доказ - вештачење на траги од биолошко потекло на МВР ОКТ-Скопје, од кое се утврдило дека оставените траги се од осудениот, при што користење биолошки материјал за ДНК анализа на лица за кои постои веројатност дека можеле да дојдат во допир со одредени предмети, што е во согласност со чл. 249 и чл. 277 од ЗКП.

Од образложението:

Со првостепената пресуда на Основен суд Струмица, осудениот бил огласен за виновен за кривично дело „Тешка кражба“ од чл. 236 ст.5 во врска со ст.1 од КЗ и осуден на казна затвор во траење од 2 години и 6 месеци. Бил задолжен со паушал, а оштетениот бил упатен на спор, за остварување на оштетното побарување.

Со изјавената жалба од осудениот преку неговиот бранител, првостепената пресуда се напаѓа по основот на сторени суштествени повреди на одредбите од ЗКП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, погрешна примена на КЗ и одлуката за кривичната санкција. Се предлага првостепената пресуда да се укине и предметот врати на повторно одлучување или да се преиначи осудениот да биде ослободен од обвинение.

Апелациониот суд во Штип ја одби жалбата изјавена од осудениот како неоснована, а првостепената пресуда ја потврди.

Неосновани се жалбените наводи на осудениот во изјавената жалба преку неговиот бранител, за сторени суштествени повреди на одредбите од ЗКП во смисла на чл. 415 ст.1 т.8 од ЗКП, дека при изготвувањето на извештајот – вештачење на МВР ОКТ Скопје на траги од биолошко потекло бил искористен споредбен материјал спротивно на одредбите од ЗКП, и Законот за заштита на личните податоци, поради следните причини;

Правилно прифатил првостепениот суд дека горенаведениот доказ – вештачење е прибавен на законит начин. Вештачењето на траги од биолошко потекло претставува валиден доказ, согласно одредбите од ЗКП и правилно е изведен и прифатен како доказ од страна на првостепениот суд. Ова од причини

што во колку е потребно да се утврди од кога потекнуваат трагите кои биле оставени секако дека може да се користи биолошки материјал за ДНК анализа од лица за кои постои веројатност дека можеле да дојдат во допир со одредени предмети.

Пресуда на Апелационен суд Штип - Кж.бр. 296/16 и пресуда на Врховен суд на РСМ - Квп1.бр. 28/2017.

5. Не е сторена суштествена повреда на одредбите од ЗКП во смисла на чл. 415 ст.1 т.8 од ЗКП, - Сл.весник на РМ бр. 150/2010, кога првостепената пресуда се заснова на доказ – репродуцирана снимка од видео материјал од поставена камера за надзор на банкомат на АД Стопанска банка – Филијала Штип, како и фотодокументација изведена од снимките, врз кој доказ според одредбите од ЗКП може да се заснова првостепената пресуда од причини што доказот е изведен во законски спроведена доказна постапка, во смисла на чл. 250 ст.3 од ЗКП.

Од образложението:

Со првостепената пресуда на Основен суд Штип обвинетиот е огласен за виновен за кривично дело „Тешка кражба“ од чл. 236 ст.1 т.1 од КЗ, осуден на казна затвор во траење од 2 години и 6 месеци, задолжен со судски паушал во износ од 2.500,00 денари, како и со трошоци во постапката во износ од 11.280,00 денари. Обвинетиот бил задолжен на оштетената согласно чл. 114 ст.1 и 2 од ЗКП на име надомест на штета да исплати износ од 40.000,00 денари.

Од ваквата пресуда останал незадоволен обвинетиот кој изјавил жалба преку неговиот бранител, со која ја напаѓа првостепената пресуда поради суштествени повреди на одредбите од ЗКП, погрешно утврдена фактичка состојба, повреда на КЗ и поради одлуката за кривичната санкција. Се предлага жалбата да се уважи, првостепената пресуда да се преиначи, така што обвинетиот ќе се ослободи од обвинение поради недокажаност.

Со писмен предлог на Вишото јавно обвинителство, се предлага жалбата изјавена од обвинетиот преку неговиот бранител да се одбие како неоснована, а првостепената пресуда да се потврди.

Апелациониот суд во Штип со пресуда Кж.бр. 254/17 од 04.10.2017 година, жалбата изјавена од обвинетиот преку неговиот бранител ја одби како неоснована, а првостепената пресуда ја потврди.

Во жалбата се наведува дека, првостепениот суд при донесувањето на обжалената пресуда сторил суштествена повреда на одредбите од ЗКП во смисла на чл. 415 ст.1 т.8 од ЗКП. По оценка на жалителот, пресудата се заснива врз докази и тоа, репродуцирана снимка од видео материјал од поставени надзорни камери на банкомат на АД Стопанска банка – Филијала Штип и увид во снимките од надзорните камери, врз кои докази според одредбите од ЗКП не можело да се заснова пресудата.

Во чл. 12 од ЗКП е утврдено дека, забрането е да се изнудува од обвинетиот или од друго лице во постапката признание или некаква друга изјава, доказите прибавени на незаконит начин или со кршење на слободите и правата утврдени со Уставот на Република Македонија, Законот и меѓународните договори како и доказите произлезени од нив не можат да се користат и врз нив

не може да се заснива судската одлука.

По наоѓање на овој суд, погоре наведените жалбени наводи се неприфаливи и неосновани, бидејќи доказот, репродукционата снимка од видео материјалот не преставува доказ прибавен на незаконит начин или со кршење на слободите и правата утврдени со Уставот на Република Македонија, Законот и меѓународните договори во смисла на чл.12 ст.2 од ЗКП.

Неосновано се наведува во изјавената жалба дека првостепениот суд со сигурност не утврдил дали навистина обвинетиот е лицето кое е забележано на надзорните камери на Стопанска банка, за утврдување на идентитетот на сторителот не биле изведувани валидни докази од кои со сигурност би можело да биде утврден сторителот на кривичното дело, бидејќи решителните факти дека обвинетиот го сторил кривичното дело за кое се терети, а не некое друго лице, првостепениот суд правилно ги утврдил од исказите на оштетените на главната расправа, од записникот за извршен увид на лице место од МВР, фотодокументацијата за кривично правниот настан како и од репродукцијата на снимката извршена согласно чл. 250 ст.3 од ЗКП, од видео материјалот на поставените камери за надзор на банкомати на АД Стопанска банка – Филијала Штип во присуство на стручно лице.

Репродукцијата на снимката од видео материјалот од поставените камери како доказ била изведена согласно со чл. 250 ст.3 од ЗКП. Според тоа, правилно утврдил првостепениот суд дека во конкретниот случај не се работи за доказ врз кој не може да се заснова пресудата во смисла на чл. 415 ст.1 т.8 од ЗКП, овој доказ е изведен во законски спроведена доказна постапка, истиот не е незаконит во смисла на чл. 12 ст.2 од ЗКП.

Пресуда на Апелационен суд Штип - Кж.бр. 254/17 од 04.10.2017 година и пресуда на Врховен суд на РСМ - Квп1.бр. 11/2018.

ГРАЃАНСКИ ОДДЕЛ

ТРГОВСКИ СПОРОВИ

1. Поставувањето услов право на учество на електронска продажба со јавно надавање да имаат само правни лица кои имаат концесија за експлоатација на оловно-цинкова руда на територијата на Република Македонија не претставува дискриминација и не е во спротивност со Законот за стечај, Уставот на РМ како и чл.14 од Европската конвенција за човековите права , а во врска со чл.1 од Протокол бр.12

Од образложението:

Основен суд Ш. , со пресуда Тс.11/16 од 02.07.2018 година тужбеното барање на тужителот Друштво за производство и трговија ЛЦЛ ДООЕЛ С, против тужениот Друштво за производство, трговија и услуги ИМ & М ДООЕЛ увоз-извоз П. – во стечај, со кое бара Огласот број 435074 Градежни објекти, машини, опрема и транспортни средства ИМ П. - во стечај од 24.06.2016 година објавен на системот за Е- аукција со кој се врши продажба на недвижен и подвижен имот во еден пакет (по спецификација) со вкупна проценета вредност на овој пакет од недвижен и подвижен имот од 431.623.544,00 денари и Огласот број ..... од 27.06.2016 година објавен на системот за Е-аукција Градежни објекти ИМ & М П. -во стечај, со кој се врши продажба на недвижен имот во еден пакет запишан во ИЛ.бр.....на КП бр.1326 за КО К, со вкупна проценета вредност 8.879.948,00 денари да се поништат, како и Одлуката на Одборот на доверители во СТ .....на седницата одржана на 18.05.2016 во соба бр.22 во Основен суд Штип и тоа: одлука за начинот на продажба на имотот со ограничувачки услов – право на учество на електронска продажба со јавно надавање да имаат само правните лица кои имаат концесија за експлоатација на оловно-цинкова руда на територијата на Р.М. да се поништи, како и барањето за трошоци во постапката -го одбил како неосновано и го задолжил тужителот да му ги надомести трошоците во постапката на тужениот во вкупен износ од 320.300,00 , а разликата од бараните 347.911,00 денари до досудените 320.300,00 денари, во износ од 27.611,00 денари - го одбил.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужениот преку полномошникот М.П.М. адв. од Штип поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи на жалителот. Предлага жалбата да се одбие како неоснована, а пресудата потврди. Бара трошоци за одговор на жалба.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалбата , списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот дека првостепениот суд погрешно го применил материјалното право, бидејќи истиот правилно ги применил чл.38, чл.39, чл.40 ст.1 и 2, чл.41, чл.47, чл.49, ст.2, чл.50, чл.89, чл.97, чл.98, чл.99 и чл.100 од Законот за стечај, кога одлучил како во изреката на побиваната одлука. Ова од причина што од изведените докази во текот на првостепената постапка неспорно е утврдено дека стечајниот управник на тужениот во дневните весници "Нова Македонија" и "Вечер" на ден 14.06.2016 година објавил оглас за електронска продажба на имот кој претставува стечајна маса за ден 24.06.2016 година и тоа имот со проценета вредност од 431.623.544,00 денари, детално опишан во спецификација заведена кај стечајниот должник со деловоден број 0306-174 од 04.07.2016 година, додека пак на ден 16.06.2016 година, објавил оглас за електронска продажба на имот кој претставува стечајна маса за ден 27.06.2016 година и тоа имот запишан во ИЛ бр.212, со вкупна проценета вредност од 8.879.948,00 денари, а овие огласи биле објавени и во Е-стечајот во Централниот регистар на РМ, со што стечајниот управник постапил согласно чл.10 ст.1 и ст.3 од Законот за стечај. На одржаното Собрание на доверители на ден 06.07.2016 година присутните доверители по гласањето донеле Одлука со која одлучиле имотот-стечајна маса по објавен оглас за прва електронска продажба одржана на 24.06.2016 година и тоа имот со проценета вредност од 431.623.544,00 денари детално опишан во спецификација заведена кај стечајниот должник со деловоден број 0306-174 од 04.07.2016 година, да се продаде по постигнатата цена во износ од 216.500.000,00 денари, понудена на електронската продажба одржана на 24.06.2016 година, а оваа одлука Собранието на доверители ја донело со 49,602% од утврдените побарувања претставени од присутните доверители, односно со мнозинство од утврдените побарувања претставени од присутните доверители согласно чл.47 ст.2 од Законот за стечај. По завршување на Собранието на доверители, стечајниот управник го известил судот за донесената одлука, а по улатата на купувачот Друштво за производство и трговија Б... 2016 ДООЕЛ П. на цената од 216.500.000,00 денари, го известил и за извршената уплата по што од судот бил задолжен записнички да му го предаде владението на имотот на купувачот. На седницата пак на Собранието на доверители одржана на ден 17.08.2016 година присутните доверители донеле Одлука со која одлучиле имотот-стечајна маса по објавен оглас за прва електронска продажба одржана на 27.06.2016 година, и тоа имот со вкупна проценета вредност од 8.879.948,00 денари, запишан во ИЛ бр.212 за КО К. да се продаде по постигнатата цена во износ од 4.450.000,00 денари, понудена на електронската продажба одржана на 27.06.2016 година, а оваа одлука Собранието на доверители ја донело со 53,616% од утврдените побарувања претставени од присутните доверители, односно со мнозинство од утврдените побарувања претставени од присутните доверители согласно чл.47 ст.2 од Законот за стечај. По завршување на Собранието на доверители, стечајниот управник го известил судот за донесената одлука, а по улатата на купувачот Друштво за производство и трговија Б...2016 ДООЕЛ П. на цената од 4.450.000,00 денари, го известил и за извршената уплата по што од судот бил задолжен записнички да му го предаде владението на имотот на купувачот.

На објавените огласи за електронска продажба на имотот на тужениот, тужителот не се јавил за учесник во закажаните Е-аукции по огласите, ниту пак во текот на отворената стечајна постапка не ги оспорувал и не барал поништување - укинување на предметните одлуки. Исто така од објавување на

огласите па до завршување на двете продажби на имотот на тужениот постапката е спроведена согласно законските одредби од Законот за стечај, а одлучите за продажба по постигната цена биле донесени од страна на Собранието на доверители со потребното мнозинство од утврдени побарувања претставени од присутните доверители. Поради тоа и одлуките за двете продажби не се ништовни, бидејќи истите се донесени од страна на Собранието на доверители со потребното мнозинство, од страна на овластен орган на стечајната постапка и истите се во согласност со одредбите од Законот за стечај. Имајќи го во предвид фактот што предметните одлуки не се во спротивност со Законот за стечај, Уставот на Република Македонија и другите прописи кои се применуваат на територијата на РМ, како и утврдениот факт дека објавените огласи предмет на тужбеното барање се објавени согласно одлуката на Одборот на доверители во која се содржани посебните услови за учесниците во аукцијата и во која не се содржани дискриминаторски одредби по ниту еден основ од Европската конвенција за човекови права, правилно одлучил првостепениот суд како во изреката на побиваната пресуда кога тужбеното барање на тужителот го одбиел како неосновано.

Во конкретниот случај, предметните одлуки немаат дискриминаторен карактер, со оглед да објавените огласи се објавени во согласност со одлуката на Одборот на доверители и со поставување на условот право на учество во електронската продажба на имотот на тужениот да имаат домашни и странски правни лица кои имаат концесија за експлоатација на олово - цинкова руда на територијата на Р. М. кои најдоцна до определениот рок ќе уплатат депозит за учество во електронската аукција во висина од 10% од проценетата вредност на имотот кој е предмет на јавно наддавање, а на сметка на тужениот, не е направена дискриминација по ниту еден основ од Европската конвенција за човекови права за учесниците во електронското наддавање.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 24.09.2018 год. под ТСЖ.бр.320/18 и Врховен суд на РМ на ден 12.12.2018 година под Рев1.бр.258/18

2. Статусната промена поделба со раздвојување со ново основање само по себе не е услов за побивање во смисла на чл 176 од ЗС. Правната работа што должникот ја превзел во последните 10 години пред поднесувањето на предлогот за отварање на стечајна постапка со намера да ги оштети своите доверители може да се побива само ако се исполнети сите услови од чл 176 од ЗС и тоа доверителите да докажат дека постои намера за оштетување на доверителите, другата страна да знае за намерата и на должникот да му се заканува неспособност за плаќање.

Од образложението:

Основен суд С., со пресуда Тс.20/17 од 16.02.2018 година, Тужбеното барање на тужителот Т. М. АД од С. во стечај, да се утврди дека правното дејство на Планот за поделба на тужителот и тоа: - Нотарскиот акт ОДУ.бр. од 06.09.2007 г. на нотар И. С. од Т. и - Анекс на Договорот за поделба на тужителот ОДУ.бр. 359/08 од 06.03.2008 г., на нотар ИС од Т. склучени помеѓу тужителот и тужените Мотел-Д. ДООЕЛ од С. увоз - извоз С. и Друштво за производство трговија и услуги Салон -Б. ДОО увоз - извоз С., се без дејство и немаат правна

сила спрема стечајната маса на тужителот, како и да се задолжат тужените да ја вратат имотната корист со која се стекнале со склучувањето на Планот за поделба Нотарски акт ОДУ.бр.453/07 од 06.09.2007 г. на нотар И. Д. од Т. и Анекс на Договор за поделба на тужителот ОДУ.бр.359/08 од 06.03.2008 г., на нотар И. С. од Т. и тоа: - првотужениот имотна корист во висина од 88.502.098,00 денари со законска затезна камата сметано од 31.12.2007 г. до 31.01.2010 г., а од 01.02.2010 до денот на конечната исплата законска казнена камата; и второтужениот имотна корист во висина од 13.704.405,00 денари со законска затезна камата сметано од 31.12.2007 г. до 31.01.2010 г., а од 01.02.2010 до денот на конечната исплата законска казнена камата; во стечајната маса на тужителот како и да му ги надоместат трошоците по постапката во вкупен износ од 1.414.108,00 денари, го одбил како неосновано и го задолжил тужителот да им ги на тужените надомести трошоците во постапката во износ од 403.200,00 денари, а барањето од уште 353.250,00 ден., го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужените преку полномошникот Н. П. адв. од С. поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи на жалителот. Предлага жалбата да се одбие како неоснована, а пресудата во уважениот дел да се потврди и бара трошоци за одговор на жалба износ од 52.650,00 денари.

Тужените останале незадоволни од одбиениот дел за трошоците во постапката и поднеле благовремена жалба и решението за трошоците во тој дел го напаѓаат поради погрешна примена на материјалното право, предлагаат жалбата да се уважи решението за трошоците да се преиначи така што тужителот да биде задолжен со трошоци од уште износ од 353.250,00 денари.

Апелациониот суд во Штип, ги разгледа жалбите, одговорот на жалбата, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде жалбите се неосновани.

На ден 03.09.2007 г. одборот на директори при тужителот донел одлука за поделба на АД Т. М. С. . Во член 1 од одлуката стои дека тужителот, се дели со раздвојување со основање на: Т. М. АД С. ., Мотел – Д. ДООЕЛ С. . и Салон – Б. ДОО С.. Во член 3 од одлуката стои, по објавениот план за делба во дневен весник и Сл.весник на РМ Собранието на акционери ќе донесе конечна одлука за предложениот план за поделба. Согласно член 521 од Законот за трговските друштва тужителот составил план за поделба и истиот бил составен во форма на нотарски акт заверен под Оду.бр.453/07 од 06.09.2007 г. од нотар И. А. С. од Т. . Планот за поделба го донел органот на управување на друштвото кое врши поделба со раздвојување со основање Т. М. . АД С. ., согласно чл.518 и чл.522 од ЗТД. Од вкупната актива во износ од 120.056.338 денари и пасива во износ од 120.056.338 денари, на Мотел – Д. ДООЕЛ С. . се пренеле 88.502.098,00 денари, на Салон -Б. ДОО С. 13.704.405,00 денари, а на друштвото на поделба Т. М.. 17.849.834,00 денари. Основната главнина на друштвото се поделила.

По завршување на постапката на поделбата на друштвото на поделба Т. М. . АД – С. . не му престанува правниот субјективитет туку истото продолжило да работи и понатаму само со намалена основна главнина поради поделбата и

преносот на дел од имотот и обврските на новооснованите друштва. Согласно член 522 од ЗТД ќе се објави известување за поделба во Службен весник на РМ и во еден од дневните весници. Најдоцна еден месец пред одлучување на акционерите односно пред одржувањето на Собрание на акционери на кое се донесува одлука за прифаќање на планот на поделбата, се доставува до Трговскиот регистар за да се изврши прикелешка. По извршената прикелешка, во Сл.весник на РМ се објавува дека е извршена прикелешка во Трговскиот регистар и дека планот на поделбата е дозволен за увид. Познатите доверители чии побарувања надминуваат 10.000 евра во денарска противвредност се известуваат по писмен пат во местото на живеење, а доверителите правни лица во нивното седиште. Сите заинтересирани доверители и други лица можат да извршат увид во овој план и прилозите кои се негов составен дел во просториите на тужителот.

Согласно член 176 ст.1 од ЗС, правна работа што должникот ја презел во последните 10 години пред поднесувањето на предлогот за отворање на стечајна постапка или потоа со намера да ги оштети своите доверители, може да се побива ако другата страна во времето на преземањето на таа работа знаела за намерата на должникот. Знаењето за намерата се претпоставува ако другата страна знаела дека на должникот му се заканува неспособност за плаќање и дека со таа работа се оштетуваат доверителите. Од цитираната законска одредба произлегува дека кај ова побивање потребни се неколку услови, намера за оштетување на доверителите, другата страна да знае за намерата и на должникот да му се заканува неспособност за плаќање.

Во конкретниот случај првостепениот суд правилно ја применил цитираната законска одредба кога одлучил како во изреката на побиваната одлука, бидејќи од увидот во сите писмени докази утврдил со сигурност дека со статусната промена поделба со раздвојување со ново основање тужителот немал намера да ги оштети своите доверители. Ова дотоколку повеќе што од наодот и мислењето на вештото лице Св-1 број судот утврдил дека тужителот и во 2007 г. согласно годишните сметки па се до отварањето на стечајната постапка работел со загуба. Загубата во 2007 г. била - 22.598.480,00 ден. Јавно им била достапна годишната сметка на сите доверители во Централниот регистар на РМ, јавно им бил достапен финансискиот извештај, извештајот за промените на главнината и за паричните текови. Тужителот во времето на поделбата не криел дека работи со загуба и тоа голема загуба туку напротив јавно преку годишната сметка, финансискиот извештај, извештајот за промената на главнината, извештајот за паричните текови на начин достапен за сите доверители објавил дека работи со загуба и намалена главнина.

За поделбата на тужителот писмено биле известени познатите доверители С. банка С. и НЛБ Т.банка АД С., чии побарувања надминувале 10.000,00 евра и од кои биле добиени писмени согласности. Во однос на доверителот АДОР К..... М. за побарување во износ од 4.183.646,00 денари, тужителот не докажал постоење на такво побарување во моментот на објавување на планот за поделба, за доверителот К. банка, тужителот не приложил докази за висината на побарувањето, која не била наведена ниту во поднесената тужба, а во однос на доверителот ДПТУ Р. К. за побарување на име надомест на штета во износ од 598.924,00 денари и доверителот Ф. за ПИОМ за побарување во износ од 531.149,00 денари во моментот на објавувањето на планот за поделба, овие доверители немале побарување поголемо од 10.000 евра во денарска противвредност.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 10.05.2018 год. под ТСЖ.бр.162/18 и Врховен суд на РМ на ден 07.11.2018 година под Рев1.бр.179/18

3. Недвижноста согласно Законот за заштита на културното наследство прогласена за културно наследство ужива посебна заштита, па како такво ниту може да се промени видот на сопственост ниту сопственикот.

Од образложението:

Основен суд Ш., со пресуда Тс.19/15 од 30.06.2017 година, тужбеното барање на тужителот, против тужените, да се утврди дека тужителот спрема тужените е сопственик на недвижноста под КП 9891 мв. Г. во вкупна површина од 613 м2 запишано во ИЛ.бр.72711 за КО Ш. на име на П. Б. Е. која е во состав на второтужениот, да се наложи на тужените тоа право да му го признаат на тужителот, а во спротивно пресудата да му послужи на тужителот да го заведе во јавните книги од име на второтужениот на негово име, во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата, како и барањето за трошоци во постапката, го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Првотужениот Р. М. преку Државно правобранителство на РМ за подрачје Ш. поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи на жалителот. Предлага жалбата да се одбие како неоснована, а пресудата потврди. Бара трошоци за одговор на жалба.

Второтужениот П. Ц.на РМ-С. поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи на жалителот. Предлага жалбата да се одбие како неоснована, а пресудата потврди. Бара трошоци за одговор на жалба.

Апелациониот суд во Ш., ја разгледа жалбата, одговорите на жалба, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде: жалбата е неоснована.

Согласно чл.112 ст.1 од Законот за сопственост и други стварни права (во натамошниот текст ЗСДСП), „Право на сопственост се стекнува според закон врз основа на правна работа и со наследување“, ст.2 „Право на сопственост се стекнува и со одлука на надлежен државен орган, на начин и под услови определени со закон“.

Согласно чл.113 од истиот Закон, „Според закон правото на сопственост се стекнува со создавање нова ствар, со мешање и спојување, со градење на земјиште, со одржување, со одвојување на плодовите, со стекнување сопственост од несопственик, со окупација, со припојување и таложење, со промена на корито на водотек и создавање на остров и во други случаи определени со закон“.

Согласно чл.144 ст.1 од ЗСДСП, „Врз основа на допуштено правно дело чија цел е стекнување сопственост, сопственоста преоѓа од дотогашниот сопственик на стекнувачот, на начин определен со закон“, ст.2 „Правното дело со кое се стекнува сопственост на недвижност, покрај суштествените елементи коишто треба да ги содржи, треба да биде склучено во писмена форма, ако со

закон поинаку не е предвидено“.

Согласно чл.148 ст.1 од ЗСДСП, „Право на сопственост на недвижност врз основа на правно дело, се стекнува со запишување во јавната книга за запишување на правата на недвижностите или на друг соодветен начин определен со закон“, ст.3 „Правното дејство на запишувањето настанува од моментот кога барањето или исправата за запишување е примена во органот што ја води јавната книга“.

Согласно чл.3 ст.2 од Законот за заштита на културното наследство, „Културното наследство во смисла на членот 2 на овој закон, според неговото значење, може да биде: од особено и од друго културно и историско значење (во натамошниот текст: значајно културно наследство)“.

Согласно чл.5 ст.1 од истиот Закон, „Културното наследство е темелна вредност на Република Македонија што се заштитува во секакви околности“, ст.4 „Со евидентирање, прогласување или друг начин на ставање под заштита, регистрирање и означување на културното наследство според одредбите на овој закон не може да се промени видот на сопственоста, ниту неговиот сопственик“.

Во случајот од изведените докази првостепениот суд утврдил дека врз основа на решение за доделување на земјиште бр.1507-741/1 од 10.07.2001 година на М. за транспорт и врски на РМ во список на промени 118/01 било извршено запишување на предметната недвижност како сопственост на РМ, а корисник Б. Е. Произлегува дека претходно бил изготвен список на промена заведен под бр.1108/40 со кој според Правилникот за одржување на катастар на земјиште било извршено групирање на КП.бр.7410/1 со површина под објект 154 мкв. и под двор 58 мкв. и КП.бр.7414/4 со површина од 400 мкв. која претставувала дел од улица и била оформена нова КП.бр.7410/1 со површина од 612 мкв. Од доказите произлегува и тоа дека во 2009 година кога бил ставен во примена востановениот катастар на недвижности за КО Штип 4, предметната парцела била означена како КП.бр.9891 со површина под зграда 1 од 211 мкв. и била запишана во имотен лист бр.13 на Р. М., корисник П. Б. Е., а истата година - 2009 врз основа на решение за приватизација У.бр.2009-802 со список на примени 36/09 на име П. Б. Е. била запишана КП.бр.9891/1 со површина под двор 402 мкв. и земјиште под зграда со површина од 211 мкв. со што во имотен лист бр.72711 за КО Ш. 4 П. Б. Е. е запишана како сопственик на градежно изградено земјиште на КП.бр.9891/1 во мв. Г. со површина од 401 мкв. и земјиште под зграда 1 на КП.бр.9891/1 во мв. Град со површина од 211 мкв.

Од доказите произлегува и тоа дека по барање за приватизација од П.Б. Е. М. за финансии, Управа за имотно-правни работи, Одделение за управна постапка во Ш. донело решение бр.209-802 од 28.05.2008 година кое станало правосилно на 10.07.2008 година. Со ова решение било уважено барањето на подносителот и градежното земјиште во државна сопственост на ул. Ми. А. бб во мв. С. И., дел од урбанистичка градежна парцела ситуирана на КП.бр.7410 со вкупна површина од 612 мкв. за КО Ш. било приватизирано во корист на барателот со надомест во износ од 517.140,00 денари, кој надомест бил платен а ова решение било запишано во Агенцијата за катастар на недвижности каде што како сопственик на земјиштето е запишана П. Б...Е. со седиште во Ш..

Произлегува и тоа дека во постапката по поднесеното барање за приватизација стручно лице - геометар при Управа за имотно-правни работи излегувало на лице место на 28.05.2008 година, бил составен записник во кој што било констатирано дека постоечката црква С. И. лоцирана на КП.бр.7410 на лице место постои и со решение за додела доделено е 612 мкв. како дел од

урбанистичка парцела, а составен е записник од 01.11.2010 година во кој што било констатирано дека на лице место од западната страна на црквата постои објект на КП.бр.9366 со површина од 20 мкв. евидентиран во Пл.бр.3912 на име на РМ корисник И.В .3, кој објект не влегува во КП.бр.7410 во површината од 612 мкв. Составен е и записник од излегување на лице место од 09.02.2011 година од премерување за КП.бр.9891/1, КП.бр.9891/2 и КП.бр.9891/3 во кој е констатирано дека КП.бр.9891/1 со површина под објект 211 мкв. и двор 402 мкв., вкупно 613 мкв. е евидентирана во ИЛ.бр.72711 за КО Ш. 4 на име П. Б. Е. како земјиште под објект и двор кое е приватизирано, КП.бр.9891/2 со површина од 16 мкв. како земјиште под објект евидентирано во ИЛ.бр.32775 за КО Ш. 4 на име Р. М. корисник И. в. заедница и КП.бр.9891/3 со површина од 54 мкв. двор евидентирано во ИЛ.бр.1 за КО Ш. 4 на име Р. М.

Од решението бр.1507-741 од 10.07.2001 година на М. за транспорт и врска на РМ произлегува дека со истото на МПЦ П. Б. Е. во Ш. со непосредна спогодба и било доделено опишаното градежно земјиште кое било предмет на постапката за приватизација и кое што било приватизирано, а ова решение во список на промени било запишано во јавните книги уште во 2001 година кога било извршено групирање на КП.бр.7410/1 и КП.бр.7414.4 и била оформена нова КП.бр.7410/1 со површина од 612 мкв., што се гледа и од уверението за историски преглед на извршените запишувања за КП.бр.9891/1 за КО Ш. 4.

Од доказите произлегува и тоа дека на објектот Х. пашина џамија во Штип му е утврдено својство на споменик на културата и бил ставен под заштита како споменик на културата со решение бр.1101-121/1 од 23.02.1994 година на Заводот за заштита на споменици на културата и Народен Музеј Штип. Произлегува и тоа дека во 2014 година овој објект бил прогласен за значајно културно наследство со решение за прогласување на значајно културно наследство УП.бр.18-155 од 15.05.2014 година донесено од Управата за заштита на културно наследство, а согласно Законот за заштита на културното наследство. Од ова решение произлегува дека предметната недвижност зафаќа вкупна површина од 612 мкв. од кои под објект 154 мкв. и двор 458 мкв. и дека граница на заштитеното добро се границите на КП.бр.9891/1.

Со оглед на наведеното правилна е одлуката на првостепениот суд за тоа дека тужителот не доставил доказ од кој што може да се утврди дека тој врз основа на некој од правните основи предвидени во Законот за сопственост и други стварни права, се стекнал со право на сопственост на градежното земјиште кое е дел од урбанистичката градежна парцела ситуирана на КП.бр.9891/1 мв. Град за КО Ш. 4 со вкупна површина од 612 мкв. кое земјиште во ИЛ.бр.72711 за КО Штип 4 е запишано како сопственост на П. Б. Е..

За разлика од тужителот, второтужениот по добиеното право на користење на предметната недвижност во 2001 година, поднел барање за приватизација на земјиштето во државна сопственост по кое што е донесено решение за приватизација и врз основа на тоа решение П. Б. Е. е запишана како носител на правото на сопственост на предметното градежно земјиште.

Правилно првостепениот суд не ги прифатил наводите на тужителот и неговото тврдење за тоа дека тој на законит начин се стекнал со право на сопственост на предметната недвижност, бидејќи тужителот за тоа не доставил доказ. Доказот кој што го доставил тужителот а е насловен како тапија, не е доказ за сопственост бидејќи не содржи битни елементи кои што ги содржи една тапија. Доставениот доказ е всушност констатација на одредени лица од Универзитет во Р. Т. при извршено истражување за нечии потреби од кој што не

може да се види дека тужителот има право на сопственост на предметната недвижност. Точно е дека предметниот објект е граден во 1600-тата година кога што овие простори биле под Османлиска власт, но тоа не значи дека овој објект е сопственост на сега тужителот кој што со ниту еден доказ во текот на постапката не докажал дека е правен следбеник на О.царство и дека со некој документ предметниот објект од некого - некој поранешен сопственик му е предаден во сопственост на него.

За разлика од тужителот, второтужениот во постапка предвидена со закон се стекнал со право на сопственост на предметната недвижност и како таков е запишан за сопственик на предметната недвижност која што во имотен лист за КО Ш. 4 е запишана на име на П. Б. Е..

Решено во Апелационен суд Штип на ден 16.03.2018 год. под ТСЖ.бр.359/17 и Врховен суд на РМ на ден 05.03.2019 година под Рев1.бр.149/18

4. Споредните побарувања - камата и трошоци на постапката исплатени врз основ кој подоцна отпаднал претставуваат неосновано стекнат износ кој треба да се врати со камата од поднесување на тужбата за враќање на стекнатото без основ.

Од образложението:

Основниот суд С.со пресуда ТС.бр.3/15 од 04.05.2015 година, го усвоил тужбеното барање на тужителот и ги задолжил тужените С. М. од с. А., С.1 и Адвокатско друштво Б. К. од С., солидарно да му платат на име стекнување без основ износ од 1.360.148,00 денари со законска казнена камата од поднесување на тужбата 26.06.2014 година до исплата по референтна стапка на НБ на РМ што важела на последниот ден од полугодие кое му претходело на тековното полугодие зголемена за 10 процентни поени и трошоци во износ од 157.394,00 денари. Го одбил барањето на тужителот за трошоци од 45.469,00 денари. Го одбил барањето на тужените за трошоци од 160.514,00 денари.

Апелациониот суд Ш. со пресуда ТСЖ-53/18 од 21.09.2018 година, жалбата на тужената С. М. од с. А., С.1 ја усвоил и пресудата на Основен суд С. ТС.бр.3/15 од 04.05.2015 година ја преиначил, па тужбеното барање да се задолжи тужената С. М.од с. А., С.1 на име стекнување без основ да му плати износ од 1.360.148,00 денари со законска казнена камата од поднесување на тужбата 26.06.2014 година до исплата по референтна стапка на НБ на РМ што важела на последниот ден од полугодие кое му претходело на тековното полугодие зголемено за 10 процентни поени, и да му надомести трошоци во износ од 157.394,00 денари, го одбил како неосновано.

Против второстепена пресуда, ревизија изјави тужителот преку својот полномошник, поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка и погрешна примена на материјалното право, со предлог ревизијата да се усвои, побиваната пресуда да се преиначи жалбата на тужената да се одбие и првостепената пресуда да се потврди, а тужената да се задолжи со трошоци . Тужената во одговор на ревизија изјавен преку нејзиниот полномошник во целост ги побива наводите во ревизијата и предлага истата да се одбие како неоснована, а тужителот да се задолжи со трошоци.

Врховниот суд на Р. С. М., по проучување на списите во предметот,

наводите во ревизијата и одговорот на ревизија, испитувајќи ја побиваната пресуда во смисла на член 377 став 3 од Законот за парнична постапка, најде: ревизијата е делумно основана.

Имено, во текот на постапката судовите утврдиле дека со пресуда на Основен суд С. II С. П.бр.5553/09 од 01.10.2010 година, делумно било усвоено тужбеното барање на тужителката сега тужена и тужениот сега тужителот бил задолжен да и исплати на име правичен надомест за претрпена нематеријална штета износ од 1.410.000,00 денари со камата, трошоци за лекување во износ од 3.770,00 денари со камата и трошоци на постапката. Апелациониот суд С.со пресуда ГЖ.бр.985/11 од 12.05.2011 година, првостепената пресуда во усвоениот дел од тужбеното барање за материјална штета ја потврдил, а во делот на досудената нематеријална штета ја преиначил, па го задолжил тужениот да и плати на име нематеријална штета износ од 1.128.000,00 денари со камата и трошоци. Врз основа на таа пресуда сега тужителот доброволно на 23.06.2011 година и исплатил на сега тужената вкупен износ од 1.360.148,00 денари од кои 1.128.000,00 денари на име нематеријална штета, износ од 150.648,00 денари на име камата и трошоци со кои бил задолжен во таа пресуда од 81.500,00 денари. Меѓутоа, Врховниот суд на Р. М. со пресуда Рев.бр.1012/2011 на 05.12.2013 година, ревизијата на тужениот ја усвоил и првостепената и второстепената пресуда ги преиначил, па го одбил тужбеното барање на тужителката, сега тужената и ја задолжил со трошоци. На 16.04.2014 година таму тужителката сега тужена преку полномошник Адвокатско друштво Б. К. од С. до Врховниот суд на Р. М. поднела предлог за повторување на постапката по предметот П.бр.5553/09 и укинување на пресудата Рев.бр.1012/2011 Врховниот суд на Р. М. од 05.12.2013 година, поради постоење нови докази и факти, а таму тужениот сега тужителот ја поднел предметната тужба на 26.06.2014 година за враќање на веќе платениот износ.

Врз основа на вака утврденото, првостепениот суд го усвоил тужбеното барање на тужителот и ги задолжил тужените солидарно да му платат на име стекнување без основ износ од 1.360.148,00 денари со камата, од причина што со пресудата на Врховниот суд на Р. М. Рев.бр.1012/2011 од 05.12.2013 година, отпаднал основот за извршената исплата од страна на тужителот на ден 23.06.2011 година.

Второстепениот суд, постапувајќи по жалбата на првотужената оценил дека на правилно утврдената фактичка состојба, првостепениот суд погрешно го применил материјалното право, па ја преиначил пресудата и го одбил тужбеното барање, бидејќи оценил дека во случајов не се исполнети условите за примена на член 199 од Законот за облигациони односи, со оглед дека првотужената е совесен прибавувач на износот што и бил исплатен врз основа на правосилни и извршни судски пресуди, а на име надомест поради повреда на телото и нарушување на здравјето, повикувајќи се притоа на член 205 од Законот за облигационите односи.

Врховниот суд на Р. С. М., наоѓа дека второстепениот суд правилно го применил материјалното право кога го одбил тужбеното барање за враќање на исплатениот износ од 1.128.000,00 денари на име нематеријална штета, повикувајќи се при тоа на член 205 од Законот за облигациони односи, а со оглед направилно утврденото дека таа основано се стекнала со истиот на име исплатена нематеријална штета поради повреда на телото и нарушување на здравјето, а врз основа на правосилни и извршни судски пресуди, па дека е совесен прибавувач, бидејќи не можела да знае дека тужителот ќе изјави

ревизија, ниту да го знае исход од таа ревизија.

Основан е ревизискиот навод дека второстепениот суд погрешно го применил материјалното право во делот на одбиеното тужбено барање за враќање на износот од 232.148,00 денари, а кој бил исплатен од страна на тужителот на име досудена камата во износ од 150.648,00 денари и досудените трошоци во износ од 81.500,00 денари, со камата на истиот од поднесување на тужбата до исплата. Ова од причина што и по оценка на овој суд наведеното во член 205 од Законот за облигациони односи, се однесува само на износите исплатени на име надомест на штета поради повреда на телото и нарушување на здравјето, но не и за износите исплатени на име камата и трошоци како споредни побарувања.

Според овој суд барањето на тужителот во овој дел е основано од причина што во досегот на примена на член 205 од Законот за облигациони односи, не потпаѓаат споредните побарувања како што се камата и трошоци, а кои совесниот прибавувач ги наплатил врз основ кој подоцна отпаднал. Од овие причини следува тужената да се задолжи да му го врати на тужителот неосновано стекнатиот износ на име камата од 150.648,00 денари и трошоци во износ од 81.500,00 денари, а кој и бил исплатен врз основа на правосилната пресуда, а која подоцна била преиначена од страна на Врховниот суд на Р. М. и нејзиното тужбено барање било одбиено во целост. Освен тоа на досудениот износ од 232.148,00 денари на тужителот му следува и камата од поднесување на тужбата за враќање на стекнатото без основ, односно од 26.06.2014 година до исплата.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 21.09.2018 год. под ТСЖ.бр.53/18 и Врховен суд на РСМ на ден 17.04.2019 година под Рев1.бр.247/18

СПОРОВИ ОД РАБОТНИ ОДНОСИ

1. Решението за отказ на договорот за вработување е ништовно ако работничката го извести работодавачот во рокот од 15 дена од врачувањето на решението дека е бремена и приложи соодветна потврда од овластен лекар, а при тоа се утврди дека откажувањето на договорот за вработување не е поради потешки прекршувања на договорните обврски, односно поради кршење на работниот ред и дисциплина за кои се дава отказ без отказан рок согласно со закон и колективен договор .

Од образложението:

Основен суд С. со пресуда Ро.54/17 од 25.12.2017 година, тужбеното барање на тужителката А. С. од С.го усвоил и ги поништил Решение за откажување на договорот за вработување, поради кршење на работниот ред и дисциплина и работните обврски без отказан рок број. 0203 -1171/1 од 28.07.2017 година , донесено од страна на генералниот директор на тужениот Акционерско друштво за поштенски сообраќај М. пошта во државна сопственост С., со кое на тужителката А. С...од С... и е даден отказ без отказан рок и со која работниот однос на тужителката и престанува заклучно со 31.07.2017 година како и Одлуката на .од 16.08.2017 година а која одлука е донесена на 11.08.2017 година со која одлука е потврдено решение за откажување на договорот за вработување поради кршење на работниот ред и дисциплина и работните обврски без отказан рок број .0203-1171/1 од 28.07.2017 година.

Го задолжил тужениот Акционерско друштво за поштенски сообраќај М. пошта во државна сопственост С. тужителката А. С. од С. да ја врати на работа и да ја распореди на работно место кое одговара на нејзиниот степен на стручна подготовка како и да и ги надомести трошоците по постапката во вкупен износ од 83.549,00 денари сето тоа во рок од 8 дена од приемот на пресудата.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужителката преку полномошникот Т. Г. адвокат од С., поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а пресудата потврди. Бара трошоци за одговор на жалбата.

Апелациониот суд во Ш. ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:жалбата е неоснована.

На правилно утврдената фактичка состојба првостепениот суд правилно го применил материјалното право и тоа:чл.81 ст.1 т. 1, 2 ,3 и 4 ; чл.200 ст.1 и ст. 3 ;чл. 800 ;чл.101 ст.1 од Законот за работни односи како и чл.71-а; чл.69 ст.1 т.10, 13 и 14 и чл.164 ст.1 и ст.3 од КД кога одлучил како во изреката на обжалената пресуда

Во конкретниот случај првостепениот суд правилно ги применил цитираните законски одредби кога ги поништил како незаконити и да не

произведуваат правно дејство, Решението за откажување на договорот за вработување, поради кршење на работниот ред и дисциплина и работните обврски без отказан рок број. 0203 -1171/1 од 28.07.2017 година, донесено од страна на генералниот директор на тужениот, со кое на тужителката и е даден отказ без отказан рок и со која работниот однос на тужителката и престанува заклучно со 31.07.2017 година како и Одлуката на Комисијата за заштита на работниците заведена под број 0205-1171/7 од 16.08.2017 година а која одлука е донесена на 11.08.2017 година и со која одлука е потврдено решение за откажување на договорот за вработување поради кршење на работниот ред и дисциплина и работните обврски без отказан рок број .0203-1171/1 од 28.07.2017 година, бидејќи од изведените докази произлегува дека тужителката е вработена кај тужениот од 02.07.1999 година, на работно место технички секретар - администратор, а потоа со договор за вработување од 01.03.2006 година е упатена да ги извршува работните задачи шалтерски работник во подружница ЦРПС С..Со укинувањето на работното место оператор на платниот промет тужителката била распоредена на работно место шалтерски работник во пошта 2403 во С. се до 31.07.2017 година кога е донесено предметното Решението за откажување на договорот за вработување на тужителката поради кршење на работниот ред и дисциплина и работните обврски без отказан рок од страна на тужениот.Тужениот Решението за откажување на договорот за вработување на тужителката поради кршење на работниот ред и дисциплина и работните обврски без отказан рок го донел поради следните причини : непридржување кон прописите за вршење на работите на работното место со неработење согласно нормативните акти од поштенското или финансиското банкарското работење член 81 став 1 точка 3 од ЗРО и член 68 став 1 точка 5 и член 69 став 1 точка 14 од колективниот договор на друштвото затоа што постапувала спротивно на одредбите од упатството за вршење на платен промет во земјата во АД М.пошта и тоа точка 10,24,25 и 26 на одредбите од упатството за работа на шалтерските работници на шалтер во единиците на поштенска мрежа на друштвото. Неизвршување, несовесно и ненавремено извршување на работните обврски и незаконско и неовластено користење на паричните средства на работодавачот член 81 став 1 точка 2 и точка 11 од ЗРО и член 68 став 1 точка 2 и точка 20 од Колективниот договор на друштвото, затоа што постапила спротивно на член 23 во делот кусок и вишок во благајната од правилникот за благајничко и сметководствено работење во ЕПМ на начин што разликата од остатокот од пријавениот вишок го има уплатено 45 дена од укажаното од претпоставените. Непридржување на работното време, распоредот и користењето на работното време член 81 став 1 точка 4 од ЗРО и член 68 став 1 точка 6 од колективниот договор на друштвото, затоа што во повеќе наврати доаѓала на работа со задоцнување си одела од работа порано од утврденото крајно работно време како и не се придржувала кон времето кое било утврдено како време на пауза. Откажувањето на договорот за вработување поради кршење на работниот ред и дисциплина или работните обврски без отказан рок законодавецот го предвидел во чл.82 од Законот за работните односи каде е наведено дека :(1) Работодавачот може на работникот да му го откаже договорот за вработување без отказан рок во случаите на кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски утврдени со овој или друг закон, колективен договор, правилата за работниот ред и дисциплина и договорот за вработување, а особено ако работникот: т.5) стори кражба или во врска со работата намерно или од крајно невнимание предизвика штета на

работодавачот и ст.(2) Со закон и колективен договор може да се утврдат и други случаи на кршење на работниот ред и дисциплина и на работните обврски за кои работодавачот го откажува договорот за вработување без отказан рок.

Одредбите од чл. 81 од ЗРО, и чл. 68 од Колективниот договор на тужениот, на кои се повикува тужениот и кои се наведени во изреката на побиваното решение за откажување на договорот за вработување на тужителката без отказан рок се одредби предвидени во Законот за работни односи за откажување на договорот за вработување поради кршење на работниот ред и дисциплина или работните обврски со отказан рок, а спротивно на истите на тужителката и е изречен престанок на работен однос без отказан рок. Истовремено тужениот постапувал спротивно на одредбите од чл.101 ст. 1 и 2. од ЗРО. Имено, од извештајот од специјалист бр.3098 од 08.08.2017 година издадена од д-р Т. И.спец.по Гиникологија и акушерство и поднесокот заведен под арх.бр.04-1716/1 од 03.08.217 година кај тужениот произлегува да тужениот како работодавачот го откажал договорот за вработување на работникот -тужителката за време на бременост, а тужениот за постоење на оваа околност бил известен во предвидениот законски рок со доставување на соодветната потврда од овластен лекар. При една ваква состојба на тужителката, тргнувајќи од одредбите од чл. 101 ст. 1 и 2. од ЗРО, а имајќи во предвид да на тужителката и бил откажан договорот за вработување за време на нејзината бременост, со право првостепениот суд го усвоил тужбеното барање на тужителката. Ова затоа што и при услови на сторување на вакви повреди на работните обврски од чл. 81 од ЗРО, и чл. 68 од Колективниот договор на тужениот, законодавецот не дал можност за престанок на работниот однос доколку се исполнети условите од чл.101 ст. 1 и 2. од ЗРО. Во конкретниот случај од изведените докази првостепениот суд правилно утврдил дека тужителката во моментот на отказот била бремена и за ова го известила тужениот во законски предвидените рокови. При ваква состојба правилно прифатил првостепениот суд дека согласно чл.101 ст. 1 и 2. од ЗРО, отказот на договорот за вработување на тужителката е ништовен.

Жалбените наводи на тужениот да првостепениот суд не имал во предвид да тужителката се товари за повреда на работните обврски поради кршење на работниот ред и дисциплина и неисполнување на работните обврски од чл.82 т.5 од ЗРО и чл.69 т.10 од КД за кои се откажува Договорот за вработување без отказан рок, па поради тоа и не може да најде примена чл.101 ст.1 и ст.2 туку чл. 101 ст.4 и 5 од ЗРО, овој суд ги ценеше но не ги прифати. Имено, одредбите од чл.101 ст.4 и 5 од ЗРО, во конкретниот случај не може да најдат примена, бидејќи тужителката нема сторено повреда на работни обврски за кој може да се изрече престанок на работен однос без отказан рок. Имено, во случајот тужителката се товари и за сторена повреда на работна обврска од чл.82 т.5. од ЗРО, и чл. 69 т.10 од Колективниот договор на тужениот, меѓутоа од изведените докази во текот на постапката правилно првостепениот суд утврдил дека овие повреди тужителката не ги сторила. Конкретно од изведените докази не произлегува дека тужителката сторила кражба на парични средства или на други предмети. Проблемот што настанал во врска со уплатата на сметките на име на лицето Џ. М. на ден 11.03.2017, конкретно на износот од 4.562,00 денари е резултат на нејзиното незнаење и несоодветно постапување, а не поради украдени парични средства, односно поради сторена кражба. Впрочем, ова нешто произлегува и од самото решение за отказ, во кое од страна на тужениот во врска со овој случај, утврдено е дека пропустот на тужителката се состои во

тоа што откако обидот за трансакција на наведениот износ останал неуспешен, истата наместо да проба уште еднаш компјутерски да ја прокнижи сметката, таа сметката рачно ја жигосала запишувајќи притоа погрешен трансакциски број односно сметка од Н. Доо С., поради што настанал и проблемот за неуплатен износ на сметка на ЕВН од клиентот, од што произлегува дека во превземените дејствија на тужителката нема елементи на кражба туку пропусти во работењето. Во однос пак на повредите од чл.69 т.10 и 14 од КД тужениот не докажал во што се состои прикажаната штета, колку изнесува висината на истата, ниту пак доставил одлука за утврдување на висината на штетата. Во состојба кога од изведените докази не произлегува дека тужителката сторила повреда на работните обврски од чл.82 од ЗРО и чл.69 од КД нема можност за примена на одредбите од чл.101 ст.4 од ЗРО, па имајќи во предвид да тужителката за својата бременост во предвидениот законски рок го известила тужениот и постапила во согласност со чл.101 ст.2 од ЗРО произлегува дека отказот на договорот за вработување е ништовен, поради што сите останати жалбени наводи кој се однесуваат на сторените повреди на работната обврска од чл.82 од ЗРО, и чл. 69 од Колективниот договор на тужениот и на можноста за изрекување на престанок на работен однос без отказан рок, како и за можноста да се изрече престанок за време на бременост се неосновани, при состојба кога е утврдено дека вакви повреди не се сторени,.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 09.05.2018 год. под РОЖ.бр.97/18 и Врховен суд на РСМ на ден 13.02.2019 година под Рев3.бр.103/18

2. На оглас за работно место наставник на одредено работно време може да биде избран и кандидат кој нема положен стручен испит.

Од образложението:

Основен суд С. со пресуда Ро.73/17 од 07.11.2017 година, тужбеното барање на тужителот делумно го усвоил.

Утврдил дека донесената одлука на директорот на тужениот за избраниот кандидат Т. З. бр. 04-362/4 од 27.01.2017 година е незаконита и дека избраниот кандидат не ги исполнува посебните услови согласно објавениот оглас и чл. 80 од Законот за основно образование.

Ја поништил одлуката бр. 04-362.4 од 27.01.2017 година на директорот на тужениот за избраниот кандидат Трајче Златинов за наставник по иновации за 5 (пет) наставни часа.

Тужбеното барање на тужителот со кое бараше да се задолжи тужениот да го избере тужителот за наставник по иновации за 5 (пет) наставни часови до 31.08.2017 година и да склучи договор за вработување со тужителот за наставник по иновации за 5(пет) наставни часа на определено време до 31.08.2017 го одбил како неосновано.

Го задолжил тужениот да му ги надомести трошковите по постапката во износ од 62.730,00 денари сетоа тоа во рок од 8 дена од приемот на пресудата.

Барањето на тужителот да тужениот биде задолжен со уште сума од 9.956,00 денари на име трошкови по постапката се одбива како неосновано.

Од вака донесената пресуда останал незадоволен тужениот кој навремено поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на

парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, предлага жалбата да се уважи, нападнатата одлука укине и предметот врати на повторно одлучување.

Тужителот преку пол. М. Д. адв. од С. поднел одговор на жалба со кој ги побива наводите во жалбата, предлага истата да се одбие како неоснована. Бара трошоци за одговор на жалба во износ од 14.250,00 денари.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалбата, списите во предметот, ја испита побиваната одлука во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:жалбата е основана.

Основани се жалбените наводи на жалителот да првостепениот суд при донесувањето на побиваната одлука да погрешно го применил материјалното право ако се има во предвид утврдената фактичка состојба.

Имено првостепениот суд утврдил дека тужениот на 04.01.2017 год објавил оглас за попување на 16 работни места. Реден број 14 од огласот се однесувал за еден наставник по иновации на определено и непотполно работно време за 5 наставни часа до 31.08.2017 год. За ова работно место се пријавиле тужителот Ѓ. Т. и Т. З. Тужителот имал завршено високо образование, дипломирал на Филозовскиот факултет на ННСГ за општо народна одбрана, а кандидатот Т. З. на економски факултет во С. Двајцата кандидати ги исполнувале општите услови по огласот. Посебните услови - положен стручен испит имал само тужителот. Тужениот на 27.01.2017 год. донел одлука бр.04-362/5, врз основа на претходно мислење на училишниот одбор, со која за наставник по иновации бил избран Т. З. Тужителот поднел приговори, а го известил и Државниот просветен инспектор кој по извршениот надзор во документацијата на записник нотирал дека не биле констатирани законски пропусти.

На вака утврдената фактичка состојба првостепениот суд погрешно го применил материјалното право кога одлучил како во ст.1,2,3 и 5 од изреката на побиваната одлука.

Овој суд согласно чл. 361 т.4 од ЗПП ја преиначи побиваната одлука во овој дел така што го одби тужбеното барање, а од следните причини: Од изведените докази е утврдено дека изборот на кандидат за наставник по иновации на определено и непотполно работно време за 5 наставни часа бил извршен во согласност со важечките законски прописи. Избраниот кандидат Т. З. и покрај тоа што го нема положено стручниот испит за наставник ги исполнува предвидените услови од чл.80 ст.1 и 4 од Законот за основно образование кој се наведени и во самиот оглас од страна на тужениот. Извршениот избор е во согласност со чл.19 од ЗРО. Огласот бил распишан за одредено време прати што може да се пријави и лице кое нема положено стручен испит и да заснова работен однос на определено работно време до крајот на учебната година, а согласно чл.80 ст.4 од Законот за Основно образование, кој е изменет со чл. 7 од ЗИД на Законот за основно образование Сл.весник бр. 33/2010. Оваа одредба дава можност да биде избран кандидат кој нема положено стручен испит при што изборот не е условен од фактот дали на огласот се пријавил кандидат со положен стручен испит. Бидејќи изборот на кандидатот Т. З....е извршена согласно законските прописи овој суд ја преначи побиваната пресуда така што тужбеното барање на тужителот да се поништи одлуката бр.04-362/4 од 27.01.2017год на директорот на тужениот за избраниот кандидат Т. З. за наставник по иновации за 5 наставни часа на определено време до 31.08.2017год, го одби како неосновано.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 11.01.2018 год. под РОЖ.бр.3/18 и
Врховен суд на РСМ на ден 03.04.2019 година под Рев3.бр.46/18

3. Работникот кој е избран функционер, по престанокот на функцијата може да бара враќање на работа во постапка против работодавачот каде бил вработен и работниот однос му мирува, но не и во судска постапка за понишување на одлука за разрешување.

Од образложението:

Основен суд С. со пресуда Ро.29/18 од 24.04.2018 година, тужбеното барање на тужителот, го усвоил

Утврдил дека решението за разрешување на директор на Јавната установа за заштита и рехабилитација Б. Б. заведено под бр.03-4936/1 од 21.07.2017 година, донесено од страна на М. за труд и социјална политика, го поништил како незаконито.

Го задолжил тужениот да го врати тужителот на работно место пред донесувањето на цитираното решение во Јавната установа Завод за заштита и рехабилитација - Б.- Б. како и да му ги надомести направените трошкови по постапката во вкупен износ од 69.305,00 денари, сето тоа во рок од 8 дена од приемот на пресудата.

Од вака донесената пресуда останал незадоволен тужениот кој навремено поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, предлага жалбата да се уважи, нападнатата одлука укине и предметот врати на повторно одлучување.

Тужителот, преку полномошник М-р Џ. Д., адвокат од С., поднел одговор на жалба со кој ги побива наводите во жалбата, предлага истата да се одбие како неоснована.

Апелациониот суд во Ш., ја разгледа жалбата, списите во предметот, ја испита побиваната одлука во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:жалбата е основана.

Основани се жалбените наводи на тужениот за тоа дека првостепениот суд при донесувањето на нападнатата одлука погрешно го применил материјалното право, кога тужбеното барање на тужителот го усвоил, утврдил дека решението донесено од тужениот на 21.07.2017 год. заведено под бр.03-4936/1 се поништува како незаконито и го задолжил тужениот РМ М. за труд и социјална политика да го врати тужителот на работно место пред донесувањето на наведеното решение.

Имено, со тужбата тужителот барал да се поништи како незаконито решението со кое што тој е разрешен од директор на ЈУ Завод за заштита и рехабилитација Б. Б. и тој да биде вратен на работа на работно место пред донесувањето на решението.

Тужбата е поднесена на ден 16.08.2017 год.

По поднесувањето на тужбата по жалба на сега тужителот Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен на ден 25.08.2017 год. донела решение РО.бр.0904-87, со кое што жалбата изјавена од сега тужителот ја уважила, а оспореното решение го

поништила.

Со оваа одлука на Државната комисија, решението со кое што тужениот е разрешен од директор на ЈУ Завод за заштита и рехабилитација Б. Б. практично отпаднало и судот нема за што да расправа и одлучува. Тужителот своите права може да ги остварува во постапката која што ја повел пред наведената комисија со поднесената жалба, против решението на тужениот.

Првостепениот суд со обжалената пресуда и покрај тоа што нема барање за утврдување дека решението е поништено, донел одлука со која што го утврдил тоа, а како причини зошто донел таква одлука навел дека истото е поништено од Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Првостепениот суд во обжалената пресуда навел дека тужениот имал правен интерес за водење на оваа постапка за да може да го оствари своето право да се врати на работа во Затвор С., каде што работниот однос по изборот за директор на Б.Б. му мирува. Меѓутоа, своето право за враќање на работа во КПУ Затвор С. по престанок на функцијата директор на ЈУ Завод за заштита и рехабилитација Б. Б. може да го остварува во постапка што ќе ја поведе со барање за враќање на работа во КПУ Затвор С., а не во оваа постапка.

Исто така првостепениот суд при одлучувањето не водел сметка за тоа дека се работи за избран функционер и одлучил тој да се врати на работа, односно го задолжил тужениот М. за труд и социјална политика Скопје да го врати на работа на работно место пред донесувањето на решението од 21.07.2017 год. М. за труд и социјална политика не може тужителот да го врати на работа во Б. Б., бидејќи тој пред изборот за директор не бил вработен во Б. Б., туку бил вработен во друга институција, каде што работниот однос му мирува додека ја врши функцијата директор.

Согласно чл.55 од ЗРО работоводниот орган (менаџер) правата и обврските од работен однос, за времето додека е именуван, односно избран на таа должност ги остварува кај работодавачот кај кого е именуван, односно избран според одредбите на овој Закон и друг Закон, Колективен договор и Договорот за вработување. Ова значи дека тужителот можел да бара враќање на работа од неговиот работодавач, а не од сега тужениот.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 31.08.2018 год. под РОЖ.бр.410/18 и Врховен суд на РСМ на ден 17.04.2019 година под Рев3.бр.156/18

4. Рокот за застареност за водење на дисциплинска постапка се смета од моментот кога работодавачот дознал за тоа дека работникот работи врз основа на фалсификувана исправа, а не од денот кога за прв пат работникот ја употребил исправата со неистинита содржина .

Од образложението:

«Основен суд Ш.» со пресуда « Ро.128/18» од 16.04.2018 година, тужбеното барање на тужителот го усвоил.

Ги поништил решението на генералштабот на АРМ бр.03-168/1 од 28.04.2016 година и на М.за одбрана на АРМ бр.04-2812/1 од 18.05.2017 година. Го задолжи тужениот да го врати тужителот на работа и да го распореди на работно место кое одговара на степенот на неговата стручна подготовка, како и

да му ги надомести трошоците на постапката во износ од 91.051,00 денари.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужителот поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Ш. ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:жалбата е основана.

Првостепениот суд утврдил дека тужителот бил во непрекинат работен однос кај тужениот сметано од 21.01.2002 година, со тоа што како вработен на определено работно време на секоја три години му бил продолжуван претходниот договор.Врз основа на договор за продолжување на договорот за работа на определено време на професионалниот војник на служба во АРМ број 04- 12/33 од 27.01.2014 година склучен за определено време од три години тужителот бил во работен однос кај тужениот сметано од 21.01.2014 година до 20.01.2017 година. Врз основа договор за продолжување на договорот за работа на определено време на професионалниот војник на служба во АРМ број 04-9/1173 од 16.12.2016 година на тужителот му е продолжен претходно наведениот договор за определено време од три години сметано од 21.01.2017 до 20.01.2020 година. Со Решение на Генералштабот на АРМ бр.03-168/1 од 28.04.2016 година на тужителот како десетар на служба во ВП 7925/15 Штип, а поради сторена повреда на воената дисциплина од чл.131 ст 2 т 6 од Законот за служба во АРМ му е изречена дисциплинска мерка престанок на работниот однос. Во утврдената фактичка состојба од образложението на погоре цитираното решение е наведено дека тужителот доставил фалсификат диплома од УСО К. Н. В. со цел продолжување на договорот во 2002 година и врз основа на спорната диплома договорот за работа му бил продолжуван на секои три години се до 2014 година. Во образложението на цитираното решение е наведено дека тужителот со ваквото постапување сторил дисциплински престап од чл. 131 ст 2 т 6 од Законот за служба во АРМ односно, намерно со умисла, погрешно известување, поднесување невестинити податоци и исправи или прикривање податоци во врска со вршење на воената служба". Со Решението на М. за одбрана на РМ бр.04-2812/1 од 18.05.2017 година, жалбата од тужителот изјавена против решението број .03-168/1 од 28.04.2016 година за изречената дисциплинска мерка престанок на работен однос е одбиена како неоснована. Од страна на МВР СВР Ш. ПС П. до Основното јавно обвинителство Ш. била поднесена кривична пријава од 17.12.2015 година против сега тужителот за кривично дело Употреба на исправа со невестината содржина од чл. 380 од КЗ. Со решение на ОЈО Ш. КО.бр.6/16 од 04.03.2016 година, кривичната пријава поднесена од МВР СВР Ш. ПС П... од 17.12.2015 година против тужителот за кривично дело Употреба на исправа со невестината содржина е отфрлена затоа што настапила застареност на кривичното гонење. Во меѓувреме тужителот се стекнал со три годишно образование од машинска струка (електро инсталатер монтер) и во времето кога против тужителот се водела дисциплинска постапка го известил тужениот за ова и дипломата му ја доставил на тужениот. На 06.12.2016 година помеѓу странките е склучен нов договор за вработување за период од 21.01.2017 до 20.01.2020 година, кој што е насловен како договор за

продолжување на договорот за работа на определено време на професионалниот војник во служба на Армијата на Р Македонија, но од содржината на истиот се гледа дека тоа е нов договор за вработување со предвидени права и обврски за секоја од страните што го склучиле.

На вака утврдената фактичка состојба првостепениот суд погрешно го применил материалното право кога тужбеното барање на тужителот го усвоил нападнатите одлуки ги поништил и тужениот го задолжил тужителот да го врати на работа.

Согласно чл. 141 ст.1 и 2 од Законот за служба во АРМ, поведувањето дисциплинска постапка застарува во рок од 60 дена од денот кога претпоставениот дознал за повредата на воената дисциплина. Дисциплинска постапка не може да се поведе ако од денот кога е сторена повредата на воената дисциплина поминале шест месеци.

Во конкретниот случај првостепениот суд прифатил дека настапила застареност за водење на дисциплинска постапка против сега тужителот и поради тоа неговото тужбено барање го усвоил. Прифатил дека дипломата со невестинита содржина сега тужителот ја употребил во 2002 година и дека од тогаш до денот на поведувањето на дисциплинската постапка против сега тужителот поминал период подолг од 6 месеци.

Меѓутоа, првостепениот суд при одлучувањето не зел во предвид дека фалсификуваната диплома тужителот ја употребил за првото вработување а подоцна сите договори кои што биле склучувани биле склучувани врз основа на таа диплома. Се до поведувањето на дисциплинската постапка и донесувањето на одлуката за престанок на работниот однос на тужителот тој работел врз основа на фалсификуваната диплома, односно врз основа на исправа со невестинита содржина која што ја употребил за неговото прво вработување. Се работи за работен однос кој што трае од 2002 година па наваму и рокот за застареност за водење на дисциплинска постапка не се смета од денот кога за прв пат ја употребил исправата со невестинита содржина туку од моментот кога што сега тужениот дознал за тоа дека тужителот работи врз основа на фалсификувана исправа. Од тој момент до поведувањето на дисциплинската постапка не поминал рокот од 6 месеци предвиден во чл.141 ст.2 од Законот за служба во АРМ.

Овој суд при одлучувањето ги имаше во предвид наводите на тужителот истакнати во тужбата, во текот на постапката и во одговорот на жалбата изјавена против првостепената пресуда за тоа дека во кривична постапка што се водела против сега тужителот за кривично дело “употреба на исправа со невестинита содржина“ од чл.380 од КЗ против тогаш обвинетиот И. Е. од З. е отфрлена поради застареност на кривичното гонење. Ова одлука е донесена од страна на Основно јавно обвинителство Ш. и таа одлука нема влијание за одлучувањето во дисциплинската постапка што против сега тужителот се водела за сторена дисциплинска повреда од чл.131 ст.2 т.6 од Законот за служба во Армијата на Р. Македонија.Во таа постапка е утврдено дека сега тужителот сторил дисциплинска повреда и му е изречена соодветна мерка. Јавно обвинителската одлука нема влијание и на одлуката на судот при одлучувањето за тоа дали настапила застареност за водење на дисциплинска постапка. Релевантно за судот е тоа што сега тужителот врз основа на исправа со невестинита содржина работел подолг период кај тужениот, се работи за една состојба која трае и роковите за водење на дисциплинска постапка започнуваат од моментот кога работодавачот дознал за тоа дека работникот употребил исправа со

невистинита содржина за негово вработување.

Исто така, овој суд ги имаше во предвид наводите на тужителот за тоа дека во месец декември 2016 година му бил продолжен договорот за вработување сметано од месец јануари 2017 година заклучно со месец јануари 2020 година и дека со тоа се стекнал нов правен основ за работен однос на тужителот кај тужениот, но најде дека склучувањето на овој договор не влијае на одлучувањето по тужбата на тужителот, бидејќи дисциплинската постапка е водена во врска со вработување врз основа на договор од 2014 година. И покрај тоа што договорот од месец декември 2016 година е насловен како договор за продолжување на договорот за работа на определено време од содржината на истиот се гледа дека се работи за нов договор со кој се уредуваат меѓусебните односи на работодавачот - сега тужен и работникот - сега тужителот за период од 3 години сметано од 21.01.2017 година до 20.01.2020 година. Во врска со тој договор не е водена постапка ниту кај работодавачот, ниту пак судска постапка и истиот не влијае на постапката што се водела против сега тужениот пред склучувањето на тој договор.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 05.09.2018 год. под РОЖ.бр.311/18 и Врховен суд на РСМ на ден 29.05.2019 година под Рев3.бр.155/18

СПОРОВИ ОД ИМОТНИ ОДНОСИ

1. За побарување по основ нематеријална штета за претрпени душевни болки поради намалување на животната активност, застареноста почнува да тече од завршувањето на лекувањето и стабилизирање на неговото здравје, односно кога оштетеникот сознал за трајните последици од добиените повреди.

Од образложението:

Основниот суд К. со пресуда П4-16/16 од 20.03.2017 година, делумно го уважил тужбеното барање на тужителите, па ги задолжил тужените солидарно да им исплатат на тужителите на име нематеријална штета вкупен износ од 4.700.000,00 денари, од кои на малолетната тужителка А. М. 2.000.000,00 денари, на малолетниот тужител Љ.М. 700.000,00 денари, на тужителот Д. М. 1.000.000,00 денари и на тужителката В. М. 1.000.000,00 денари, на сите овие износи со камата како во изреката на пресудата, сметано од денот на пресудувањето - 15.03.2017 година до конечната исплата. Тужбеното барање на тужителите на име нематеријална штета за разликата од вкупно досудениот износ од 4.700.000,00 денари до вкупно бараниот износ од 10.000.000,00 денари, или за износ од 5.300.000,00 денари со камата, односно за износи поединечно наведени за секој од тужителите во став 3 од изреката на пресудата, го одбил како неосновано. Ги задолжил тужените солидарно да им ги надоместат трошоците во постапката на тужителите во вкупен износ од 354.480,00 денари, во рок како во пресудата.

Апелациониот суд Ш. со пресуда ГЖ-727/17 од 16.10.2017 година, жалбата на малолетната тужителка А. М. и на нејзините родители - тужителите Д. и В. М., делумно ја уважил, па првостепената пресуда во делот на одбиеното тужбено барање во став 3 од изреката ја преиначил, така што ги задолжил тужените солидарно да и платат на малолетната тужителка покрај досудениот износ со првостепената пресуда од 2.000.000,00 денари, уште износ од 2.700.000,00 денари, на име нематеријална штета, на тужителот Д. М. по истиот основ, покрај досудениот износ со првостепената пресуда од 1.000.000,00 денари да платат уште износ од 500.000,00 денари и на тужителката В. М. на име нематеријална штета, покрај досудениот износ од 1.000.000,00 денари со првостепената пресуда, да платат уште износ од 500.000,00 денари, со камата како во изреката на второстепената пресуда под став 3, како и да им ги надоместат дополнителните трошоци за жалба во износ од 142.800,00 денари, во рок како во пресудата. Тужбеното барање на малолетната тужителка А. М. за износ од 1.300.000,00 денари, го одбил како неосновано. Жалбите на малолетниот тужител Љ. М. и на тужените, ги одбил како неосновани. Во останатиот дел првостепената пресуда ја потврдил.

Против пресудата на Апелациониот суд Ш., ревизија изјавија тужените, поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка и погрешна примена на материјалното право, со предлог ревизиите да се уважат, првостепената и второстепената пресуда да се преиначат, така што тужбеното барање на тужителите ќе се одбие во целост и ќе се задолжат тужителите со

трошоци по целокупната постапка, или побиваните одлуки да се укинат и предметот да се врати на првостепениот суд на повторно судење.

Од страна на тужителите преку нивниот полномошник Д. Р., адвокат од К., поднесен е писмен одговор на ревизијата изјавена од второтужената и поднесок од 21.12.2017 година, кој по својата содржина всушност е одговор на ревизијата изјавена од првотужениот. И во одговорот на ревизијата и во поднесокот се побиваат наводите изнесени и во двете ревизии, со предлог ревизиите да се одбијат како неосновани и да се задолжат тужените солидарно да им ги надоместат на тужителите трошоците сторени по повод писмениот одговор на ревизијата на второтужената и поднесокот од 21.12.2017 година.

Врховниот суд на Р. С. М. по проучување на списите во предметот, наводите и во двете ревизии, како и наводите во одговорот на ревизијата на второтужената и поднесокот од 21.12.2017 година, кој е всушност одговор на ревизијата на првотужениот, испитувајќи ја побиваната пресуда согласно член 377 став 3 од Законот за парничната постапка, најде: ревизиите се основани.

Основани се ревизиските наводи за погрешна примена на материјалното право, ако се има во предвид утврдената фактичка состојба.

Имено, првостепениот суд од доказите кои ги извел во текот на постапката утврдил, а тоа го прифатил и второстепениот суд, дека малолетната тужителка А. М. е родена на ..... година во добра општа здравствена состојба. Истата е ќерка на тужителите Д. и В. М., двајцата од К., а сестра на малолетниот тужител Љ. М.. На шест месечна возраст односно на ден 04.06.2007 година првотужителката примила задолжителна вакцина полио и ДТП. Неколку дена по примањето на вакцината кај првотужителката настанале промени во нејзината здравствена состојба односно истата престанала да ги движи двете нозе, а десната нога и била комплетно висната. Болеста започнала околу 10 дена по прием на вакцина против полио вирус со манифестирање на слабост на десната нога кое е регистрирано и од матичниот лекар кој ја упатил на понатамошни специјалистички прегледи. Кај првотужителката дошло до појава на слабост на нервот на ногата кое нешто е наведено во Извештај на специјалист од 14.06.2007 година. Во Извештај на специјалистот на име на првотужителката од ЈЗУ О. Болница Ш. со број на лекарски дневник од 20.06.2008 година и била наведена дијагноза слабост на десниот долен екстремитет која настанала постинјекционо. Според клиничката слика кај малолетната тужителка можно е оштетувањето да настанало од полиовирус. Од тој момент до денес првотужителката во континуитет пристапува на специјалистички прегледи во К. за детски болести за ортопедија, трауматологија и неврологија во Ш. и С. и ги прима одредените терапии од ови установи, физикални терапии, терапии со лекови и ортопедски помагала – чевли. Тривалентната орална полио вакцина (ОПВ) била лиценцирана 1963-та година. Со нејзината употреба дошло до елиминација на дивниот тип на полиовирус така да истата и понатаму останува вакцина од избор за масовна вакцинација при појава на епидемија на полио бидејќи со истата се постигнува подобра сероконверзија по само една доза, споредбено со примена на една доза на инактивна вакцина и повисок степен на цревен имунитет со кој се ограничува распространувањето на дивниот полио вирус меѓу населението, но на 2-3 милиони дози од вакцината можно е појава на еден случај полиомиелит асоциран со претходна полиоимунизација. Парезата која настанува е идентична на онаа предизвикана од дивниот вирус и може да биде трајна. Кај првотужителката востановено е постоење на монопареза со ослабени тетивни

рефлекси на десната нога со висечко стапало. Психолошката болка на лицето кое е соочено со сопствен инвалидитет се огледува во постоење на психичката болка во врска со нарушената општа животна способност и психичка болка во однос на нагрденоста која ја носи ваквиот инвалидитет. Општата животна способност за функцијата на движење, а како потреба од дополнителни напори кај малолетната тужителка била нарушена од среден до лесен степен. Општата животна способност кај малолетната тужителка е нарушена во смисол да таа има потреба од вложување на дополнителни напори при секојдневните активности како при прошетување, при качување и симнување по скали, при игра со децата и воопшто при сите животни активности поврзани со оптоварување на десната нога или потреба од две здрави нозе. Од појавата на компликацијата од полио вакцината и развој на најпрво одземеност на двата долни екстремитета, а потоа монопареза на десната нога со флакцидни карактеристики, општата животна способност на малолетната тужителка за функцијата на движење била нарушена од среден до лесен степен во сразмер со ограничените и отежнатите движења со оваа нога. Со оглед дека се работи за траен инвалидитет нарушувањето на општата животна способност кај малолетната тужителка ќе постои доживотно со евентуални можности за извесна рехабилитација (но само делумна) на движењето на оваа нога. Поради постоечкиот инвалидитет на десната нога малолетната тужителка не може рамноправно да учествува во играта со врсниците што и одзема дел од радоста на играта и претставува нејзино душевно трпење во врска со вака нарушената општа животна способност. Ваквото душевно трпење ќе се потенцира со возраста на малолетната тужителка односно како таа ќе се движи кон периодот на пубертет и адолесценција. Кај малолетната тужителка постои трајно оштетување на функцијата на десната нога со видлив деформитет, намален обем на мускулатурата и нарушена естетика. Психичка болка во однос на вака нарушената естетика е присутна и сега во смисол да иако малолетната тужителка не може да направи когнитивна проценка на нејзиниот инвалидитет таа сепак забележува разлики во естетиката на нејзината нога и децата со кои си игра. Ваквата психичка болка ќе ескалира во периодот на пубертет и адолесценција на малолетната тужителка кога надворешниот изглед ќе и биде особено значаен. Кај малолетната тужителка постои естетско нарушување до степен на нагрденост, а вака нарушената естетика е од траен карактер, предизвикува и во иднина ќе предизвикува душевно трпење. Болеста на малолетната тужителка кај тужителот - таткото и кај тужителката - мајката била стресен настан со силен интензитет кој кај нив предизвикал душевно страдање до среден интензитет. Во склоп на истото на ниво на емоции доминантен бил стравот за здравјето на ќерката. Душевното страдање на тужителите во периодот од почетокот на болеста на седум месечна возраст до проодувањето на детето на една година и четири месеци кај истите бил до среден интензитет. Од проодувањето на детето до денес односно во текот на следните седум и половина години овие тужители доживуваат континуирано душевно страдање со лесен интензитет додека во ситуации со соочување на фактот за постоење на траен инвалидитет кај своето дете до среден интензитет како при прегледи, значајни животни настани и ситуации кога ја доживуваат својата ќерка со намалена телесна способност. Во склоп на душевното страдање на овие тужители присутно е доживување на страв во вид на страшно исчекување т.н. анксиозност. Тие стравуваат за иднината на ќерката, бидејќи со тек на годините кај неа се развива и сколиоза искривување на рбетот, а исто така доживуваат и

егзистенцијален страв и загриженост бидејќи состојбата на ќерката налага носење на посебни обувки, спроведување на физикална терапија и други активности за да се одржи подобра нејзината здравствена состојба. Долготрајноста на душевното трпење и механизмот на потиснување на емоциите кај тужителот Д. се манифестираат на телесен план со кардиолошки тегоби и покачен крвен притисок. Во однос на понатамошниот тек на душевната болка кај овие тужители за очекување е дека истата ќе опстојува до крајот на животот со лесен интензитет, а кај тужителката В. со повремено интензивирање до среден интензитет во ситуации кои и асоцираат на изгубените можности за нормално живеење на ќерката. Малолетниот тужител Љ. М. е на шест годишна возраст и е брат на првотужителката. Тој се наоѓа во латентен период на развој кој ќе трае до неговата единаеста или дванаесет годишна возраст. На возраст на која се наоѓа тој е свесен и запознаен со здравствените потешкотии на својата сестра за кои повремено доживува психичка реакција во вид на тага со лесен интензитет. Бидејќи е помладо дете откако постои живее со нејзините здравствени проблеми и посебната атмосфера дома. Во однос на натамошниот психолошки развој, постои можност за појава на развојни психо-социјални потешкотии на адолесцентна возраст поврзано со инвалидитетот на првотужителката. Психичкото трпење на останатите членови на семејството влијае врз атмосферата во која живее во правец на честа присутна разочараност, загриженост, напнатост и тага која ја чувствува и покрај настојувањето на родителите да му обезбедат соодветна грижа и нормалниот психо-социјален развој во детството. Вакцинирањето на малолетната тужителка е извршено кај првотужениот ЈЗУ З. дом К. истото било задолжително, а тужителите Д. и В. М. како родители на првотужителката не знаеле дека на два три милиони дози ОПВ можна е појава на еден случај полиомиелит асоциран со претходна полио имунизација, а второтужената РМ преку Министерството за здравство врши контрола за составот и квалитетот на вакцината. Оваа тужба тужителите ја поднеле на ден 18.04.2016 година.

На така утврдената фактичка состојба по наоѓање на овој суд, пониските судови погрешно го примениле материјалното право кога одлучиле како во изреките на своите одлуки, погрешно наоѓајќи дека тужбеното барање на тужителите не е застарено.

Имено, согласно член 365 од Законот за облигационите односи, побарувањето за надомест на причинета штета застарува за три години од кога оштетеникот дознал за штетата и за лицето кое ја сторило штетата. Во секој случај ова побарување застарува за пет години од кога настанала штетата.

Ако се има во предвид оваа одредба произлегува дека за почнување на течење на субјективниот рок од 3 години за застареност за побарување од причинета штета, од суштествено значење е сознанието на оштетеникот за штетата и за лицето кое ја предизвикало штетата, односно потребно е кумулативно исполнување на овие услови. Притоа, законодавецот под поимот штета подразбира сознавање на оштетеникот за обемот и висината на штетата, а видот на штетата со која се здобил

оштетеникот е само мерило и основ за определување на паричниот надоместок. Од друга страна, објективниот рок од 5 години, е врзан за настанувањето на штетата, а не со штетното дејствие кое не мора да се случи во исто време како и штетата, особено кога е во прашање нематеријална штета. Со оглед дека сознанието за штета не се врзува за денот на нејзиното причинување, туку за околности кои се однесуваат на траењето и престанокот на физичките болки

или страв, односно на завршување на лекувањето и сознанието за последиците кои предизвикале трајно оштетување на здравјето кои му ја намалуваат на оштетеникот животната активност и нагреденост, секој вид на нематеријална штета застарува посебно. Видно од тужбата и тужбеното барање односно од побиваните пресуди, на малолетната тужителка А. Митева и е досуден вкупен износ по двете пресуди (првостепена и второстепена) од 4.700.000,00 денари, а на име нематеријална штета за претрпени душевни болки поради намалување на животната активност, односно тежок инвалидитет по член 189 од Законот за облигационите односи, на нејзините родители тужителите Д. М. и В. М. вкупен износ по двете пресуди од по 1.500.000,00 денари, а на нејзиниот брат малолетниот тужител Љ. М. износ со првостепената пресуда од 700.000,00 денари, на сите овие тројца тужители на име нематеријална штета за претрпени душевни болки поради особено тежок инвалидитет по член 190 од Законот за облигационите односи.

Значи во случајов станува збор за претрпени душевни болки поради намалување на животната активност односно особено тежок инвалидитет. За побарувањето по основ нематеријална штета за претрпени душевни болки поради намалување на животната активност, застареноста почнува да тече од завршувањето на лекувањето и стабилизирање на неговото здравје, односно кога оштетеникот сознал за трајните последици од добиените повреди. Ако се има во предвид супер вештачењето во предметот од месец Декември 2016 година, произлегува дека истото е изготвено врз основа на целокупната медицинска документација за малолетната тужителка А. М.. Самите вешти лица кои го изготвиле супер вештачењето наведуваат дека кај оваа малолетна тужителка постои хемипареза со редуцирани рефлексии и млитавост која потоа поминала во пареза (слабост) на десниот долен екстремитет со намалена функција на истиот. Истите вешти лица во своето мислење, укажуваат на тоа дека во извештајот на специјалистот од ЈЗУ О. болница Ш. со број на лекарски дневник 10305 од 20.06.2008 година наведена е дијагноза: слабост на десниот долен екстремитет која настанала постинјекционо. Ова нешто го утврдиле и пониските судови, а видно од страна 4 на првостепената пресуда, односно страна 3 и 4 на второстепената пресуда. Исто така овие вешти лица извршиле увид и во извештај од ЈЗУ О. болница Ш. со број на лекарски дневник 981 од 29.01.2009 година, во кој извештај е наведена истата дијагноза со дополнителна терапија: ортопедски чевли и влошки. Од овие извештаи јасно произлегува дека родителите на малолетните тужители А. и Љ. - Д. и В. М., па со тоа и овие двајца малолетни тужители бидејќи таткото Д. е законски застапник на малолетните тужители, како оштетени сознале за трајните последици од добиената задолжителна вакцина полио и ДТП кај малолетната тужителка А. М. на 20.06.2008 година, односно 29.01.2009 година. Исто така тие на 20.06.2008 година дознале дека од наведената задолжителна вакцина која е извршена кај првотужениот, дошло до слабост на десниот долен екстремитет, бидејќи таа слабост на овој екстремитет настанала постинјекционо, како што е наведено и во извештајот на специјалистот од ЈЗУ О. болница Ш. од 20.06.2008 година. Ако се има во предвид оваа дата 20.06.2008 година односно 29.01.2009 година кога е потврдена дијагнозата од 20.06.2008 година, но заедно со терапијата ортопедски чевли и влошки и денот на поднесување на тужбата 18.04.2016 година произлегува дека истекол субјективниот рок од три години за да се бара надомест на ваков вид на нематеријална штета каква што бараат тужителите, а согласно член 365 став 1 од Законот за облигационите односи. Во случајов

истекол и објективниот рок од пет години предвиден во член 365 став 2 од Законот за облигационите односи, бидејќи во секој случај побарувањето за надомест на причинета штета застарува за пет години од кога настанала штетата. Поконкретно малолетната тужителка вакцината ја примила на 04.06.2007 година, а болеста започнала околу 10-дена по приемот на вакцината против полио вирусот со манифестирање на слабост на десната нога кое било регистрирано и од матичниот лекар кој ја упатил на натамошни специјалистички прегледи, од кои на 20.06.2008 година, односно 29.01.2009 година се утврдени и трајните последици од добиената предметна вакцина. Ако се има во предвид овој ден 29.01.2009 година, кој е најповолен за тужителите и денот на поднесување на тужбата 18.04.2016 година произлегува дека истекол и објективниот рок од пет години во кој тужителите можеле да бараат ваков вид на нематеријална штета. Точно е тоа дека во цитираното супер вештачење стои дека малолетната тужителка по примање на вакцината точно на шест месечна возраст добива слабост на двете нозе, дека понатаму вакцините ги примала на детската клиника во С., дека по настанатата состојба биле направени сите испитувања кои биле потребни, како и тоа дека во тој период е започнато со физикална терапија која трае до денес и дека намалувањето на животната активност ќе постои доживотно со евентуални можности за извесна рехабилитација (но само делумна) на движењата на оваа нога, но сето ова не значи дека со денот на ова изготвено супер вештачење од месец Декември 2016 година, тужителите за прв пат дознале за степенот и интензитетот на намалената животна активност. Со ова супер вештачење само се дава хронологија на настаните и се потврдува дијагнозата, односно видот и обемот на штетата како и од што истата настанала, кое нешто е утврдено уште на 20.06.2008 година односно 29.01.2009 година. Ова од причина што супер вештачењето е изготвено токму врз основа на медицинската документација на име малолетната тужителка која се однесува на период од почетокот на настанување на болеста па наваму. Полномошникот на тужителите во поднесокот од 04.01.2017 година наведува дека за ваков случај како предметниов имало судска паракса која одела во прилог на тужителите, притоа укажувајќи на пресудата на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.133/2012 од 19.06.2013 година. Овој суд изврши увид во предметот Рев2.бр.133/2012 и констатира дека не станува збор за идентични ситуации. Ова од причина што видно од пресудата Рев2.бр.133/2012 од 19.06.2013 година со која ревизиите на тужените ЈЗУ 3. дом К. и РМ - Министерство за здравство се одбиени како неосновани, немало истакнато приговор за застареност на тужбеното барање од страна на тужените. Впрочем таков приговор не ни можел да се истакне со оглед дека малолетната тужителка С.Г. од К., ќерка на тужителите Д. и А.Г., која била родена на ..... година, на 29.08.2007 година била примена на Клиниката ..... поради акутно настаната десно страна пареза. Според податоците од престојот болеста започнала 18- дена по приемот на вакцината. Кај малолетната тужителка после вакцината се манифестирала слабост на десната нога со ослабнати рефлекси. Во болницата престојувала до 06.09.2007 година. На 23.11.2007 година Комитетот за верификација и квалификација на акутна парализа (полиомеалит случаеви) овој случај го класира како потврден случај на пареза асоцирана со полио вакцина со вакцинален полио вирус тип 3. На ден 19.11.2010 година според извештајот на специјалистот педијатар невролог утврдена е дијагноза ослабени тетивни рефлекси на десната нога, висечко стапало во валгус положба како и палец во валгус положба. Ако се има во

предвид датумот кога наведениот Комитет предметниот случај го класирал како потврден случај на пареза асоциран со полио вакцина - 23.11.2007 година и датумот кога е поднесена тужбата по тој предмет П.бр.39/2009 односно на 12.02.2009 година произлегува дека не бил истечен ниту субјективниот ниту објективниот рок за застареност на тужбеното барање предвиден во член 365 од Законот за облигациони односи.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 16.10.2016 год. под ГЖ.бр.727/17 и Врховен суд на РСМ на ден 12.02.2019 година под Рев2.бр.58/18

2. Кога странки на постапката се обични сопарничари , а не единствени сопарничари , тогаш постои процесна самостојност , па правото на изјавување на ревизија се цени според поединечно побиваниот износ на секој од странките како посебна странка , а не според вкупната вредност на предметот на спорот.

Од образложението:

Основен суд Штип, со пресуда П4.10/17 од 23.01.2018 година, тужбеното барање на тужителите делумно го усвоил.

Го задолжил тужениот да им плати на тужителите на име справедлив надомест на нематеријална штета по основ на претрпен душевен бол поради смрт на блиско лице вкупен износ од 1.400.000,00 денари и тоа;

На тужителката Н. Ј.од Ш. како сопруга износ од 600.000,00 денари.,

На тужителката А. С.од С. Н.како ќерка износ од 400.000,00 денари.,

На тужителот Д.Ј. од Ш. како син износ од 400.000,00 денари, со законска казнена камата поединечно на сите износи во висина на референтната стапка на НБ на РМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие, зголемена на осум процентни поени, сметано од денот на пресудувањето 23.01.2018 година па се до конечната исплата, како и да им ги надомести трошоците во постапката во вкупен износ од 131.620,00 денари во рок од 15 дена по приемот на пресудата.

Во останатиот дел тужбеното барање на тужителите на име справедлив паричен надомест на нематеријална штета по основ на претрпен душевен бол поради смрт на блиско лице како разлика од досудените 1.400.000,00 денари до бараните 4.500.000,00 денари и тоа: на тужителката Н. Ј.од Штип како сопруга, разликата од досудените 600.000,00 денари до бараните 1.500.000,00 денари, на тужителката А. С. од Св. Николе како ќерка, разликата од досудените 400.000,00 денари до бараните 1.500.000,00 денари и на тужителот Д. Ј. од Штип како син, разликата од досудените 400.000,00 денари до бараните 1.500.000,00 денари со казнена камата во висина на референтната стапка на НБ на РМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие, зголемена за осум процентни поени, сметано од поднесувањето на тужбата до исплатата, како и барањето за казнена камата на досудениот износ сметано од поднесување на тужбата до пресудувањето, како и трошоците во постапката како разлика од досудените 131.620,00 денари до бараните 286.189,00 денари го одбил како неосновано.

Апелациониот суд Ш. со пресуда ГЖ 290/18 од 26.03.2018 година , ја одбил како неоснована жалбата на тужениот и пресудата на Основен суд Ш. П4.10/17

од 23.01.2018 година ја потврдил.

Против второстепената пресуда ревизија изјавил тужениот преку полномошник М.М адвокат од Штип поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка и погрешна примена на материјалното право со предлог ревизијата да се усвои, побиваната пресуда и првостепената пресуда да се укинат и предметот да се врати на повторно судење пред првостепениот суд или овие пресуди да се преиначат и тужбеното барање на тужителите да се одбие во целост и да се задолжат тужителите да му ги надоместат на тужениот трошоците во постапката.

Врховниот суд на Р. С. М. по претходно испитување на ревизијата врз основа на списите на предметот, најде:ревизијата е недозволена.

Согласно член 372 став 2 од Законот за парнична постапка ("Службен Весник на РМ" бр.79/05, 110/08, 83/09, 116/10 и 125/15),странките можат да изјават ревизија против второстепена пресуда, ако вредноста на предметот на спорот на побиваниот дел на пресудата надминува 1.000.000 денари.

Согласно член 383 став 1 од истиот закон, ненавремената,нецелосната, необразложената или недозволената ревизија ќе ја отфрли судијата известител на ревизискиот суд со решение, ако тоа не го сторил во границите на своето овластување првостепениот суд.

Согласно член 190 од истиот закон, секој сопарничар во парницата е самостојна странка и неговите дејствија или пропуштање не им користат ниту им штетат на другите сопарничари.

Во конкретниот случај, предмет на спорот е надомест на нематеријална штета поради смрт на блиско лице, односно парично побарување, каде тужителите се обични, а не единствени сопарничари во смисла на член 191 од Законот за парничната постапка, така што секој од нив е самостојна странка согласно член 190 од истиот закон. Тоа значи дека помеѓу тужителите како странки во конкретниот спор се засновани односи на принципот на процесна самостојност, каде што секој тужител настапува самостојно, па оттука правото на изјавување на ревизија се цени според поединечно побиваниот износ за секој од тужителите како посебна странка, а не според вкупната вредност на предметот на спорот.Тужениот со ревизијата ја побива второстепената пресуда со која е потврдена првостепената пресуда во однос на делумно усвоеното тужбено барање со кое тужениот е задолжен да им исплати на тужителката Н. Ј.износ од 600.000,00 денари и на тужителите С. А. и Д. Ј. износ од по 400.000,00 денари по основ надомест на нематеријална штета за претрпена душевна болка поради смрт на блиско лице. Оттука, со оглед на процесното својство на тужителите како обични сопарничари, како вредноста на спорот во побиваниот дел за секој од тужителите поединечно, не го надминува износот од 1.000.000 денари, како законски услов за дозволеност на ревизијата во смисла на член 372 став 2 од Законот за парничната постапка, по наоѓање на Врховниот суд на Р. С. М. ревизијата на тужениот е недозволена.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 26.03.2018 год. под ГЖ.бр.290/18 и Врховен суд на РСМ на ден 16.04.2019 година под Рев2.бр.255/18

3. Ревизија против правосилно решение за физичка делба не е дозволена.

Од образложението:

Основниот суд во К. со решение ВПП-1 бр. 16/2005 од 13.03.2018 година ревизијата поднесена од противникот преку нејзиниот сопруг полномошник Н. А., а преку нејзиниот полномошник адвокат О. Л. од К. против решението ВПП-1 бр. 16/2015 од 23.05.2017 година на Основен суд К., ја отфрлил како недозволена.

Од ваквата одлука останал незадоволен противникот кој во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите од ЗПП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се усвои, а побиваното решение укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно одлучување.

Апелациониот суд во Ш.ги разгледа жалбата и сите списи во предметот, го испита побиваното решение во смисол на чл. 354 од ЗПП па најде:жалбата е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот дека првостепениот суд при донесувањето на побиваното решение погрешно ги применил одредбите од Законот за вонпарнична и Законот за парнична постапка .

Имено, Основен суд К. постапувајќи по поднесениот предлог за физичка делба донел Решение Впп1.бр.16/15 од 23.05 2017 година. Против ова решение противникот поднел жалба, па одлучувајќи по жалбата Апелациониот суд во Ш. со Решение Гж.бр.1132/18 од 09/02/2018 година ја одбил како неоснована и решението на Основен суд Кочани го потврдил. Против решението на Апелационен суд Ш. противникот до Основен суд К. поднел вонреден правен лек - ревизија. Постапувајќи по поднесената ревизија во смисол на чл.380 ст.1 од ЗПП, Основен суд К.го донел побиваното решение со кое ревизијата ја отфрлил како недозволена.

Согласно чл.33 од Законот за вонпарнична постапка (Сл.весник на РМ бр. 9/2008): „Ако со овој Закон не е понаку определено, вонпарничната постапка сообразно ќе се применуваат одредбите од Законот за парнична постапка.“

Согласно чл.380 ст.1 и 2 од Законот за парничната постапка: „Ненавремена, нецелосна и недозволена ревизија или ревизија во која не се наведени и образложени причините за нејзиното поднесување ќе ја отфрли судијата поединец, односно претседателот на советот на првостепениот су, без одржување на рочиште.

Ревизијата е недозволена ако ја изјавило лице кое не е овластено за поднесување ревизија, или лице кое се откажало од ревизија, или ако лицето кое изјавило ревизија нема правен интерес за поднесување ревизија или ако ревизија е изјавена против пресуда против која според закон не може да се поднесе.“

Согласно чл.383 ст.1 од ЗПП: „Нанавремената, нецелосната, необразложената или недозволената ревизија ќе ја отфрли судијата известител на ревизискиот суд со решение, ако тоа не го сторил во границите на своите овластувања првостепениот суд.“

Во конкретниот случај со ревизијата се побива правосилно решение за физичка делба, донесено согласно одредбите од Законот за вонпарнична постапка.

Имајќи го во предвид напред наведеното првостепениот суд правилно

одлучил кога го донел сега побиваното решение со кое ревизијата на противникот ја отфрлил како недозволена, од причина што одредбите од член 213 до член 227 од Законот за вонпарнична постапка кои ја регулираат делбата на заедничките предмети или имот, не предвидуваат можност за изјавување ревизија против правосилно решение за физичка делба помеѓу странките донесено во вонпарнична постапка .

Овој суд ги ценеше жалбените наводи на жалителот кој наведува дека првостепениот суд погрешно го применил материјалното право кога го донел побиваното решение, ревизијата е дозволена во конкретниот случај но не го прифати од причина што од увидот во предметот се гледа дека во конкретниот случај ревизијата е поднесена против решение донесено за физичка делба против кое решение согласно ЗВП не е предвиден вонреден правен лек-ревизија. Покрај тоа, во одредбите од ЗВП кои ја регулираат делбата на заеднички предмети не е предвидена можност за изјавување на ревизија, а одредбите од чл.33 од ЗВП го регулира прашањето на сообразна примена на одредбите од ЗПП, а не на истоветна примена.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 27.03.2018 год. под ГЖ.бр.296/18 и Врховен суд на РСМ на ден 25.04.2019 година под Рев 2.бр.278/18

4. Судска заштита на правото да се бара враќање на имот врз основа на Законот за денационализација (Сл.Весник на РМ бр.43/2000 од 30.05.2000 год.-пречистен текст) не е дозволено односно е апсолутна ненадлежност на судот.

Од образложението:

Основен суд Ш. со решение П -1.бр.18/17 од 21.06.2017 година, тужбата на тужителот против тужените вредност 1.000.000,00 денари со која бара да се задолжат тужените да му го вратат на тужителот имотот-стамбен простор лоциран на ул. 11-ти О. бр. 16/2 во П., а кој имот е евидентиран во имотен лист на име носител на правото на сопственост- Република Македонија, по основ на денационализација а согласно Законот за денационализација - ја отфрлил поради апсолутна ненадлежност на судот за решавање на спорот.

Го задолжил тужителот да му ги надомести на тужениот Р. М. трошоците во постапката во износ од 20.020,00 денари во рок од 15 дена по приемот на решението.

Од ваквото решение останал незадоволен тужителот, кој во навремен рок изјавил жалба во која не ги наведува жалбените наводи па предлага жалбата да се уважи а нападната одлука укине и предметот врати на повторно одлучување.

Тужителот поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а решението потврди. Бара трошоци за одговор на жалба.

Апелациониот суд во Ш. ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, го испита побиваното решение во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:жалбата е неоснована.

Првостепениот суд утврди дека Со решение број 03/4-4/369 од 1988

година, РО Рудници за олово и цинк З. (од една страна како давател на станот на користење), на тужителот, како работник му е доделен стан на користење кој се наоѓа на ул. 11-ти О. во П.. Во извршна постапка, а на барање на второтужениот, тужителот е иселен од станот кој му бил доделен на користење на ул. 11-ти О. во П.. Предметната тужба со барање тужените да му го вратат на тужителот имотот-стамбен простор лоциран на ул. 11-ти О. бр. 16/2 во П. а кој имот е евидентиран во имотен лист на име носител на правото на сопственост – Р. М., по основ на денационализација а согласно Законот за денационализација, тужителот ја има поднесено до Основен суд Ш.на 28.03.2017 година.

На основа на вака утврденото а имајќи во предвид да тужителот во тужбата и во текот на постапката на подготвителното рочиште изјавил дека предмет на тужбеното барање е денационализација врз основа на Законот за денационализација ,првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога тужбата на тужителот ја отфрлил поради апсолутно ненадлежност на судот за решавање на спорот повикувајќи се на одредбите од чл.49 од Законот за денационализација (Сл.весник на Р.М 20/98) Чл.31 од ЗИД на Законот за денационализација (Сл.весник бр.31/2000), “ чл.51 од Законот за денационализација - Пречистен текст (Сл.Весник бр.43/2000) чл.1 и 2 од ЗИД, на законот за денационализација (Службен Весник на РМ бр. 44/2000 од 06.04.2007 година, чл.1. од ЗИД на законот за денационализација(Службен Весник на РМ бр. 72 од 27.05. 2010 година. Ова затоа што првостепениот суд утврдил дека тужителот бара да му биде вратен предметниот стан од кој што бил иселен по основ на денационализација, а од содржината на цитираните одредби произлегува дека не се исполнети законските услови по конкретната тужба тужителот да може да остварува судска заштита, ако се има во предвид денот на поднесување на тужбата.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 22.03.2018 год. под ГЖ.бр.1120/17 и Врховен суд на РСМ на ден 16.05.2018 година под Рев2.бр.379/18

5. Извршувањето е недопуштено ако барањето за извршување е поднесено по истекот на три години од престанокот на обврската за издржување на дете.

Од образложението:

Основен суд Д., со пресуда П1.19/17 од 30.11.2017 година, тужбеното барање на тужителот, против тужените за утврдување на извршувањето за недопуштено, вредност 1.000.200,00 денари,го усвоил. Утврдил дека е недопуштено извршувањето по извршната исправа П.бр.29/91 од 11.02.1991 година на Основниот суд Б. а заведено под И.бр.841/13 кај Извршителот О.Г. именуван за подрачјето на Основните судови К., В., Б. и Д. Ги задолжил тужените да платат солидарно износ од 319.743,00 денари на име трошкови по постапката, во рок од 30 дена по правосилноста на пресудата.

Во останатиот дел барањето на полномошникот на тужителот да му се надомести уште износот од 60.860,00 денари на име трошоци по постапката, го одбил.

Од ваквата одлука во ст.1,2 и 3 од изреката останале незадоволни жалителите -тужените кои во навремен рок поднеле жалба поради суштествени

повреди на одредбите од ЗПП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, погрешна примена на материјалното право и поради одлуката за парничните трошоци, па предлага жалбата да се усвои, а побиваната пресуда укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужителот преку полномошникот поднел одговор на жалбата со кој ги побива жалбените наводи на тужените па предлага жалбата да се одбие, а побиваната пресуда потврди. Бара дополнителни трошоци за одговорот на жалбата.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалбата и сите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл. 354 од ЗПП па најде:жалбата е неоснована.

Првостепениот суд утврдил дека тужителот П. А. е татко на второтужениот Ф. А. роден на 25.09.1987 година од бракот со лицето С. Џ. од Б. кој бил склучен на 04.04.1987 година во Б.. Бракот е разведен со пресуда П.бр.29/91 од 11.02.1991 година на Основниот суд Б., со која детето - сега второтужениот Ф. А., спогодбено било доделено на чување кај мајката, а таткото - сега тужителот бил задолжен да плаќа издршка од 3.000,00 тогашни динари. За сето време од раѓањето па се до поднесувањето на барање за извршување тужителот на име издршка врз основа на оваа пресуда П.бр.29/91 на Основен суд Б. тужителот не плаќал износот од 3.000,00 денари месечно кој факт не е спорен за ниту една од страните. Тужителот месечно ги помагал второтужениот Ф. А. и неговата мајка, плаќал за неговото школување, посетување на школа за скијање, ги водел на одмори, во Б. заедно со мајката на второтужениот изградиле куќа но тужителот на име издршка за второтужениот не плаќал никаков износ. Второтужениот Ф. полнолетство стекнал на 23.09.2005 година. Неговото основно и средно образование го завршил во Б., а подоцна со помош на неговите родители се запишал во Солун на Универзитетот Шефилд каде 2009 година во месец август се стекнал со диплома за завршен колеџ за финансии. Во текот на 2012 година односите помеѓу тужителот и неговата тогаш вонбрачна другарка С. мајка на второтужителот Ф. значително се влошиле па тужителот тогаш поднел тужба за утврдување на право на сопственост на 1/2 идеален дел од куќата во Берово изградена на градежна парцела на име на мајката на второтужениот Ф. - С., која парница завршила со пресуда П1.бр.60/2012 од 26.12.2012 година на Основниот суд Б.и било утврдено дека по основа на градба во вонбрачна заедница сега тужителот се стекнал со право на сопственост на 1/2 идеален дел од куќа опишана во Ил.бр.7007 во КО Б.

Од страна на второтужениот Ф. А. до извршителот О. Г. на 14.05.2013 година, по истекот на повеќе од 7 години откако Ф. А. станал полнолетен и по истекот на повеќе од 3 години откако дипломирал поднел барање за извршување на пресудата П.бр.29/91 од 11.02.1991 година на Основниот суд Б., заради наплата на издршката. Овој предмет кај извршителот бил заведен како И.бр.841/13. Извршителот постапувајќи по ова барање врз основа на чл. 86 од ЗИ донел налог И.бр.841/13 од 17.07.2013 година против кој налог должникот поднел приговор до Основниот суд-В.. По овој приговор Претседателот на Основниот суд-В. со решение ППНИ.бр. 44/13 од 26.07.2013 година донел решение со кое приговорот го усвоил и налогот за извршување го ставил вон сила. Ова решение со решение ГЖ.бр. 1235/13 од 18.09.2013 година на Апелациониот суд-Ш.било потврдено.

Врз основа на член 154 од Законот за извршување првотужениот донел друг налог за извршување на 23.07.2013 година, според кој извршувањето се

спроведува врз недвижност во сопственост на должникот. Против овој налог должникот сега тужител вложил приговор кој бил одбиен како неоснован со решение ППНИ.бр.39/13 од 29.08.2013 година на Основниот суд Б.. Првотужениот продолжил со постапката и донел заклучок за продажба на недвижност И.бр.841/13 од 29.08.2013 година и заклучок за извршна продажба на недвижност И.бр.841/13 од 16.09.2013 година, против кои вложените приговори од страна на должникот биле правосилно одбиени како неосновани.

На вака целосно и правилно утврдена фактичка состојба првостепениот суд правилно го применил и материјалното право.

Согласно чл. 368 ст.1 и 2 од ЗОО е предвидено дека „Сите побарувања што се утврдени со правосилна судска одлука или со одлука на друг надлежен орган или со порамнување пред суд или пред друг надлежен орган застаруваат за 10 години, па и оние за кои законот инаку предвидува пократок рок на застареност,

Согласно чл.361 ст.1 од ЗОО „Побарувањата на повремени давања кои стасуваат годишно или во пократки определени временски периоди, па било да се работи за споредни повремени побарувања во кои се исцрпува самото право, како што е побарувањето за издржување застаруваат за три години од втасаноста на секое одделно давање,,.

Согласно чл.370 ст.1 т.2 од ЗОО е утврдено дека „застарувањето не тече помеѓу родители и деца додека трае родителското право,,. Согласно чл.10 од Законот за семејството е утврдено дека „Родителското право престанува со полнолетство на детето или на друг начин предвиден со овој закон,,.

Во чл.93 од Законот за семејството е утврдено дека „Родителското право престанува со полнолетството на детето, со стапување во брак на детето пред полнолетството и со посвојување,,.

Во чл.179 од Законот за семејството е утврдено дека ст.1 „Родителите се должни да ги издржуваат своите малолетни деца,, и ст.2- „Ако школувањето и стручното образование на децата продолжува и по полнолетството, родителите се должни, понатаму да ги издржуваат децата до редовното завршување на школувањето, но најдоцна до навршување на 26 годишна возраст,,.

Во конкретниот случај првостепениот суд правилно одлучил кога тужбеното барање на тужителот, против тужените за утврдување на извршувањето за недопуштено, вредност 1.000.200,00 денари, го усвоил и утврдил дека е недопуштено извршувањето по извршната исправа П.бр.29/91 од 11.02.1991 година на Основниот суд Б. а заведено под И.бр.841/13 кај Извршителот О. Г. именуван за подрачјето на Основните судови К., В., Б. и Д. бидејќи од изведените докази правилно утврдил дека доверителот сега второтужениот Ф. станал полнолетен на ден 23.09.2005 година со што се смета дека застојот на застареноста престанал. Второтужениот Ф. го продолжил школувањето на универзитетот Шефилд во Солун кој го завршил во август 2009 година со што престанала обврската за издржување од тужителот, а барањето од ден 14.05.2013 година кое било поднесено при Извршителот О.Г.. именуван за подрачјето на Основните судови К., В., Б. и Д., е поднесено по истекот на повеќе од три години од престанокот на обврската за негово издржување од страна на тужителот, и дека во овој случај сите одделни месечни побарувања утврдени со извршната исправа П.бр.29/91 од 11.02.1991 година на Основниот суд Б. застареле по протекот на законски предвидениот рок од чл.361 ст.1 од ЗОО и оттука извршувањето по оваа извршна исправа е недопуштено.

Овој суд ги ценеше жалбените наводи на жалителот кој што наведува

дека првостепениот суд погрешно утврдил дека во случајот станува збор за недопуштено извршување од причина што ова извршување е засновано врз основа на извршна исправа П бр. 29/ 91 од 11 02 1991 година и дека судот во ова состојба не можел да се повика на застареност на побарувањето а со ова и на недопуштеност на извршувањето од причина што се работи за обврска - плаќање на издршка се додека постојат законски услови за тоа односно до полнолетство на доверителот или додека трае неговото школување , па имајќи го во предвид фактот дека во случајот родителското право продолжило и по полнолетството на доверителот во овој случај побарувањето на доверителот за периодот од 1.02.1991 година до 5.08.2009 година опфатен во постапката за присилно извршување и во износ определен со вештачењето не е застарено согласно одредбата од чл. 370 ст. 1 и 2 од ЗОО го ценеше но не го прифати како основан бидејќи од изведените докази се утврди дека сите одделни месечни побарувања утврдени со извршната исправа П.бр.29/91 од 11.02.1991 година на Основниот суд Берово застареле по протекот на законски предвидениот рок од чл.361 ст.1 од ЗОО и оттука извршувањето по оваа извршна исправа е недопуштено.

**Решено во Апелационен суд Штип на ден 11.04.2018год. под ГЖ.бр.322/18 и
Врховен суд на РСМ на ден 19.09.2019 година под Рев2.бр.466/18**

6. Договорите во кој рокот не претставува суштествена состојка на договорот , доверителот не може да го раскине , доколку не му остави на должникот дополнителен рок за исполнување на обврската.

Од образложението:

Основен суд Штип со пресуда П4.3/18 од 12.04.2018 година, тужбеното барање на тужителот го усвоил.

Преддоговорот за купопродажба на недвижен имот евидентиран во ИЛ.бр.5211 за КО П., Лист Б, КП.бр.1718 дел 9 пл/ск 011/025, м.в. К., катастарска култура - нива, класа 5 со површина од 628 м2 со објект - станбена индивидуална куќа со површина од 194 м2, склучен на 23.07.2014 год., УЗП.бр.1277/2010 од 11.06.2010 година, меѓу тужителот како продавач и тужениот како купувач, се раскинува и не произведува правно дејство.

Го задолжил тужениот да го испразни од луѓе и предмети и да и го предаде во владение на тужителот недвижниот имот евидентиран во Имотен лист број 5211 лист Б за П.и тоа: КП.бр.1718 дел 9, м.в. К. број на зграда 1, намена на зграда О, влез 1, кат 1, намена на посебен дел од зграда ПП, внатрешна површина 27 м2, КП.бр.1718, дел 9, м.в. К., број на зграда 1, намена на зграда А1, влез 1, кат 1 бр.2, намена на посебен дел од зграда СТ, внатрешна површина 78 м2, КП.бр.1718, дел 9, м.в. Камењар, број на зграда 1, намена на зграда А1, влез 1, кат ПР, бр.1, намена на посебен дел од зграда СТ, внатрешна површина 78 м2, КП.бр.1718, дел 9, м.в. Камењар број на зграда 2, намена на зграда ПО, влез 1, кат ПР, намена на посебен дел од зграда Г, внатрешна површина 11 м2, како и да му ги надомести трошоците во постапката во вкупен износ од 139.350,00 денари во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата.

Барањето на тужителот за трошоци во постапката како разлика од досудените 139.350,00 денари до бараните 173.250,00 денари, го одбил.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата преиначи.

Тужителот, преку полномошник адвокат Е. Н. од Штип, поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде : жалбата е основана.

Основани се жалбените наводи на жалителот дека првостепениот суд при донесувањето на побиваната одлука во ст.1, 2 и 3 од изреката погрешно го применил материјалното право ако се има во предвид правилно и целосно утврдената фактичка состојба поради што овој суд согласно чл.361 од ЗПП ја преиначи првостепената пресуда и одлучи како во изреката на оваа одлука.

Од изведените докази првостепениот суд утврдил дека тужителот во 1980 година со неговата сопруга изградиле куќа во П. евидентирана во ИЛ.бр.5211 за КО П., со помош на нејзината сестра која живее во П..Тужителот со неговата сопруга одлучиле да му ја продадат на сега тужениот предметната куќа, така што на 11.06.2010 година склучиле Преддоговор за склучување на договор за купопродажба на недвижен имот евидентиран во ИЛ.бр.5211 за КО П., Лист Б, КП.бр.1718 дел 9 пл/ск 011/025, м.в. К., катастарска култура - нива, класа 5 со површина од 628 м2 со објект - станбена индивидуална куќа со површина од 194 м2. Странките извршиле заверка на потписите на договорот кај нотар под УЗП.бр.1277/2010 од 11.06.2010 година. Утврдено е дека на ден 23.07.2014 год странките склучиле нов Преддоговор за склучување на договор за купопродажба на предметниот недвижен имот евидентиран во ИЛ.бр.5211 за КО П.. Во чл.2 ст.1 од преддоговорот стои дека купопродажната цена на предметниот недвижен имот изнесува 50.000 евра во денарска противвредност. Во чл.2 ст2 стои дека во моментот на склучување на овој преддоговор купувачот му има платено на продавачот износ од 30.000 евра, по претходно склучен преддоговор за купопродажба на предметниот недвижен имот. Во ст.3 од истиот член стои дека останатиот дел од купопродажната цена во износ од 20.000 евра ќе биде исплатена на трансакциска сметка на продавачот. Во ст.4 стои дека откако ќе биде исплатена во целост купопродажната цена, договорните страни се согласни да пристапат кон склучување на купопродажен договор. Во чл.7 стои: Раскин на овој договор може да бара продавачот доколку купувачот не го потпише главниот договор за купопродажба и не ја изврши целосната исплата на договорената сума. Странките извршиле заверка на потписите на договорот кај нотар под УЗП.бр.275/2014 од 23.07.2014 година.

Врз основа на вака утврдената фактичка состојба првостепениот суд применувајќи ги одредбите од чл.37, чл.442, чл.443 и чл.113 од ЗОО го усвоил тужбеното барање на тужителот. Прифатил дека иако во чл.2 од преддоговор е било наведено дека тужениот му има платено на тужителот износ од 30.000 евра, ваквата договорна одредба само по себе не претставува доказ за исплатени средства и дека тужениот согласно чл.205 од ЗПП не докажал дека му ја исплатил на тужителот сумата од 30.000 евра, ниту пак докажал дека е исплатена и дополнителната сума од 20.000 евра, поради што според првостепениот суд биле

исполнети законските услови од чл.113 од ЗОО за раскинување на преддоговорот.

По наоѓање на овој суд основано се укажува во жалбата за погрешна примена на материјалното право од страна на првостепениот суд кога одлучил на наведениот начин, а поради следните причини: .

Согласно чл.37 ст.1, 2 и 3 од ЗОО: “Преддоговор е таков договор со кој се презема обврска да се склучи подоцна друг, главен договор. Ако пропишаната форма е услов за полноважноста на главниот договор, тогаш одредбите на овој закон за формата на главниот договор важат и за преддоговорот. Преддоговорот обврзува ако ги содржи суштествените состојки на главниот договор“.

Согласно чл.113 од ЗОО: „Во двостраните договори, кога едната страна не ќе ја исполни својата обврска, другата страна, ако не е определено нешто друго, може да бара исполнување на обврските или под условите предвидени во натамошните членови, да го раскине договорот со проста изјава, ако раскинувањето на договорот не настапува според самиот закон, а во секој случај има право на надомест на штетата“.

Согласно чл.115 од ЗОО: „Кога исполнувањето на обврската во определениот рок не е суштествена состојка на договорот, должникот го задржува правото да ја исполни својата обврска и по истекот на рокот, а доверителот да бара нејзино исполнување. Ако доверителот сака да го раскине договорот, мора да му остави на должникот примерен дополнителен рок за исполнување. Ако должникот не ја исполни обврската во дополнителниот рок, настапуваат истите последици, како и во случај кога рокот е суштествена состојка на договорот“.

Во конкретниот случај, од изведените докази правилно првостепениот суд утврдил дека помеѓу тужителот и тужениот е склучен преддоговор за купопродажба на недвижен имот евидентиран во ИЛ.бр.5211 за КО П., Лист Б, КП.бр.1718 дел 9 пл/ск 011/025, м.в. К., во кој биле утврдени правата и обврските на договорните страни. Во чл.2 ст.2 од преддоговорот за купопродажба на недвижност е наведено дека во моментот на склучување на преддоговорот купувачот му има платено на продавачот износ од 30.000 евра по претходно склучен преддоговор за купопродажба на предметниот недвижен имот. Овој преддоговор договорни страни своерачно го потпишале и нивните потписи ги завериле кај нотар под УЗП.бр.275/14 од 23.07.2014 година и на тој начин ја изразиле својата воља односно се согласиле со неговата содржина, како и со правните последици кои произлегуваат од истите. Имајќи го ова во предвид, овој суд смета дека е погрешен заклучокот на првостепениот суд за тоа дека тужениот во текот на постапката не докажал дека ја има исполнето обврската од предметниот преддоговор во износ од 30.000 евра. Ова од причина што одредбата од уредно склучен и потпишан преддоговор преставува доволен доказ за тоа дека тужениот има исполнето дел од својата договорна обврска, односно дека истиот му има платено на тужителот износ од 30.000 евра.

Од содржината на предметниот преддоговор за купопродажба произлегува дека договорните страни не го навеле рокот во кој тужениот како купувач треба да го плати остатокот од договорената цена од 20.000 евра што значи дека исполнувањето на рокот не преставува суштествена состојка на преддоговорот.

Согласно чл.115 ст.1 од ЗОО, кога исполнувањето на обврската во определениот рок не е суштествена состојка на договорот, должникот го задржува правото да ја исполни својата обврска и по истекот на рокот, а доверителот да бара нејзино исполнување.Согласно ст.2 од овој член, ако

доверителот сака да го раскине договорот, мора да му остави на должникот примерен дополнителен рок за исполнување, а согласно ст.3, ако должникот не ја исполни обврската во дополнителниот рок, настапуваат истите последици како и во случај кога рокот е суштествена состојка на договорот.

Од содржината на оваа законска одредба произлегува дека кај договорите во кој рокот не претставува суштествена состојка на договорот ако доверителот сака да го раскине договорот, тој мора да му остави на должникот примерен дополнителен рок за исполнување, а ако должникот не ја исполни обврската во дополнителниот рок, настапуваат истите последици како и во случај кога рокот е суштествена состојка на договорот.

Во конкретниот случај, тужителот како доверител не докажал дека постапил согласно цитираната одредба односно дека го повикал тужениот како должник да ја исполни својата обврска од договорот односно да го плати останатиот дел од купопродажната цена во износ од 20.000 евра, како услов за раскинување на преддоговорот за купопродажба.

Имајќи ја предвид содржината на чл.2 ст.2 од преддоговорот, како и фактот дека во случајот тужителот не постапил согласно чл.115 од ЗОО, по наоѓање на овој суд погрешен е заклучокот на првостепениот суд дека се исполнети условите од горе наведените одредби да се смета и да се прифати дека предметниот преддоговор за купопродажба е раскинат.

**Решено во Апелационен суд Штип на ден 29.11.2018год. под ГЖ.бр.507/18 и
Врховен суд на РСМ на ден 03.09.2019 година под Рев2.бр.118/19**

7. Предметот на договорот е определен кога таксативно се наведени стварите, односно движните и недвижните ствари кои треба да претставуваат капитал на друштвото, истиот е и определив кога се содржани доволно податоци од кои може конкретно да се утврди предметот, вредноста на тоа што претставува капитал на друштвото и може точно и вредносно да се изрази го прави возможен, а доколку предметот на договорот не е надвор од правен промет истиот е дозволен.

Од образложението:

Основниот суд Ш. со пресуда П4.29/16 од 14.10.2016 година, тужбеното барање на тужителот да се утврди дека договорот за деловно-техничка и финансиска соработка склучен помеѓу тужителот и тужениот на 13.11.2004 година со заверени потписи на договорот од нотар Л. К. од Ш. под Узп.бр.5958/04 од 13.11.2004 година, како и договорот за основање на ДОО склучен помеѓу тужителот и тужениот на 18.11.2004 година се ништовни и не произведуваат правни дејствија, како и да се задолжи тужениот на тужителот да му ги надомести трошоците на постапката, го одбил како неосновано. Задолжен е тужителот на тужениот на име трошоци во постапката да му плати сума од 63.444,00 денари во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата.

Апелациониот суд Ш. со пресуда ГЖ-21/17 од 06.07.2017 година, жалбата тужителот ја усвоил, а пресудата на Основниот суд Ш. П4.29/16 од 14.10.2016 година, ја преиначил на начин што тужбеното барање на тужителот го усвоил и утврдил дека договорот за деловно-техничка и финансиска соработка склучен помеѓу тужителот и тужениот на 13.11.2004 година заверен кај нотар Л. К. од Ш.

Под Узп.бр.5958/04 од 13.11.2004 година и договорот за основање на ДОО склучен помеѓу тужителот и тужениот на 18.11.2004 година се ништовни и не произведуваат правни дејствија. Задолжен е тужениот на тужителот да му ги надомести трошоците на парничната постапка во износ од 32.478,00 денари во рок од 15 дена по приемот на пресудата, а барањето за разликата од досудените 32.478,00 денари до бараните 93.197,00 денари, одбиено е како неосновано. Задолжен е тужениот на име дополнителни трошоци за жалба на тужителот да му плати износ од 3.200,00 ден. во рок од 15 дена по приемот на пресудата.

Против второстепената пресуда ревизија изјави тужениот, поради сторени суштествени повреди на одредбите од Законот за парничната постапка и поради погрешна примена на материјалното право, со предлог ревизијата да се усвои, побиваната пресуда да се укине и предметот да се врати на повторно судење на второстепениот суд или истата да се преиначи на начин тужбеното барање на тужителот ќе се одбие како неосновано.

Тужителот преку полномошникот Г.Ц., адвокат од С., изјавил одговор на ревизија со кој во целост ги оспорува наводите во ревизијата на тужениот и предлага истата да се одбие како неоснована.

Врховниот суд на Р. С. М. по проучување на списите во предметот, наводите во ревизијата и во одговорот на ревизијата, испитувајќи ја побиваната пресуда во смисла на член 377 став 3 од Законот за парничната постапка, најде: Ревизијата е основана.

Основан е ревизискиот навод за погрешна приемна на материјалното право, ако се има во предвид утврдената фактичка состојба од страна на пониските судови.

Имено, првостепениот суд утврдил, а второстепениот суд прифатил дека тужителот во текот на 1994 година пред Окружниот стопански суд во Ш. основал трговско друштво за трговија, производство и услуги И.ДООЕЛ увоз-извоз Ш., чиј што управител бил тужителот. Во текот на 1999 година тужителот основал друштво за трговија и производство Имако вино чиј што управител била В.Љ. од Ш.. На 13.11.2004 година склучен бил договор за деловно-техничка и финансиска соработка помеѓу тужителот и тужениот во производството и прометот со грозје и вино. Во член 1 од договорот било предвидено дека втората договорна страна (тужителот) располага со капитал во кој се сметаат обртните парични средства, визба на 6-ти километар како и земјиште на кое е изградена и лозје на кое врши одгледување на винова лоза сопственост на ДООЕЛ И. и ДООЕЛ И.В. и дека истата страна се согласува првата договорна страна В. В. да пристапи како содружник со 50% од вредноста на капиталот во кој се сметаат обртните парични средства, визбата на 6-ти километар како и земјиштето на кое е изградена визбата и лозјата на кои се врши одгледување на винова лоза. Првата договорна страна се согласила да пристапи како содружник со 50% капитал. Договорот бил потпишан од деоговорните страни и истиот бил заверен кај нотар Л. К. под Узп.бр.5958/04 на 13.11.2004 година. На ден 18.11.2004 година помеѓу странките бил склучен договор за основање на друштво со ограничена одговорност и тој договор бил потпишан од договорните страни. Во овој договор биле наведени сите елементи за содружниците, за фирмата, за дејноста, времетраењето, целта, основицата, правата на содружниците, распределба на добивката и загубата, управувачите во друштвото и сите други елементи предвидени за склучување на таков договор во Законот за трговски друштва. Согласно член 8 од договорот основачниот влог на друштвото изнесувал 5.100 евра во денарска противвредност од 312.400,00 денари и содружниците

учествувале во сооднос на 51% наспрема 49% и тоа Р. Љ. учествувал со 51%, а тужениот учествувал со 49% од основачкиот влог.

Врз основа на вака утврдената фактичка состојба, второстепениот суд заклучил дека договорот за деловно техничка соработка склучен помеѓу тужителот и тужениот е спротивен на одредбата од член 38 став 2 од Законот за облигационите односи каде што е предвидено дека договорната обврска мора да биде возможна, дозволена и определена, односно определлива. Имено, според второстепениот суд во договорот за деловно-техничка и финансиска соработка, не била определена ниту определлива договорната обврска помеѓу странките, бидејќи од содржината на член 1 и 2 од договорот не можело да се определи со кој недвижен имот располага тужителот во моментот на склучувањето на договорот и колкав е обртниот капитал, а со тоа не можело да се утврди и колкав износ сега тужениот согласно договорот требало да плати како процент од договорните 50%. Оттука, судот заклучил дека договорот е склучен спротивно на член 38 став 2 од Законот за облигационите односи поради што истиот е ништовен согласно член 39 во врска со член 95 став 1 од истиот закон.

Во однос на договорот за основање на ДОО судот заклучил дека истиот е во согласност со одредбите од Законот за трговски друштва на кои што првостепениот суд се повикал во пресудата, меѓутоа дека истиот е ништовен бидејќи е последица и е поврзан со договорот за деловно техничка и финансиска соработка, кој што бил ништовен и не произведувал правно дејство.

По наоѓање на Врховниот суд на Р. С. М., второстепениот суд погрешно го применил материјалното право кога одлучил на наведениот начин, со оглед на тоа што во конкретниот случај не се исполнети условите за ништовност предвидени во член 95 од Законот за облигационите односи на ниту еден од двата договори чија ништовност се бара. Имено, во конкретниот случај тужителот основот за ништовноста на договорите го темели на одредбата од член 38 став 2 од Законот за облигационите односи, во смисла на тоа дека договорната обврска мора да биде возможна, дозволена, определена или определлива, член 44 од истиот закон дека секоја договорна обврска мора да има дозволена основа и член 55 од истиот закон дека кога договорните страни веруваат дека се согласни, а всушност помеѓу нив постои недоразбирање за природата на договорот, за основот или предметот на обврската, договорот не настанува.

Имајќи во предвид дека во член 1 и 2 од договорот за деловно техничка и финансиска соработка содржан е предметот на договорот, таксативно се наведени стварите, како обртните средства, така и земјиштето, визбата, односно движните и недвижните ствари кои треба да претставуваат капитал на друштвото, произлегува дека предметот на договорот е определен. Дотолку повеќе истиот е и определлив, од причина што во договорот се содржани доволно податоци од кои може конкретно да се утврди предметот, вредноста на тоа што претставува капитал на друштвото и може точно и вредносно да се изрази. Воедно првостепениот суд правилно заклучил дека предметот на договорот евозможен и дозволен, бидејќи истиот не е во спротивност со важечките закони, што значи дека не е надвор од правен промет. Во конкретниот случај, станува збор за договор за деловно-техничка и финансиска соработка во кој начелно се утврдени начинот и динамиката на тоа што подоцна треба да се направи, а тоа е тужениот да влезе како содружник во друштвата на тужителот со 50%. Исто така со договорот за деловно техничка соработка договорните страни јасно ја изразиле нивната волја за вложување на капиталот и тоа во кој

процент ќе биде вложувањето и за што страните точно вложуваат, во која дејност вложуваат, за кои објекти и површина вложуваат и за какво производство се работи. Договорот за основање на друштвото за ограничена одговорност ДОО И. од 18.11.2004 година, кој е самостоен и независен договор од договорот за деловно -техничка и финансиска соработка, во целост е склучен согласно одредбите од член 170 и член 171 од Законот за трговските друштва и како таков во целост е полноважен.

Имено, договорот за основање на друштвото за ограничена одговорност ДОО И. од 18.11.2004 година, е основен акт на друштвото, кој странките-содружниците не го засновале на договорот за деловно техничка и финансиска соработка и како нивна изразена волја соодветствува со основачките влогови во пари и во поединечни удели од 51% за Р. Љ., како физичко лице и В. М. В. од М. со 49%, како физичко лице.

Поаѓајќи од тоа, доколку странките како физички лица, имале интерес и волја со основањето на ДОО И., да го реализираат договорот за деловно техничка и финансиска соработка тоа и ќе го стореле, со диференцирање на основачките влогови освен во пари и на друг начин.

Оттука, договорот за основање на И. ДОО, претставува посебно правно дело кое ни по форма ни по содржина не е поврзано со договорот за деловно техничка и финансиска соработка.

Облигационите односи пак кои помеѓу договорните страни настанале врз основа на склучените договори и нивното исполнување не влијае врз утврдувањето на ништовноста на договорите, што е предмет на спорот во конкретниот случај. Оттука имајќи го во предвид наведеното по наоѓање на овој суд правилен е заклучокот на првостепениот суд дека не се исполнети условите за ништовност на двата договори, поради што правилно постапил кога тужбеното барање на тужителот го одбил како неосновано.

**Решено во Апелационен суд Штип на ден 06.07.2017год. под ГЖ.бр.21/17 и
Врховен суд на РСМ на ден 01.10.2019 година под Рев2.бр.527/17**

8. Договорот за заем на поголема сума на пари се смета за реализиран доколку прометот на парите е извршен преку трансакциска сметка во банка.

Од образложението:

Основен суд С., со пресуда П4-43/17 од 09.05.2018 година, тужбеното барање на тужителот со кое барал да се задолжи тужениот да му плати на тужителот на име долг износ од 10.800.000,00 денари со законска камата и тоа на износи и за периоди детално наведени во ст.1 од изреката на првостепената пресуда до конечната исплата, како и да се задолжи тужениот на тужителот да му ги надомести трошоците по постапката во вкупен износ од 396.692,00 денари, се во рок од 15 дена по приемот на пресудата, го одбил како неосновано.

Го задолжил тужителот на тужениот да му ги надомести трошоците по постапката во вкупен износ од 259.550,00 денари, во рок од 15 дена по приемот на пресудата.

Барањето на тужениот да се задолжи тужителот со уште трошоци по постапката во износ од 106.106,00 денари, го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужениот преку полномошникот поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи на жалителот. Предлага жалбата да се одбие како неоснована, а пресудата потврди. Бара трошоци за одговор на жалба.

Апелациониот суд во Ш., ја разгледа жалбата, одговорот на жалба, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде: жалбата е неоснована.

Првостепениот суд утврдил дека тужителот Ѓ. М. од Р. подолг период престојувал и работел во странство, а тужениот е правно лице чија приоритетна дејност е трговија на големо со цврсти и течни горива и дека содружници во тоа правно лице се З. М. и Л. М.. Утврдил дека во периодот по основањето на тужениот управител бил В.Д., а подоцна за управител бил запишан Л. М.. Утврдил дека овластен сметководител кај тужениот во периодот од 2004 до 2014 година била К. Т. која што одреден период била вработена кај тужениот, а потоа работела за тужениот врз основа на договор за извршување сметководствени работи. Утврдил дека во периодот во кој што К. била ангажирана за сметководител кај тужениот таа располагала со печатите и штембилите на тужениот и вршела заверка во деловодникот, но и тоа дека во тој период печатот и штембилот го користеле и други вработени. Утврдил дека тужителот во 2010 година се запознал со Т. М., син на Л. М. а и со Л. М. Утврдил дека во 2014 година сега тужителот во Основен суд С. водел постапка против Т. М. за долг во износ од 80.000 евра, повикувајќи се при тоа писмен договор за заем од 05.05.2011 година и дека неговото тужбено барање во тој спор било одбиено како неосновано со пресуда на Основен суд С. П4-145/14 од 22.10.2015 година.

Првостепениот суд утврдил и тоа дека на 09.11.2015 година кај К. Т.од МВР бил извршен претрес и биле одземени предмети од неа помеѓу кои одземен е и договор за заем од 05.05.2011 година, договор за заем од 15.06.2011 година, 16.06.2011 година, 17.06.2011 година, 18.06.2011 година, 19.06.2011 година, 20.06.2011 година, 01.07.2011 година, 02.07.2011 година и 03.07.2011 година склучени помеѓу Ѓ.М.и сега тужениот, одземен е имотен лист во фотокопија на име Л. М., комплет сет за финансиски извештај за Еуропетрол-МТ од месец февруари 2014 година, а биле пронајдени и 25 примероци од бланко образци од договори за заем, еден бланко образец од договор за наем, еден бланко договор за позајмица, договор за позајмица од 26.06.2013 година во оригинал склучен помеѓу В. Д. управител на Еуропетрол-МТ и К. Т. и договор за позајмица од 05.05.2011 година склучен помеѓу Ѓ. М. и Т. М. во фотокопије.

Потписите на наведените договори биле вештачени во кривична постапка и било утврдено дали се тоа потписи на лицата потпишани на овие договори или пак се работи за фалсификувани потписи.

Првостепениот суд од изведените докази не утврдил дека помеѓу странките се склучени договорите за заем на број 12 и дека врз основа на тие договори на сметката на тужениот бил уплатен износот од 10.800.000,00 денари.

Исто така, првостепениот суд не утврдил дека во периодот за кој што тужителот тврди дека давал пари на заем тој од негова сметка подигал пари и ги префрлувал на сметката на сега тужениот.

На вака утврдената фактичка состојба првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога тужбеното барање на тужителот го одбил како неосновано.

Согласно чл.545 ст.1 од ЗОО, со договорот за заем се обврзува заемодавецот да му предаде на заемопримачот определен износ пари или определено количество други заменливи предмети, а заемопримачот се обврзува да му го врати по извесно време истиот износ пари, односно истото количество предмети од ист вид и ист квалитет.

Согласно чл.10 ст.1 од Законот за платен промет, платниот промет се врши единствено преку трансакциски сметки кои се пријавени во единствениот Регистар на трансакциски сметки, а согласно ст.2 не е дозволено плаќање помеѓу учесниците во платниот промет кое не се извршува преку трансакциски сметки.

Во конкретниот случај, од доказите не произлегува дека помеѓу странките е склучен договор за заем и дека врз основа на тој договор тужителот на тужениот му дал на заем износ од 10.800.000,00 денари.

До колку имаше склучен договор за заем помеѓу странките и тој договор беше реализиран, средствата-парите наведени во договорот требаше да “легнат“ на сметката на тужениот. Таков доказ во предметот не е изведен ниту пак е предложен.

Се работи за поголема сума на пари за која што тужителот со тужбата имал обврска да достави доказ за тоа дека тој од негова сметка ги вадел тие пари и ги пренел на сметка на сега тужениот. Доказ за тоа нема, вадени се пари од сметка на друго лице неколку месеци пред периодот опфатен со тужбата, односно периодот кој што е наведен во договорите за заем предложени како доказ од тужителот. Тоа не е доказ дека тие средства се на тужителот и дека тој истите ги позајмил на тужениот.

**Решено во Апелационен суд Штип на ден 01.11.2019год. под ГЖ.бр.704/18 и
Врховен суд на РСМ на ден 07.11.2019 година под Рев2.бр.175/19**

СЕМЕЈНИ СПОРОВИ

1. Подвижни ствари стекнати во текот на бракот , а отуѓени пред престанокот на бракот – разводот, претставуваат заеднички имот стекнат во брак, па поранешните брачни другари имаат право на по ½ од вредноста на подвижните ствари.

Од образложението:

Основен суд К., со пресуда П4.32/16 од 13.12.2016 година, тужбеното барање на тужителката делумно го усвоил и утврдил дека тужителката спрема тужениот по основ на имот стекнат во брак се стекнала со право на сопственост на една идеална половина од недвижниот имот - стан кој се наоѓа на Кп.бр. 6692, дел 1 м.в. М.М.Б. зграда 1, влез 1, под бр. 15 во вкупна површина од 97 м2 запишан во Ил.бр. 11410 за КО Д. па го задолжил тужениот да и го признае правото на сопственост врз наведената недвижност и да трпи промена на упис во Агенцијата за катастар на недвижности на РМ, од име на тужениот на име на тужителката во спротивно оваа пресуда да послужи како основ за упис во јавните книги се во рок од 15 дена по приемот на пресудата и утврдил дека тужителката и тужениот во текот на бракот се стекнале со право на сопственост врз ПМВ Марка Мерцедес Е 200 CDI со број на шасија WDB 2110071 В 231297 и број на мотор 63682130124619, па го задолжил тужениот да и плати на тужителката износ од 288.133,00 денари што преставува една половина од вредноста на ова возило, како и да ги надомести трошоците во постапката во износ од 328.778,00 денари .

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот , кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Апелациониот суд во Ш., ја разгледа жалбата, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е неоснована.

Согласно чл. 67 од ЗСДСП, Имотот кој брачните другари ќе го стекнат во текот на бракот претставува нивен заеднички имот.

Согласно чл. 69 од истиот закон Правото на сопственост на брачните другари врз недвижности кои се нивен заеднички имот во смисла на чл. 67 од овој закон се запишува во јавните книги на името на двајцата брачни другари како нивен заеднички имот. Ако во јавните книги како сопственик на заедничкиот имот е запишан само едниот од брачните другари ќе се смета дека уписот е извршен на името на двајцата брачни другари. Ако во јавните книги се запишани двајцата брачни другари како сосопственици на определени делови, ќе се смета дека на тој начин ги утврдиле деловите во заедничкиот имот.

Согласно чл. 75 ст. 2 од истиот закон При утврдувањето на деловите на брачните другари во заедничкиот имот, судот тргнува од фактот дека

заедничкиот имот на брачните другари се дели на еднакви делови.

Во конкретниот случај првостепениот суд правилно ги применил цитираните законски одредби кога одлучил како во ст. 1, 2 и 3 од изреката на побиваната одлука, бидејќи од изведените докази со сигурност утврдил дека тужителката со тужениот за време на траењето на брачната заедница се стекнале со предметниот имот- стан кој се наоѓа на Кп.бр. 6692, дел 1, м.в. ММ Б., зграда 1, влез 1, пот. бр. 15 во вкупна површина од 97 м², запишан во Ил.бр. 11410 за КО Д., и на возило Мерцедес Е 200 CDI произведено 2007 година со број на шасија WDB2110071B231297 и број на мотор 63682130124619 чија вредност изнесувала према наодот на проценителот 576.266,00 денари, а кое возило тужениот го продал во Б. пред разводот на бракот .

Од изведените докази утврдено е дека во текот на брачната заедница странките се стекнале со подвижен имот и тоа возило мерцедес со заеднички средства чија вредност према проценката изнесувала 576.266,00 денари па со оглед дека ова возило тужениот го отугил во Бугарија правилно првостепениот суд постапил кога по однос на ова возило утврдил дека е стекнато во бракот помеѓу странките задолжувајќи го тужениот да и плати износ од 288.133,00 денари што претставува една половина од вредноста на возилото

**Решено во Апелационен суд Штип на ден 10.05.2017 год. под ГЖ.бр.212/17 и
Врховен суд на РМ на ден 22.01.2019 година под Рев2.бр.578/17**

2. Бабата и дедото немаат законска обврска да ги издржуваат нивните малолетни внуци ако еден од родителите на децата е жив и работоспособен.

Од образложението:

Основен суд Д., со пресуда П2.15/16 од 21.10.2016 година, тужбеното барање на тужителите, према тужените, за определување на издршка, го одбил и ја задолжил законската застапничка на тужителите да ги надомести трошоците по постапката на тужените во износ од 19.339,00 денари во рок од 15 дена по правосилноста.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителите, кои во благовремен рок поднеле жалба поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, погрешна примена на материјалното право и одлуката за трошоците по постапката. Предлагат жалбата да се уважи, пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење. Тужените преку полномошникот поднеле одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи на жалителот. Предлагат жалбата да се одбие како неоснована, а пресудата потврди. Барат трошоци за одговор на жалба.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалба, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде : жалбата е неоснована.

Жалбените наводи на тужителите за тоа дека судот не утврдил колкави се можностите на тужените и колкави се потребите на тужителите, беа предмет на оценка на овој суд, но истите не се прифатени од причини што во случајот тужбеното барање на тужителите е одбиено поради тоа што нема основ тужените да бидат задолжени да плаќат издршка за нив, па во таков случај нема

потреба од утврдување на можностите на тужените за плаќање на издршка ниту пак на потребите на барателите за издршка.

Предмет на оценка на овој суд беа и жалбените наводи за тоа дека странките живееле во иста куќа и дека поради нарушени меѓучовечки односи помеѓу тужените и мајката на тужителите истите биле приморани да ја напуштат куќата и да барат друг дом за живеење, но и овие жалбени наводи не се прифатени од причини што во случајот немаат значање за одлучувањето во поглед на правото на тужителите за издршка од тужените ниту пак во поглед на обврската на тужените за плаќање на издршка за тужителите.

Неосновани се жалбените наводи за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба. Првостепениот суд утврдил дека тужителите се внуци од покоен син на тужените и дека тужителите живеат со нивната мајка во стан кој што го имаат купено по смртта на таткото на тужителите-син на тужените. Првостепениот суд утврдил и тоа дека еден од родителите на тужителите-нивната мајка Б.е жива. На утврдената фактичка состојба првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога одлучил како во изреката на обжалената пресуда.

Согласно чл.180 од Законот за семејството, обврската за издржување постои меѓу други роднини во права линија како и меѓу браќа и сестри во поглед на издржувањето на малолетните браќа и сестри, а во однос на полнолетните браќа и сестри само под условите на чл.179 ст.3 на овој Закон.

Согласно чл.179 ст.1 од Законот за семејството, родителите се должни да ги издржуваат своите малолетни деца, а согласно ст.3 од истиот член, ако полнолетното лице е неспособно за работа поради болест, физички или психички недостаток а нема доволно средства за живот и не може да ги добие од својот имот, родителите се должни да го издржуваат додека трае таа неспособност.

Во случајот првостепениот суд утврдил дека еден од родителите на тужителите е жив, работоспособен, вработен е и остварува плата па тој има обврска согласно чл.180 од Законот за семејството да ги чува и издржува неговите малолетни деца.

Правилен е заклучокот на првостепениот суд за тоа дека тужените како баба и дедо на тужителите немаат законска обврска за издржување на малолетните тужители-нивните внуци се додека тие имаат жив барем еден родител кој што е работоспособен и е должен согласно чл.179 ст.1 од Законот за семејството истите да ги издржува.

**Решено во Апелационен суд Штип на ден 06.09.2017год. под ГЖ.бр.382/17 и
Врховен суд на РСМ на ден 28.05.2019 година под Рев2.бр.415/18**

З А К Л У Ч О Ц И

Од работната средба на Апелационите судови во Република Северна Македонија од кривичниот оддел за воедначување на судската практика, одржана на 13, 14 и 15 март 2019 година во Битола

Поставени правни прашања и заклучоци по истите:

1. Во кој рок приватниот тужител кој поднел навремена пријава која е отфрлена со решение на ОЈО, може да поднесе приватна тужба до надлежниот суд? (прашање на АС Битола)

З А К Л У Ч О К

Приватниот тужител кој поднел навремена кривична пријава која е отфрлена со решение на ОЈО, може да поднесе приватна тужба до надлежниот суд се до настапување на релативна застареност на кривичното гонење за конкретното кривично дело.

2. Како ќе постапи второстепениот суд кога одлучува по жалба против првостепенa одлука која еднаш била укината и кога во повторното одлучување врз основа на состојбата во списите по предметот произлегува дека првостепената пресуда треба во дел да се потврди, а во дел да се укине согласно чл.437 ст.2 од ЗКП и дали може второстепениот суд да носи две различни одлуки на различни дати во услови кога во постапка по жалба е должен да одлучува по сите жалби истовремено и да донесе една одлука согласно чл.431 ст.2 од ЗКП? (прашање на АС Битола)

З А К Л У Ч О К

Кога второстепениот суд одлучува по жалба против првостепенa одлука која еднаш била укината, а при повторното одлучување врз основа на состојбата во списите по предметот се утврди дека првостепената пресуда треба во дел да се потврди, а во дел да се укине, судот ќе постапи согласно чл.437 ст.2 од ЗКП, односно таквата одлука делумно ќе ја укине, ако одделни делови од пресудата можат да се издвојат без штета за правилно пресудување и само во однос на тој дел ќе одржи расправа, а во останатиот дел првостепената пресуда ќе ја потврди.

Во ваков случај ќе се донесат две одлуки. Двете одлуки ќе бидат со различен датум, но ќе имаат ист број на предметот.

3. Дали видео снимање со мобилен телефон врз полициските службеници кои во тој момент преземаат службени дејствија на контрола на патничко моторно возило и објавувањето на направената видео снимка на интернет, претставува исполнување на битието на кривичното дело Неовластено снимање од чл.152 ст.1 од КЗ? (прашање на АС Гостивар)

З А К Л У Ч О К

Дејствието на видео снимање со мобилен телефон врз полициските службеници кои во тој момент преземаат службени дејствија и објавувањето на направената видео снимка на интернет, не претставува исполнување на битието на кривичното дело Неовластено снимање од чл.152 ст.1 од КЗ, со оглед да во конкретниот случај преовладува јавниот наспроти приватниот интерес, односно во конкретниот случај не се исполнети обележјата на кривичното дело и тоа - неовластено снимање од сторителот и – повреда на приватноста на оштетениот, бидејќи не може да стане збор за повредена приватност од причини што се работи за снимање на јавно место, на службени лица со службени ознаки, а особено ако се има предвид дека за посебното обележје од кое зависи постоењето на наведеното кривично дело - повреда на приватноста, потребно е постоење на директна умисла насочена кон повредата на приватноста.

4. Кога судот ќе дозволи повторување на кривичната постапка против обвинетиот на кого му е судено во отсуство согласно чл.365 ст.3 и ст.4 од ЗКП или кога се предлагаат нови докази согласно чл.449 ст.3 од ЗКП, а во меѓувреме настапила апсолутна застареност на кривичното гонење за предметното кривично дело, дали судот е должен да одржи главна расправа и да одлучи по изведенетите докази без притоа да се осврне на прашањето за застареност на кривичното гонење или ќе се донесе решение за запирање на постапката поради апсолутна застареност на кривичното гонење, а поранешната пресуда ќе ја укине согласно чл.455 ст.2 од ЗКП? (прашање на АС Гостивар)

М И С Л Е Њ Е

При донесување на решение со кое се дозволува повторување на постапката во корист на обвинетиот, првостепениот суд воопшто не се осврнува на прашањето за застареност на кривичното гонење, бидејќи согласно одредбите од чл.451 ст. 1 и ст.2 согласно кои “(1) Барање за повторување на кривичната постапка можат да поднесат странките и бранителот, а по смртта на осудениот барање можат да

поднесат јавниот обвинител ако постапката се водела по негово барање или лицата наведени во членот 411 став (2) на овој закон. (2)Барање за повторување на кривичната постапка може да се поднесе и откако осудениот ја издржал казната без оглед на застареноста, амнестијата или помилувањето.”, произлегува дека кај институтот повторување на постапката не важат одредбите за застареност на кривичното гонење. Во ваков случај судот по спроведената нова постапка носи одлука согласно чл.455 ст.3 од ЗКП,со која ќе изрече дека поранешната пресуда ќе ја остави во сила или истата делумно или во целост ќе ја стави надвор од сила.

По однос на ова правно прашање Апелациониот суд Скопје има издвоено мислење кое гласи:

По донесувањето на решение со кое се дозволува повторување на кривичната постапка судот во секој случај по службена должност внимава дали настапила апсолутна застареност на кривичното гонење и доколку за предметното кривично дело настапила апсолутна застареност, судот пред отпочнување на главната расправа со решение ќе ја запре постапката.

5. Дали на обвинетиот му следуваат трошоци за одговор на жалба, доколку жалба по однос на трошоците во постапката поднел оштетениот, а донесена е осудителна пресуда, а жалбата на оштетениот Апелациониот суд во Штип ја одбива како неоснована? (прашање на АС Штип)

З А К Л У Ч О К

На обвинетиот кој со обжалената пресуда е огласен за виновен не му следуваат трошоци за одговор на жалба, бидејќи согласно чл.105 ст.1 од ЗКП кога судот ќе го огласи обвинетиот за виновен во пресудата ќе изрече дека е должен да ги надомести трошоците на кривичната постапка.

6. Дали да се прифатат новите докази најавени со навремената жалба изјавена преку бранител, а доставени со дополнување на жалбата по протек на рокот за жалба, а кои укажуваат на сомневање во тоа дали обвинетиот можел да ги свати поуките по однос на правните последици од признавањето на вината како и пресметливоста на обвинетиот, а обвинетиот во првостепената постапка немал бранител, а дал изјава за признание на вина? (прашање на АС Штип)

М И С Л Е Њ Е

Ова прашање е фактичко и треба да се разгледува од случај до

случај. Таквите докази, најавени со навремената жалба, а доставени со дополнување на жалбата по протек на рокот за жалба може да се прифатат, но треба да се дадат добро образложени и оправдани причини зошто истите не можеле да се достават со жалбата.

7. Дали вештиот наод и мислење изготвен од вештото лице на кого во време на изготвување на вештачењето му бил истечен рокот на издадената лиценца, а продолжувањето на лиценцата е со датум по спроведеното вештачење, е прибавен согласно одредбите од ЗКП во смисла на чл.236 и чл.241 од ЗКП? (прашање на АС Скопје)

З А К Л У Ч О К

Во моментот на изготвување на вештачењето, вештото лице мора да има важечка лиценца, без оглед на фактот дали истото се уште се наоѓа на листата на вештаци .

З А К Л У Ч О Ц И

Од работната средба на Апелационите судови во Република Северна Македонија од граѓанскиот оддел за воедначување на судската практика, одржана на 13, 14 и 15 март 2019 година во Битола

Поставени правни прашања и заклучоци по истите:

8. Определување на надоместок за експроприран недвижен имот доколку недвижноста по катастарската евиденција се води како земјоделско земјиште, а истата пред експропријацијата е опфатена со детален урбаностички план ? (прашање на АС Битола)

Едногласно е донесен следниот:

З А К Л У Ч О К

Во однос на ова правно прашање да се почитува правното мислење на Врховниот суд на РМ од 22.02.2016 година дека „надоместокот за експроприрана недвижност во постапката пред судот, се определува по пазарна вредност според видот и карактерот на недвижноста во времето на експропријацијата, врз основа на податоците на Катастарот на недвижности, независно од тоа за кои потреби и намени се експропира таа недвижност”.

9. Дали доверителот своето право на надоместок за доцнење при исполнувањето на паричната обврска од должникот во износ од 3.000,00 денари, кое е предвидено со член 8 од Законот за финансиска дисциплина ќе го остварува пред суд или пред друг орган? И доколку постои судска надлежност за тоа, дали доверителот надоместокот ќе го бара во постапката за издавање на решение за нотарски платен налог врз основа на веродостојни исправи - фактури во која се бара должникот да го плати паричното побарување (долгот по фактурите) или пак со посебна тужба? (прашање на АС Битола)

Едногласно е донесен следниот:

ЗАКЛУЧОК

Доверителот има право надоместокот за доцнење при исполнувањето на парична обврска од должникот во износ од 3.000,00 денари, во смисла на одредбата од член 8 од Законот за финансиска дисциплина, да го остварува во судска постапка.

Доколку за овој износ е издаден нотарски платен налог, а должникот приговори дека не постоеле законски основи за издавање на нотарски платен налог, судот најпрво ќе одлучи за тој приговор, со решение ќе го укине издадениот нотарски платен налог и по правосилноста на решението ќе започне расправање за главната работа кога за тоа има место, согласно член 424 од ЗПП.

10. Дали првостепениот суд треба да постапи согласно член 25 став 1 од Законот за судски такси доколку вредноста на спорот не е правилно определена од тужителот согласно член 30 од Законот за парничната постапка и таксата за тужба не е платена на вредноста која претставува збир од две или повеќе тужбени барања туку само на едното од барањата. Дали во таков случај судот е должен најдоцна до закажување на подготвително рочиште брзо и на погоден начин да ја утврди вредноста на предметот на спорот или пак треба вон рочиште тужбата да ја смета повлечена? (прашање на АС Скопје)

Со мнозинство на гласови е донесен следниот:

ЗАКЛУЧОК

Како заклучок од ова прашање произлезе (во случај кога предмет на тужбено барање е парично и непарично побарување) дека првостепениот суд треба да постапи согласно член 25 став 1 од Законот за судски такси доколку вредноста на спорот не е правилно определена од тужителот согласно член 30 од Законот за парничната постапка и таксата за тужба не е платена на вредноста која претставува збир од две или повеќе тужбени барања туку само на едното од барањата (тужителот ја платил таксата согласно вредноста на паричното побарување) и судот е должен најдоцна до закажување на подготвително рочиште брзо и на погоден начин да ја утврди вредноста на предметот на спорот.

11. Дали судот треба да постапи согласно член 246 став 1 и 2 од ЗПП во случај кога во парничната постапка е предложено и доставено како доказ супер вештачење од 4-ри вешти лица изработено во кривичната постапка која се водела против обвинетиот – сега тужениот в.в. со истиот настан, доставено е со тужбата и вештачење изработено од вешто лице по барање на ОЈО во кривичната постапка, а тужениот во одговор на тужба предложил и доставил

свое вештачење кое се разликува во врска со обемот на придонесот на тужениот на штетата? (прашање на АС Скопје)

Со мнозинство на гласови е донесен следниот:

З А К Л У Ч О К

Во случај кога во парничната постапка е предложено и доставено како доказ супер вештачење од 4-ри вешти лица изработено во кривичната постапка која се водела против обвинетиот – сега тужениот в.в. со истиот настан, доставено со тужбата и вештачење изработено од вешто лице по барање на ОЈО во кривичната постапка, а тужениот во одговор на тужба предложил и доставил свое вештачење кое се разликува во врска со обемот на придонесот на тужениот на штетата, судот треба да постапи согласно одредбата од член 246 од ЗПП односно најнапред да изврши усогласување на вештачењата и доколку не успее во истото да определи супер вештачење.

12. Дали надоместокот на штетата причинета на возачот на возилото кој учествувал во сообраќајна незгода, а по поднесената тужба против осигурителната компанија каде е осигурано возилото на другиот учесник во незгодата, треба да се цени согласно член 164 став 2 од ЗОО или согласно член 15 од ЗОО? (прашање на АС Скопје)

Едногласно е донесен следниот:

З А К Л У Ч О К

Надоместокот на штетата причинета на возачот на возилото кој учествувал во сообраќајна незгода, а по поднесената тужба против осигурителната компанија каде е осигурано возилото на другиот учесник во незгодата, кој исто така има придонес треба да се цени согласно член 164 став 2 од ЗОО.

13. Дали има одговорност за навреда и клевета на главниот и одговорен уредник на издавачите на електронските публикации и воопшто сите останати видови електронски медиуми за содржините објавени во истите? (прашање на АС Скопје)

Едногласно е донесен следниот:

З А К Л У Ч О К

Има одговорност за навреда и клевета на главниот и одговорен уредник на издавачите на електронските публикации и воопшто сите останати видови електронски медиуми за содржините објавени во истите.

- 14.** Кога против процесно решение согласно со закон не е дозволена посебна жалба, а првостепениот суд дал правна поука и изјавена е посебна жалба, а таквата жалба треба да се цени и мериторно да се одлучува по истата или да се отфрли како недозволена? (прашање на АС Скопје)

Едногласно е донесен следниот:

З А К Л У Ч О К

Кога против процесно решение согласно со закон не е дозволена посебна жалба, а првостепениот суд дал правна поука да незадоволната странка има право на жалба и изјавена е посебна жалба, истата треба да се отфрли.

- 15.** Дали за судење во постапка по приговор против решение за издавање на нотарски платен налог, месно надлежен суд ќе биде судот за кој странките се договориле? (прашање на АС Скопје)

Иако по ова прашање се разви дискусија и беше разгледувано од граѓанските оддел при сите четири апелциони суда не можеше да се дојде до заеднички заклучок и АС Скопје кој го имаше поставено истото прашање одлучи истото прашање да го повлече и беше договорено истото да се доработи и постави за следната работна средба.

- 16.** Дали на припадниците на затвотската полиција им следува додаток на плата за посебни услови за работа и за работа изложена на ризик во висина на 30% предвидено како право во член 63-в од Законот за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите (Службен Весник на РМ бр.43/2014 од 04.03.2014 година) кој стапил во сила од 13.02.2015 година при состојба кога од страна на работодавачот не е донесен никаков акт во врска со исплатата на висината на овој надоместок?

Со мнозинство на гласови е донесен следниот:

З А К Л У Ч О К

На припадниците на затворската полиција не им следува додаток на плата за посебни услови за работа и за работа изложена на ризик во висина до 30 % предвидено како право во член 63-в од Законот за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите (Службен весник на РМ бр.43/2014 од 04.03.2014 година) при состојба кога од страна на работодавачот не е донесен никаков акт во врска со исплатата на висината на овој надоместок (индивидуализиран акт).

17. Дали странките имаат право на дополнителни трошоци за одговор на жалба изјавена против решенија во парнична и вонпарнична постапка, како и за жалба изјавена против решението со кое се одлучува во постапка за утврдување на незаконитости при извршувањето?

Едногласно е донесен следниот:

З А К Л У Ч О К

Странките немаат право на дополнителни трошоци за одговор на жалба против решенија во парнична и вонпарнична постапка, како и за одговор на жалба изјавена против решението со кое се одлучува во постапка за утврдување на незаконитости при извршувањето (ППНИ).

18. Дали трошоците направени за рочиштето за објавување на пресудата се потребни трошоци во смисла на член 149 од ЗПП?

Се направи обид да се постигне мнозинство од страна претставниците на четирите апелациони судови, но бидејќи не се успеа и за ова прашање не се заведе заеднички заклучок, се одлучи ова прашање да се препрати до Врховниот суд на РСМ за истиот да се произнесе по истото правно прашање со правно мислење, начелен став или сентенца.